PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdob» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

primorski dnevnik

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 600 lir - Leto XL. št. 266 (11.989)

Trst, četrtek, 8. novembra 1984

OSREDNJA KNJIŽNICA
S. VILHARJA
TRG REVOLUCIJE
6000 Koper

Republikanski kandidat prejel večino glasov kar v 49 zveznih državah

Izredno prepričljiva Reaganova zmaga uvod v novo obdobje ameriške politike

V Kongresu pa je razmerje sil nespremenjeno - Reagan napoveduje dialog s Sovjetsko zvezo - Demokrati morajo spremeniti svojo politiko

NEW YORK — Prve predsinočnje projekcije so se včeraj v celoti uresničile: Ronald Reagan je izredno prepričljivo zmagal, ostal bo v Beli hiši še štiri leta, v zgodovino ZDA pa bo prešel kot tisti predsednik, ki je prejel najvišje število glasov. Dobesedno pregazil je svojega demokratskega tekmeca Walterja Mondala, ki se je moral zadovoljiti le z zmago v rojstni Minnesoti in na zveznem ozemlju glavnega mesta Washingtona. Reagan si je tako zagotovil 525 »velikih volivcev« ali elektorjev, Mondale pa le 13. Razkorak med obema pa je zaradi večinskega sistema precej manjši v odstotkih prejetih glasov, saj jih je predsednik prejel 59 odstotkov, njegov tekmec pa 41 odstotkov.

Reaganova zmaga pa je predvsem uveljavitev njegove osebnosti kot simbola neokonservatizma, saj ni bila njegova stranka deležna podobnega triumfa pri obnovi mandatov v Kongresu. V predstavniškem domu so republikanci že res pridobili nekaj poslancev in nekoliko omilili izgubo 28 mandatov na vmesnih volitvah leta 1982, a Reaganu tokrat ne bo uspelo ustvariti tiste koalicije s konservativnimi demokratskimi poslanci, ki mu je prvi dve leti zagotovila nadzorstvo nad Kongresom. Demokratom je tudi uspelo znižati razliko v senatu, kjer pa še vedno vodijo republikanci

V tem trenutku pa se vsi sprašujejo, kaj pomeni za Ameriko in za svet taka premočna zmaga. Marsikdo se upravičeno boji, da lahko samozavest ob tako močnih mandatih zavede zmagovalca na nepredvidena pota. Iz dosedanjih Reaganovih izjav po novi uveljavitvi pa je razvidno, da bo nadaljeval po poti neoliberizma in premoči ameriškega kapitala v mednarodnih gospodarskih odnosih. Ker pa mu ameriška ureditev ne dovoljuje tretje izvolitve marsikdo upa, da bo končno zavel novi veter v odnosih med Vzhodom in Zahodom. »Napočil je čas, da se ponovno sestanemo o najrazličnejših stvareh, da odpravimo sumničenja, ki nas razdvajajo, da začnemo z omejevanjem jedrskega orožja,« je dejal Reagan takoj po bleščeči zmagi. Predsednik ni izključil morebitnega srečanja s sovjetskim partijskim in državnim voditeljem Černenkom in je zaželel, da bi Sovjetska zveza »končno spoznala«, da je dialog edino sredstvo pri popuščanju napetosti. Seveda pa Reagan vztraja pri svojem konceptu, da je dialog mogoč le s pozicije

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Pokrajina spet sprejema dopise samo v slovenščini

BOGO SAMSA

Predsednik pokrajinske uprave prof. Gianni Marchio nam je poslal pismo, v katerem zagotavlja, da se ne bo nič spremenilo glede sprejemanja pisem in drugih dopisov v slovenščini. Potrjuje točnost našega pisanja o zadevi in ugotavlja, da je generalni tajnik napačno razumel debato na seji pokrajinskega odbora v tej zvezi. Marchio se izreka za podporo zahtev slovenske narodnostne skupnosti, zlasti glede kulture, jezika in etnične identitete. V zaključku se še zahvaljuje za pozornost, s katero Primorski dnevnik spremlja delovanje pokrajine. Pismo v celoti objavljamo na tržaški kroniki.

Vljudno in obvezujoče pismo torej, ki potrjuje nekatere osnovne pravice, ki smo jih do sedaj uživali, katere je pokrajinska birokracija hotela ukiniti in ki so bile ponovno vzpostavljene na osnovi našega odločnega protesta. To je tudi naslednja ugotovitev, da se moramo za že doseženo prevečkrat ponovno boriti in zato tudi izražamo pričakovanje o obvezi predsednika pokrajine o največji možni pripravljenosti glede zahtev slovenske narodnostne skupnosti.

Z obžalovanjem pa ugotavljamo, da

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Ob odložitvi razprave o zakonu

Predstavniki jezikovnih skupnosti pri Vizziniju

BOJAN BREZIGAR

RIM — *Delegacija jezikovnih skupnosti v Italiji, ki jo je vodil furlanski predstavnik Adrian Ceschia, je včeraj obiskala ministra za dežele Vizzinija in predstavnike komisije za ustavna vprašanja v poslanski zbornici, kjer so goste sprejeli predsednik komisije Labriola ter poslanci Bressani (KD), Fortuna (PSI), Baracetti in Virgili (oba KPI).*

Predstavniki jezikovnih skupnosti so na obeh sestankih obrazložili potrebe posameznih skupnosti ter izrazili željo, da bi prišlo čimprej do odobritve okvirnega zakona, o katerem teče razprava že skoraj tri leta. Izrazili so tudi željo, da bi bil zakon vsebinsko zadovoljiv ter da bi ustrezal dejanskim potrebam jezikovnih manjšin.

Tako minister Vizzini kot tudi predstavniki komisije so njihove zanteve vzeli na znanje in zagotovili, da bodo natančno preučili dolg dokument, ki so jim ga ob tej priložnosti predstavniki jezikovnih manjšin izročili.

Razpravo o okvirnem zakonskem osnutku, ki bi se morala nadaljevati včeraj, pa so ponovno odložili. Včeraj so namreč, zaradi glasovanja popravkov k finančnemu zakonu, odpadla zasedanja vseh komisij poslanske zbornice in tako bodo o tem okvirnem zakonu razpravljali verjetno šele prihodnjo sredo ali celo kasneje. Kot je znano, bi bil moral socialdemokratski minister Vizzini včeraj predložiti popravke vlade česar tako ni storil. Sicer pa bodo s temi popravki velike težave, kajti vlada nima enotnih stališč in dve stranki, liberalci in republikanci, baje celo nasprotujeta zakonu, ne glede na njegovo vsebino. Kaže torej, da bo Vizzini podal komisiji le poročilo o nekaterih načelih in da vlada sama ne bo predložila popravkov, ampak bo stvar prepustila parlamentu

V Moskvi včeraj tradicionalna parada ob 67. obletnici oktobrske revolucije

MOSKVA — S tradicionalno vojaško parado in mimohodom delavcev in mladine so včeraj na Rdečem trgu v Moskvi proslavili 67. obletnico oktobrske boljševiške revolucije. Na slavnostni tribuni Leninovega mavzoleja je paradi prisostvovalo vse najvišje sovjetsko partijsko in državno vodstvo s Konstantinom Černenkom na čelu. Vsi pa so takoj opazili, da ni bil v terenskem vozilu na čelu vojaške kolone kot običajno sovjetski obrambni minister Dmitrij Ustinov, temveč njegov namestnik maršal Sergej Sokolov, ki je bil tudi slavnostni govornik.

V svojem krajšem govoru je namestnik obrambnega ministra Sokolov ponovil običajne napade na imperialistično politiko ZDA in NATO ter poudaril, da je »Sovjetska zveza nespremenjeni in neomajni zastavonoša miru«. Sovjetske oborožene sile po njegovih besedah služijo torej samo za obrambo socialističnih pridobitev sovjetske družbe in njenih zaveznikov.

Po vsem sodeč pa je bilo Zahodu malo mar za govor Sergeja Sokolova. Vojaški atašeji so z večjo pozornostjo sledili vojaški paradi. Bili pa so nemalo presenečeni, da niso opazili niti ene novosti.

Zahodne agencije pa so več truda posvetile odsotnosti Dmitra Ustinova in poročale, da leži težko bolan v neki moskovski bolnišnici.

Delavci bivše TEC-Friuli v obrambo delovnih mest

KRMIN — Za 160 delavcev bivše tovarne TEC-Friuli v krminski industrijski coni se odpira skrajno negotovo obdobje, ki bi utegnilo čez 6 mesecev privesti do njihove brezposelnosti, brez vsakega vira dohodkov. Po dveh letih se je za te delavce namreč iztekla dopolnilna blagajna, ki jo bo zamenjalo, za prihodnjih 6 mesecev, posebno nadomestilo za brezposelnost.

Včeraj so se delavci zbrali na skupščini, kjer so sindikalni predstavniki ostro obsodili brezbrižnost deželne uprave. Pred več kakor dvema letoma je namreč bil dosežen sporazum o ustanovitvi družbe Sogetec, ki je zaposlila doslej tretjino delavcev propadlega podjetja, za ostalih 160 pa se je dežela obvezala, da bo postopoma poskrbela za nova delovna mesta. Do tega ni prišlo, nasprotno, dežela je celo prepustila podjetje Sogetec izključno v rokah zasebnika, kar po mnenju sindikatov ne odgovarja sprejetim obveznostim. Sinoči so se sestali tudi župani krminskega območja, ki naj bi skupaj s sindikatom nastopali v soočanju z deželnim odbornikom za industrijo, da bi skušali najti ustrezne rešitve, ki naj bi zaščitile delovna mesta.

Tatvina v skladišču zadruge v Tržiču

GORICA — Tatovi so v torek ponoči vdrli v skladišče zadruge Sigma v Tržiču, ki oskrbuje kakih 30 trgovin v naši deželi. Ukradli so precejšnjo količino pršutov, sira parmezana, likerjev in drugih bolj dragocenih artiklov. Blago so naložili na tovornjak ter se nemoteno odpeljali. Vrednost ukradenega blaga presega po dosedanjih ocenah 100 milijonov lir. Preiskovalci skušajo na podlagi sicer bolj redkih elementov, odkriti storilce, ki so menda zelo dobro organizirani in izkušeni in ni izključeno, da so podvig opravili po naročilu. Zadruga Sigma ima skladišče v industrijski coni Schiavetti v Tržiču. Vlom, oziroma tatvino je včeraj, okrog 6. ure zjutraj prvi ugotovil skladiščnik Lorenzo Cantarutti, ko je prišel na delovno mesto.

NA 10. STRANI

Uradno 2 točki (sporni) doklade

RIM — Pristojna komisija pri državnem zavodu za statistiko je včeraj ugotovila, da morajo delodajalci izplačati, na osnovi naraščanja življenjskih stroškov v preteklem tromesečju, od novembra do februarja novi 2 točki draginjske doklade, kar znaša 13.600 lir mesečno. Pri tem je upoštevala tudi neizplačane zaostale decimalke, po pravem tolmačenju sporazuma iz leta 1983, ki ga zagovarjajo vlada in sindikati.

Pri delodajalcih je pa drugače, saj je Confindustria že sklenila, da bo izplačala samo 1 točko, veleposestniki so se ji takoj pridružili, medtem ko še niso odločili trgovci, mali industrijci in državna podjetja.

VČERAJ V EVROPSKIH NOGOMETNIH POKALIH

Dokaj zadovoljiv obračun Italijanov in Jugoslovanov

Tri italijanske in dve jugoslovanski ekipi so se uvrstile v nadaljnje kolo v treh evropskih klubskih nogometnih pokalih. Obračun za Italijane in Jugoslovane je torej dokaj zadovoljiv. Italija je od štirih moštev »izgubila« le Fiorentino, ki je v Bruslju visoko klonila Anderlechtu (2:6). Enaka usoda je doletela tudi Rijeko, ki jo je (s pomočjo sodnika) izločil madridski Real (3:0). V pokalu UEFA se je kvalificiral Inter, čeprav je v Glasgowu izgubil z 1:3. Za pravi podvig pa je poskrbel beograjski Partizan, ki je v prvi tekmi izgubil kar z 2:6, včeraj pa je doma premagal moštvo Queen's Park s 4:0. V osmino finala se je uvrstil tudi Željezničar.

V pokalu prvakov je Juventus slavil zmago tudi v Zürichu (4:2) in se seveda uvrstil v nadaljnje kolo, Roma pa je v pokalu pokalnih prvakov zmagala

NA 14. STRANI

● Reagan

NADALJEVANJE S 1. STRANI

sile, da bodo Sovjeti pristopili k pogajalski mizi, ko bodo spoznali, da ne morejo vzdržati oboroževalne tekme z ZDA.

V demokratskem taboru je včeraj seveda vladalo malodušje. Mondale je priznal svoj poraz in s tem konec politične kariere enega zadnjih privržencev Rooseveltovega »New deala». Demokratska stranka je tako plačala svojo neprilagodljivost novi ameriški družbeni stvarnosti, ostala je zakoreninjena na preživelih pozicijah izpred štiridesetih let, tako da bo morala sedaj v celoti revidirati svojo politiko. Opazovalci so prepričani, da bo sedanji podpredsednik Bush skoraj gotovo prihodnji republikanski predsedniški kandidat, torej za demokrate zelo trd oreh. V štirih letih bi morali demokrati pomesti s svojo okostenelo in razcepljeno strankarsko strukturo. Vsekakor pa je treba priznati, da so s kandidaturo Ferrarove za podpredsedniško mesto odprli pot ženskam v ameriško politično življenje. S tega vidika je torej Ferrarova edini zmagovalec med demokrati in bo skoraj gotovo čez dve leti kandidirala za senat. V demokratskih vrstah so tudi prepričani, da bo Reaganova liberistična gospodarska politika prej ali slej zašla v slepo ulico. Že včeraj je prišlo na valutnih borzah do znižanja vrednosti dolarja, saj so vsi prepričani, da bo moral Reagan spremeniti svojo politiko do visokih obresti.

● Pokrajina

NADALJEVANJE S 1. STRANI

tržaški župan Franco Richetti še do sedaj ni javno pojasnil stališča tržaške občinske uprave glede dvojezičnih napisov in nazivov slovenskih krajev v tržaški občini. O tem smo zelo mnogo poročali. Ostro smo obsodili zadržanje tržaške občinske uprave, ki je ponovno postavljala samo italijanske, enojezične table in napise. Enotna slovenska delegacija je odločno intervenirala pri županu in zahtevala takojšen odgovor. Zavzeto so nastopili vaščani nekaterih prizadetih vasi. Pri vsem tem ne gre samo za sklicevanje na sprejete obveze, temveč za prakso preteklih let, ko je tržaška občinska uprava postavljala dvojezične napise.

To vprašanje se že preveč časa vleče nerešeno in zahteva enoten in odločen odgovor celotne slovenske zamejske javnosti, podoben kot je bil enoten in odločen nastop letošnjo spomlad na goriškem Travniku.

B. S.

Svet brez presenečenja sprejel ameriški volilni izid

Čestitke k Reaganovi zmagi z upanjem na njegov večji posluh za mir v svetu

WASHINGTON — Gladka Reaganova zmaga je brez najmanjšega presenečenja odjeknila po vseh glavnih svetovnih prestolnicah in po odmevih nanjo se človeku vsiljuje vtis, da so državniki že vnaprej oblikovali vsebino svojih voščil novoizvoljenemu predsedniku. Svet se je že precej pred 6. novembrom sprijaznil z novimi štirimi leti Reaganovega predsedniškega mandata, zato ni čudno, da se tik po volitvah najprej sprašuje, kaj se bo odslej spremenilo glede na njegovo dosedanje zadržanje.

K čestitkam za blestečo in v prvi vrsti osebno zmago, zlasti evropski državniki kot po dogovoru dodajajo željo za čim uspešnejšo Reaganovo mednarodno politiko in za njegova prizadevanja za dialog z Vzhodom, ki mu ga bo zmaga le še olajšala. Evropa se je v zadnjem času čutila nekoliko odrinjeno iz območja Reaganove zunanje politike, zlasti tiste, ki zadeva razoroževanje in mir. K dialogu pozivajo zlasti voščila, ki so v Washington prispela iz Bonna, z Dunaja, s sedeža EGS v Bruslju, iz Pariza in nenazadnje iz Londona, od koder je premierka Margaret Thatcher poslala najbrž vzhičeno čestitko Evrope. »Odnosi med našima državama niso bili nikoli boljši,« je zapisala in dodala, da Reaganova izvolitev prihaja v zelo ugodnem trenutku v mednarodnih odnosih, v katerih obstajajo možnosti napredka pri številnih zapletenih vprašanjih. Ta stavek si opazovalci razlagajo kot jasen poziv k nadaljevanju pogajanj s Sovjetsko zvezo.

Mednarodne organizacije ponavadi uradno ne komentirajo volilnih izidov, zato so čestitke, ki jih Reagan prejema od voditeljev EGS in pakta NATO zgolj osebne narave. Kljub temu pa se v bruseljskih krogih sprašujejo tako o Reaganovih gospodarskih in trgovinskih povolilnih izbirah, kot o odnosih Vzhod - Zahod, s posebnim ozirom na odmrznitev pogajanj o jedrskem orožju.

Slednja pa je vsekakor tema, ki ne bo odvisna le od prihodnje Reaganove politike, temveč tudi od sovjetske pripravljenosti, zato je svet z veliko pozornostjo pričakoval prve odmeve na Reaganovo izvolitev iz Moskve. Jutranjemu uradnemu sporočilu o njegovi zmagi, je kmalu sledil tudi Černjenkov komentar, v katerem je ponovil že ničkolikokrat izrečeno misel, da SZ pričakuje od predsednika dejstev in ne besed. Moskva je pripravljena sodelovati na temelju znanih načel o enakopravnosti, je še dodal Černjenko, medtem ko je agencija TASS skušala omiliti močno Reaganovo zmago s trditvami, da je zanj glasovalo manj kot polovica volilnih upravičencev.

Številni državniki so izid ameriških volitev komentirali v luči gospodarskih razmer v svetu in v upanju na pravičnejšo politiko ZDA na tem področju, z Bližnjega vzhoda, iz Latinske Amerike in iz Azije pa so prišle čestitke z upanjem v ameriško pomoč za rešitev kriznih žarišč.

Tudi Italija je, kot ponavadi, z veliko pozornostjo spremljala potek ameriške volilne tekme. Poleg čestitke, ki jo je predsednik republike Pertini v svojem neposrednem tonu naslovil na zmagovalca, so izide komentirali tudi predstavniki vseh strank. Njihovemu večjemu ali manjšemu zadovoljstvu pa je bila skupna želja po izboljšanju odnosov med Vzhodom in Zahodom in zlasti po nadaljevanju prekinjenega razorožitvenega dialoga. Dolge volilne noči so v pričakovanju izidov priredili konzularni zastopniki ZDA v nekaterih italijanskih središčih, kjer je zadevo najbolj resno vzel mladi ameriški »disidentski« pisatelj, ki je, razočaran nad Reaganovo zmago izjavil, da se noče vrniti v ZDA vse dotlej, dokler bo Reagan na oblasti.

Predsedstvo SFRJ o refinansiranju dolgov

Pričakujejo podporo tudi tujih partnerjev

BEOGRAD — *Predsedstvo SFRJ je včeraj podprlo stališča ZIS za bližnje pogovore s tujimi posojilodajalci o refinanciranju dela obveznosti, ki jih je treba izpolniti v obdobju od leta 1985 do 1988. Ponovili so odločno usmeritev Jugoslavije, da uresničuje program gospodarske stabilizacije, posebej poveča izvoz, finančno utrditev in njeno sposobnost za celovitejše sodelovanje v mednarodni delitvi dela in za krepitev stikov s partnerji.*

Predsedstvo je menilo, da je upravičeno pričakovati razumevanje in podporo tujih partnerjev za urejanje jugoslovanskih obveznosti do tujine na dolgoročnih temeljih, da bi si zagotovili čim boljše možnosti za uresničevanje stabilizacijskega programa, saj je to v obojestranskem interesu, in podporo nadaljnjemu razvoju gospodarskih stikov Jugoslavije s svetom. Poudarili so, da mora biti odplačevanje tujih dolgov in izkoriščanje tujih posojil v skladu z razvojno politiko Jugoslavije. Podčrtali so nujnost trajne usmeritve v izvoz in uresničevanje večjega deviznega priliva in to ne samo zaradi rednega izplačevanja dolgov, ampak tudi kot dolgoročna usmeritev, ki lahko edina državi zagotovi visoko stopnjo gospodarske menjave s tujino in stabilen gospodarski razvoj. Zato je potrebna odgovarjajoča ekonomska politika, pa tudi takšne spremembe v pogojih gospodarjenja, ki bodo zagotovili uporabo sodobne tehnologije v jugoslovanskem gospodarstvu, hitrejši razvoj izvozno usmerjenih gospodarskih dejavnosti, s tem pa tudi uspešnejše prilagajanje gospodarstva zahtevam dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije. (dd)

Ob uradnem obisku v Londonu

Pogovori Dizdarevića z Margaret Thatcher

LONDON — Zvezni sekretar za zunanje zadeve Raif Dizdarević, ki je na tridnevnem uradnem obisku v Veliki Britaniji, se je včeraj pogovarjal s predsednico britanske vlade Margaret Thatcher, predvsem o gospodarskih stikih med državama. Pozornost sta namenila tudi nekaterim najpomembnejšim mednarodnim vprašanjem, kot je na primer odnos med Vzhodom in Zahodom. Raif Dizdarević je Thatcherjevi prinesel pozdrave predsednice ZIS Milke Planinc in v njenem imenu ponovil povabilo predsednici britanske vlade, naj obišče Jugoslavijo. Thatcherjeva je vabilo z zadovoljstvom sprejela, datum obiska pa bodo določili kasneje.

Margaret Thatcher se je zanimala za uresničevanje gospodarske stabilizacije v Jugoslaviji in izjavila, da bo Velika Britanija v okviru svojih možnosti tudi v prihodnje podpirala jugoslovanska stabilizacijska prizadevanja in da se bo tudi v prihodnje prizadevala za olajšave pri odplačevanju zunanjih dolgov.

Poudarila je, da je za Jugoslavijo pomembno tudi, da o teh vprašanjih doseže dogovore z Mednarodnim denarnim skladom in izrekla prepričanje, da je takšen sporazum mogoče doseči.

Raif Dizdarević in njegovi sodelavci so se pogovarjali tudi z guvernerjem angleške narodne banke Robinom Leigh - Pembertonom in z vodjo britanske diplomacije Geoffreyen Howeom, sešli pa so se tudi s predstavniki jugoslovanskih gospodarskih organizacij v Londonu. (dd)

Natečaj za himno SFRJ

BEOGRAD — *Komisija skupščine SFRJ za izdelavo predlogov o določanju himne SFRJ je sporočila, da je do zaključka natečaja (30. septembra) prejela 776 predlogov za himno SFRJ in 78 pisem, v katerih je rečeno, naj sedanje himne »Hej, Slovani« ne spreminjajo. Od vseh sprejetih predlogov za himno pogojev natečaja ne izpolnjuje 291 predlogov.*

Od 485 predlogov, ki izpolnjujejo pogoje natečaja, jih 169 predlaga novo besedilo in novo melodijo, 316 jih predlaga novo besedilo na znano melodijo, od tega 297 na melodijo »Hej, Slovani«, 19 pa na drugo znano melodijo. Žirija komisije je zdaj začela obravnavati prispele predloge za himno SFRJ, ki izpolnujejo pogoje natečaja. Po opravljeni nalogi bo žirija poročala komisiji o rezultatih natečaja in o svojem delu z odgovarjajočimi predlogi. (dd)

Izmenjava mnenj predsedstva CK ZKJ z jugoslovanskimi španskimi borci

BEOGRAD — V predsedstvu CK ZKJ je bil pogovor s člani upravnega odbora Združenja jugoslovanskih prostovoljcev španske republikanske vojske od leta 1936 do 1939. V pogovoru so razpravljali o pismu skupščine jugoslovanskih španskih prostovoljcev v zvezi s tekočimi družbenimi problemi in prizadevanji delavskega razreda, ZK in vseh socialističnih samoupravnih sil, ki so ga 22. oktobra letos poslali CK ZKJ.

Ugotovili so ob dosedanjem socialističnem razvoju, ne glede na vse sedanje in prihodnje težave ter probleme, netočne in nesprejemljive ocene v pismu skupščine jugoslovanskih prostovoljcev španske republikanske vojske, ki zanikajo dosežene rezultate pri razvoju družbe, pa tudi trditve, da so prekinjeni tokovi socialistične revolucije in da je nastalo novo družbeno stanje, ki ogroža tudi neodvisnost države. Te ocene ne temeljijo na stvarnem stanju in so različne od stališč, ki jih je o značaju in bistvu družbenih gibanj v Jugoslaviji dal 12. kongres ZKJ in ki so jih zatem zapisali tudi v dolgoročni program gospodarske stabilizacije in sklepe CK ZKJ.

V pogovoru s člani upravnega odbora Združenja je bilo izraženo obojestransko prepričanje, da bodo jugoslovanski španski prostovoljci tudi v prihodnje prispevali k hitrejšemu odpravljanju sedanjih težav in k nadaljnjemu razvoju jugoslovanske socialistične samoupravne družbe. (dd)

Tudi Kohl na rešetu

Za predsednikom Bundestaga Barzlom, ki je moral odstopiti, je v zvezi s podporami podjetja Flick prišel včeraj pred parlamentarno preiskovalno komisijo tudi zahodnonemški kancler Kohl (Telefoto AP)

Po odločnem posegu ministra Granellija v Bruslju

Trst ostaja kandidat za sinhrotron

RIM — *Trst še ni izgubil vsega upanja za namestitev v okviru področja za raziskave, sinhrotrona, ki ga bodo, na pobudo EGS, v kratkem namestili v eni zahodnoevropskih držav. Minister za znanstvene raziskave Luigi Granelli je namreč dosegel odložitev dokončnega sklepa na december, potem ko je bila že uradno objavljena vest o francosko - nemškem dogovoru, po katerem naj bi sinhrotron namestili v Grenoblu v Franciji.*

Minister Granelli je že pred desetimi dnevi, takoj ko je bila objavljena vest o nemško - francoskem dogovoru, poudaril, da sodi pobuda za namestitev te tehnološke infrastrukture v zahodni Evropi v sklop skupnih naporov večjega števila držav in da je v tem okviru Italija, z enakimi pravicami kot vse ostale države, postavila svojo kandidaturo s tem, da je predlagala, naj ta pomemben laboratorij namestijo v Trstu. »Francija in Zahodna Nemčija pa sta, je poudaril Granelli, napovedali, izven pristojnih forumov, dosego dvostranskega sporazuma o lokaciji tega laboratorija. To je v nasprotju s pravicami vseh ostalih evropskih držav, ki sodelujejo pri projektu in ki imajo seveda pravico do soodločanja o tem, kje bodo laboratorij namestili.«

Granelli je tudi poudaril, da je neobičajno, da je predsednik francoske narodne skupščine Luis Mermaz uradno sporočil vest o sporazumu še preden je prišlo do dogovora med zainteresiranimi ministri. »Italija, je še poudaril Granelli, ne pristaja na odločitve, sprejete brez njene vednosti, kajti treba je korektno preučiti vprašanje na pristojni ravni, če hočemo, da ta pobuda ohrani evropski značaj.«

Na osnovi tega stališča je Granelli, skupno s predstavnikom Danske, ki je prav tako predlagala svojo kandidaturo, sprožil vprašanje na sestanku vseh zainteresiranih ministrov, ki je bilo v torek v Bruslju.

Granelli je bil pri tem zelo oster, saj je dejal, da je nedopustno, da kdorkoli nadkrili ostale; pri tem je pravzaprav dejstvo, da bodo Francozi in Nemci poskrbeli za skupno 60 odstotkov finančnih sredstev za ta laboratorij, obrobnega značaja, kajti načelo v okviru EGS je, da o vseh pobudah skupno odločajo.

Enako ostro je bilo stališče danskega predstavnika. Nemci so se zahtevi Italije in Danske upirali, ker pa so Francozi, ki so za namestitev sinhrotrona v Grenoblu najbolj zainteresirani, pristali na odložitev, so bili predstavniki Zahodne Nemčije osamljeni. Tako so sklenili, da bo o tem vprašanju razpravljal znanstveni odbor EGS na seji, ki bo 19. decembra, nato pa bodo dokončni sklep sprejeli ministri zainteresiranih držav po predhodnem posvetovanju.

Vse to seveda še ne pomeni, da Trst lahko slavi zmago. Verjetno je res prav nasprotno, da bo namreč končna odločitev padla na Grenoble, vendar pa bi, v tem primeru, kot je običaj pri vseh pogajanjih, Trst lahko pridobil kako drugo znanstveno strukturo v okviru EGS, ki bi morda ne bila tako pomembna kot sinhrotron, vendar pa bi mesto kljub vsemu pridobilo na ugledu. Vsekakor pa zadnja beseda še ni padla, saj so utemeljitve, ki jih je predlagal minister Granelli, vredne premisleka, tako kar zadeva znanstveno plat (Granelli je poudaril vlogo, ki jo ima na tem področju center za teoretsko fiziko v Miramaru) kot tudi s finančnega vidika, kjer je Italija zagotovila polovico finančnih sredstev za gradnjo sinhrotrona.

BOJAN BREZIGAR

Cenejša nafta iz Angole za SFRJ

BEOGRAD — Od marca prihodnje leto bo Jugoslavija dobivala nafto iz Angole, ki si jo je zagotovila s soudeležbo pri raziskavah v tej afriški deželi. V letu 1985 naj bi jugoslovanski partnerji dobili 60.000 ton, ko pa bi najkasneje leta 1986 odprli nove podmorske vrtine, bi to količino lahko povečali na 300.000 ton tekočega zlata. Ta nafta bo imela status jugoslovanske. Glede na ocenjene zaloge in nadaljnje raziskave predvidevajo, da bi lahko z leti količino, ki bo pripadala Jugoslaviji, najmanj podvojili. Ena tona tako načrpane (in uvožene) nafte bo stala 150 dolarjev, sicer pa jo Jugoslavija plačuje po 210 dolarjev, jugoslovanska udeležba pri angolskih vrtinah za zdaj znaša 15 odstotkov. Naftaši ocenjujejo, da bi morala država vsako leto nameniti od 15 do 20 milijonov dolarjev za raziskave v tujini, kar bi se, kot je pokazal angolski primer, se vsekakor izplačalo.

(dd)

Na sestanku odbora pod vodstvom Daria Rinaldija

Opredeljene smernice večstranske deželne »zunanje« politike

TRST — Kakor je v svojem nastopnem govoru na seji deželnega sveta, napovedal deželni predsednik Biasutti, bo dežela Furlanija - Julijska krajina poslej razvijala že doslej tesne dvostranske stike s sosedi v okviru delovne skupnosti Alpe Jadran, v katero sodijo obmejne dežele, regije in republike Italije, Jugoslavije, Avstrije in Zahodne Nemčije.

Program »zunanje« politike dežele F-JK so podrobneje opredelili na sestanku, ki ga je vodil Dario Rinaldi v deželnem odboru pooblaščen za odnose s tujino. Pogovorili so se o prenosu sedanjega predsedstva delovne skupnosti Alpe Jadran z dežele F-JK na Hrvaško. Dokler predsedstvo ne bo prešlo v hrvaške roke (štafetno palico bodo predsedniku izvršnega odbora Hrvaške izročili 23. novembra na sestanku v Trstu) bo predsedstvo pri Adrianu Biasuttiju.

Zaradi usklajevanja medsebojnih odnosov in kot priprava na prenos predsedstva na Hrvaško bo danes v Meranu plenarni sestanek predsednikov članic delovnih skupnosti Alpe Jadran in Arge Alp (centralne Alpe). Med spremembami, ki bodo nastale v delovni skupnosti, velja omeniti, da bo dežela F-JK prevzela predsedstvo komisije za prevoze in promet.

Odbornik Rinaldi je nadalje poudaril potrebo po bolj plodnih stikih tudi z deželo Veneto. Predsednik Biasutti že načrtuje sestanek obeh deželnih odborov in razpravo o skupnih vprašanjih. Rinaldi je nadalje govoril o temah, ki bodo predmet bilateralnih pogovorov s predstavniki Slovenije in Hrvaške, Koroške in Štajerske in dvema nemškima regijama.

Na deželnem odboru so se pogovorili tudi o tistih plateh italijansko - avstrijskih odnosov, ki zadevajo tržaško pristanišče. Odbornik Rinaldi se bo o njih v kratkem pogovarjali s podjatnikom Fioretom. Dežela načrtuje tesnejše stike tudi z Madžarsko, z državo, ki je sama pokazala zanimanje za dvostransko sodelovanje.

Pogovarjali so se tudi o tem, kako pospešiti carinjenje blaga na prehodih Fernetiči, Štandrež, Trbiž, Kokovo in Brenner. Priporočilo o odpravi zastojev pri carinskih operacijah so našim deželam posredovali prav na sestanku delovne skupnosti Alpe Jadran.

Zobatec in pol v Seči

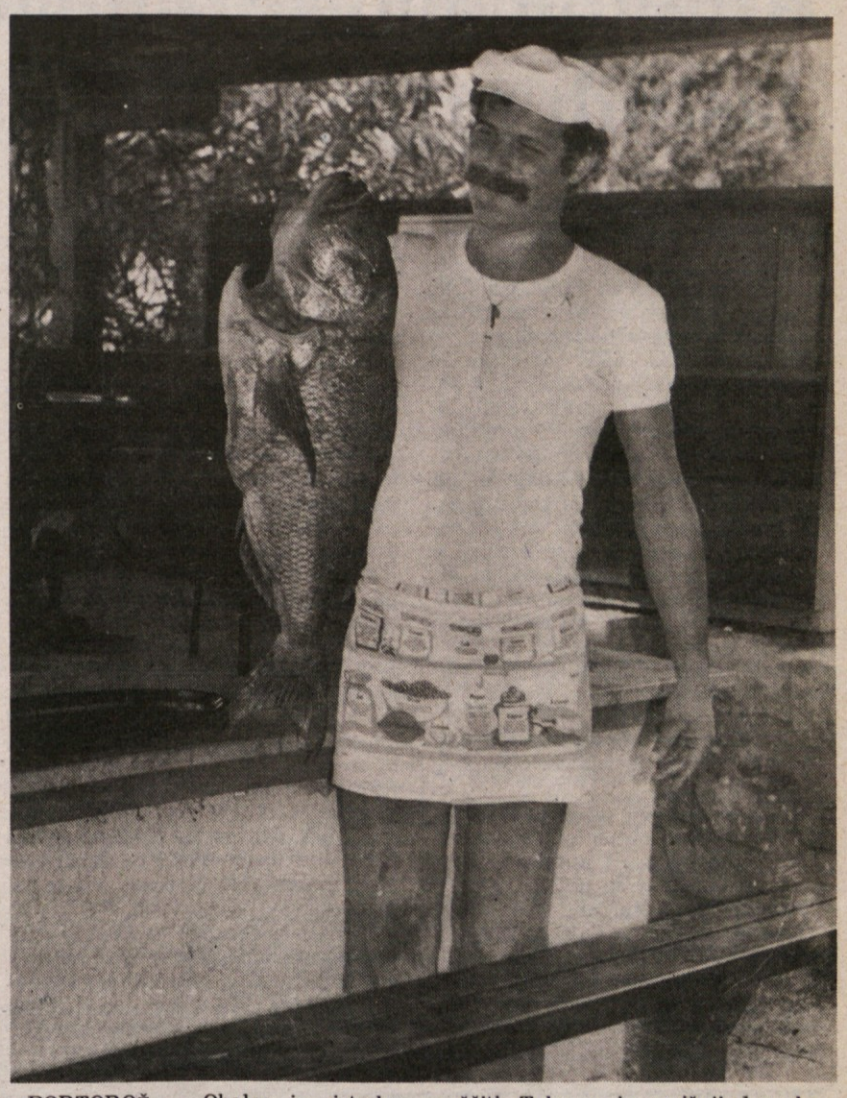

PORTOROŽ — Obalne in istrske gostilne so že lep čas cilj velikega števila predvsem italijanskih sladokuscev. Njihova potovanja »na ribe« so toliko bolj pogostna zaradi ugodne menjave dinarja. Ob takšnih pogojih postane riba dosegljiva tudi za tiste, ki bi se je doma ne mogli privoščiti. Tako se je prejšnji dan skupini turistov primerilo, da jim je gostilničar Franček Kosovel iz Seče postregel s temle (na sliki) sedem kg težkim zobatcem, ki je bil zares šampion, ne le po velikosti, ampak, kot so povedali, tudi po okusu.

E. OPASSI

Denarna pomoč deželne vlade za razvoj tržaške in videmske univerze

TRST — Deželni odbor je v teh dneh odobril nov zakonski predlog, ki zadeva okrepitev struktur in obnovitev znanstveno-didaktične opreme na tržaškem in videmskem vseučilišču. Pristojni odbornik Barnaba je v obrazložitvi tega predloga dejal, da bo deželna vlada namenila vrsto sredstev za uspešnejši razvoj videmske ter za trdnejši gmotni položaj tržaške univerze, ki naj ovrednotijo raznolike znanstvene dejavnosti v deželi F-JK.

V nadaljevanju svojega posega je odbornik Barnaba spregovoril posebej o tržaški univerzi, ki je bila in je še vedno kovnica visoko razvitih znanstvenih ved tako na raziskovalnem kot tudi na eksperimentalnem področju, pri čemer ne gre spregledati pomembnega doprinosa sorodnih znanstvenih ustanov, t.j. Mednarodnega središča za teoretično fiziko, Laboratorija za morsko biologijo, Visoke šole za razvite vede ter Centra za raziskave, ki se mu bo v kratkem pridružila še ustanova UNIDO za genetsko inženirstvo in biotehnologijo. Tržaška univerza bo nedvomno pomemben dejavnik, ko bo šlo za ponovno ovrednotenje krajevne proizvodnosti, ki se je drži mednarodni sloves, a je v zadnjem času zabredla v hudo gospodarsko krizo.

Videmsko vseučilišče gosti tačas pet že uveljavljenih fakultet, v kratkem pa bo treba udejaniti duha in črko 11. člena zakona št. 828, t.j. drugega zakona o obnovi potresnega območja v deželi, v katerem je med drugim beseda o ustanavljanju novih fakultet za gospodarske, finančne ter zdravstvene vede. To bi še dodatno obogatilo dejavnost videmske univerze.

40 let od zgodovinske bitke

KOPER — Te dni mineva 40 let, ko so se partizanske enote ogorčeno borile proti premočnemu sovražniku na področju Hrvoji - Kučibreg. V enotah Istrskega odreda, brigade Vladimira Gortana, Mornariškega odreda IX. korpusa, bataljona Alma Vivoda ter komande mesta Koper in Buje so bili borci slovenske, hrvatske in italijanske narodnosti, ki so s svojimi žrtvami postavljali temelje bratstvu in enotnosti in tudi današnjemu sožitju treh narodov.

Osrednja slovesnost ob štiridesetletnici novembrskih dogodkov na meji med slovensko in hrvatsko Istro bo v nedeljo, 18. novembra, ob 11. uri v spominskem parku Hrvoji - Kučibreg. Slavnostni govori bodo v slovenščini, hrvaščini in italijanščini, v kulturnem sporedu pa bodo sodelovale okoliške šole, recitatorji in pevski zbori. Med drugim bosta nastopila tudi slovenski in italijanski pevski zbor iz Milj. Slovesnosti se bodo udeležile številne borčevske organizacije, med drugim tudi delegacija ANPI iz Milj.

L.O.

Delegacija CGIL iz Ferrare na obisku v Kopru in Piranu

KOPER — Na obisku v Kopru je delegacija vodstva sindikata CGIL iz ferrarske pokrajine. Ogledali si bodo Tomos in koprsko Luko. Zvečer bodo na obisku pri sindikalistih v Piranu. Jutri, v petek, jih bo sprejel predsednik koprske občinske skupščine. Ogledali si bodo delovno organizacijo Iplas v Dekanih. Popoldne bodo odšli v Postojno, si ogledali Postojnsko jamo, obiskali Lipico in tamkajšnjo kobilarno.

Obisk ferrarskih sindikalistov se bo končal v soboto z ogledom Kopra in z zaključnimi pogovori s koprskimi sindikalisti.

Š. R.

□ VIDEM — *Deželni predsednik Biasutti in odbornik za industrijo Francescutti sta se včeraj v. Vidmu sestala s predsednikom Zanussija inž. Zoppasom, podpredsednikom Electroluxa Ribhonom in italijanskim delegatom za Electrolux dr. Rossignolom in se pogovarjala o odpravljanju družbenih dolgov.*

Uvajanje sodobnih tehničnih dosežkov je prednostna razvojna naloga

Uspešno spopadanje s konkurenco na konvertibilnem tržišču

AJDOVŠČINA — Uvajanje sodobnih tehničnih in tehnoloških dosežkov in hkrati izboljšanje organizacije dela predvsem v delovnih organizacijah predelovalne industrije je ena prednostnih nalog ajdovskega gospodarstva tudi v prihodnjem srednjeročnem obdobju.

V analizi razvojnih možnosti in smernicah za pripravo družbenega načrta, o katerih so v ajdovski občini že začeli razpravljati, so namreč poudarili, da je posodobitev proizvodnje nujnost tudi zato, ker so delovna mesta še vedno slabše opremljena kot v povprečju v Sloveniji. Modernizacijo pa terjajo seveda tudi kratkoročni in dolgoročni načrti za povečanje izvoza.

Delovne organizacije v ajdovski občini izvažajo predvsem na zahtevne konvertibilne trge, kjer se srečujejo z močno konkurenco. Največji izvozniki so namreč lesnopredelovalna, tekstilna, živilskopredelovalna in delno tudi kovinska industrija. Med njimi torej tovarna pohištva Lipa, ki že zdaj na konvertibilnem trgu, in sicer v Evropi in ZDA, ustvarja približno polovico izvoza celotnega ajdovskega gospodarstva. Nato pa še tekstilna tovarna Tekstina, ki s prodajo na konvertibilnih trgih iztrži že skoraj petino celotnega prihodka, IKA - Industrijska konfekcija Ajdovščina, ki je z novim programom izotermičnih oblačil uspela predvsem v Zahodni Nemčiji in z izvozom ustvari 8 odstotkov celotnega prihodka, Fructal, Splošno kovinsko podjetje, Metalkina Tovarna poljedelskega orodja Batuje in še nekatere druge.

Prav v večini teh delovnih organizacij so zato že v sedanjem srednjeročnem obdobju začeli vlagati precej denarja v posodobitev tehnologije, avtomatizacijo proizvodnega procesa in razvoj novih proizvodnih programov, ki naj bi jim omogočili tudi v prihodnjih letih hitrejši in seveda kakovostnejši prodor na tuje trge.

Druga prednostna naloga ajdovskega gospodarstva za naslednje petletno obdobje pa je seveda kmetijstvo. Nadaljevali bodo z uresničevanjem programa za ureditev Vipavske doline, kjer so predvsem v zadnjih dveh letih z melioracijami in zložbami doslej močno razdrobljenih kmetijskih površin uspeli narediti prvi korak k povečanju organizirane tržne pridelave. To med drugim dokazuje uspeh pri pridelavi pšenice. Še pred tremi leti so v občini s pšenico posejali le 20 hektarov polj, letos jih je bilo že 280, za prihodnje leto pa načrtujejo približno 300 hektarov.

Kljub uspehom pri urejanju Vipavske doline pa v občini ugotavljajo, da še ni dovolj zaživelo združevanje kmetijskih pridelovalcev v tako imenovane proizvodne skupnosti, s katerimi bi bilo mogoče povezati in koncentrirati proizvodne zmogljivosti in seveda intenzivno uvajati sodobnejšo pridelovalno tehnologijo, da bi povečali hektarske pridelke.

SLAVICA CRNICA

V Novem mestu srečanje pionirjev dopisnikov Slovenije

Priznanje glasilu dijaškega doma S. Gregorčič iz Gorice

Sredi oktobra je bilo v Novem mestu 16. srečanje pionirjev dopisnikov Slovenije. Tri dni je bilo Novo mesto z okolico, mesto mladih, mesto veselja in radosti, saj se je tu zbralo nad 170 mladih dopisnikov iz vse Slovenije, med njimi tudi predstavniki dijaškega doma Simon Gregorčič iz Gorice, ki so že nekaj let gostje na srečanju. Vsakoletno srečanje mladih dopisnikov predstavlja pregled uspehov mladih na področju informiranja in izdajanja šolskih glasil tako z literarno, kot informativno vsebino, ter sodelovanja mladih s sredstvi javnega obveščanja. Strokovna komisija, ki vsako leto pregleda šolska glasila, se pri ocenjevanju vedno znova znajde v zadregi, ko je iz ožjega izbora najboljših potrebno izbrati peščico za nagrade. Kakovost šolskih glasil iz leta v leto narašča, njihovo število pa upada. Lani je v oceno prispelo 334 glasil, letos pa 279, ki so jih učenci izdali na 154 šolah. Na srečanju so podelili 15 nagrad, pet za glasila, prav toliko za tematske številke glasil in pet nagrad za likovno opremo.

Letos so se na srečanju z uspehom predstavili gojenci Slovenskega dijaškega doma »Simon Gregorčič« iz Gorice. Prejeli so nagrado za notranjo ureditev glasila. Komisija je nagrado takole utemeljila: »V glasilu kaže oblikovalsko premišljena razporeditev člankov, vizualno oplemenitena z naslovi, številkami strani, vinjetami in linijami na prizadevnost in trud, ki jo naši mladi čez mejo vlagajo v oblikovanje svojega glasila«.

Na Primorsko je prispelo še pet nagrad, najbolj uspešni so bili učenci celodnevne osnovne šole iz Gradišča pod mentorstvom Marjana Tomšiča, ki so prejeli kar dve nagradi: za glasilo »VARDA« in pa za zbirko »Istrske ljudske pesmi«. Nagrada za glasilo je pripadla tudi učencem šole z italijanskim učnim jezikom Dante Alighieri iz Izole, za tematske številke pa so bili nagrajeni še učenci osnovne šole Bovec in učenci s Cola.

Mlade so v Novem mestu prisrčno sprejeli in jim nudili vso tisto domačnost in toplino, ki jo zmorejo mladi za mlade. Pripravili so jim bogat program z ogledom kraja in okolice, z razstavo šolskih glasil, pogovorom o informiranju, srečanjem z uredniki, z literarnim večerom, z obiskom uredništev in tiskarne in z bogatim kulturnim programom na Bazi 20. Udeleženci 16. srečanja mladih dopisnikov so doživeli veliko lepega in so se polni prijetnih vtisov vrnili v šole, krožke in uredniške odbore šolskih glasil. Veselijo se uspehov, ki so jih dosegli in ob njih načrtujejo novo delo. Izmenjave izkušenj bodo gotovo prispevale, da bo njihovo delo boljše, ustvarjalno, obogateno z novimi zamislimi in predlogi.

Tudi letošnje srečanje je uspelo. Škoda le, da na njem ni sodelovalo več zamejskih šolarjev, predstavnikov šol, ki izdajajo šolska glasila.

SILVIJA MOZETIČ

KPI o železniški ranžirni postaji

TRST — Komunistična svetovalska skupina je prejšnji dan poslala predsedniku Biasuttiju interpelacijo, ki zadeva izgradnjo ranžirne železniške postaje pri Červinjanu. Podpisniki Pascolat, Riuscetti in Andrian se sprašujejo, zakaj je poteklo že šest let od sprejetja deželnega razvojnega načrta in zakaj iz tega načrta ne izločijo tistega dela, ki se nanaša na spodnjo Furlansko nižino, da bi na takšen način preprečili nasprotovanja odpiranju novih peskovnikov za izgradnjo železniškega nasipa in bi tako s polno paro obratovale naprave za izgradnjo železniške postaje, o katerih pravijo, da delajo samo s polovično zmogljivostjo. Obenem pozivajo deželni odbor, naj takoj določi kraje na območju Ausse, kjer bi lahko kopali pesek, ne da bi s tem poškodovali podtalnico, tako potrebno za oskrbo s pitno vodo.

Furlanski komunistični svetovalci so pred tedni poslali deželi tudi predlog za arheološko, turistično in gospodarsko rast širšega področja Ogleja.

Poseg Kmečke zveze in Coltivatori diretti pri KZE

Kmetom naj se omogoči prodaja lastnih proizvodov na kmetijah

Na prizadevanje Kmečke zveze in po posredovanju člana upravnega odbora Opelta so se predstavniki sindikalnih organizacij kmetov, KZ in Coltivatori diretti, v torek srečali s predsednikom Krajevne zdravstvene enote Scarpo in njenim direktorjem Botteghellijem.

Predstavnikoma KZE so orisali iz dneva v dan večji problem, ki je povezan z izdajanjem zdravstvenih dovoljenj za prodajo lastnih pridelkov na posameznih kmetijah (v poštev pridejo osmice, začasne prodaje in pa agroturizem). Pri tem je treba narediti korak nazaj. Še pred kakimi petimi leti so obstajale samo osmice, v katerih se je lahko prodajalo le vino, ponekod pa je bil na razpolago tudi manjši prigrizek. Ko se govori o prodaji lastnik pridelkov se je treba spomniti, da je država leta '63 odobrila zakon štev. 59, ki določa, da kmetje lahko prodajajo na drobno svoje pridelke brez vsakega dovoljenja, obvestiti morajo le župana občine, v kateri prebivajo.

Zakon predvideva, da lahko prodajajo; je pa dovoljeno, da odjemalca tudi pogostijo (na pr. v osmicah)? Problem je skušala rešiti deželna uprava z zakonom o agroturizmu štev. 33/83, vendar ga ni rešila, ker ni bilo pri tem križanju pristojnosti prave politične volje. Na osnovi tudi tega deželnega zakona kmetje lahko prodajajo svoje pridelke, in ne samo to. Dne 5. maja letos je deželni odbor sprejel sklep, ki točneje določa, kaj je pravzaprav agroturizem in s tem dopolnjuje omenjeni zakon 33/83. V tem sklepu deželnega odbora je tudi določeno, da agroturistični operater lahko prodaja in gosti odjemalce s proizvodi prve predelave (v poštev pridejo tako klobase, salame, sir, kuhana jajca, kakor tudi razne mineštre, kotleti in še druge jedi, ki jih kmet pripravi z lastnimi proizvodi).

Problem pa obstaja, kakšno zdravstveno dovoljenje morajo imeti vsi tisti kmetje, ki želijo nuditi gostom svoje pridelke. Dovoljenje mora seveda izdati Krajevna zdravstvena enota.

Če posamezne kmetije, v katerih so na razpolago ti pridelki — je bilo mnenje predstavnikov kmetov na srečanju s predsednikom in direktorjem KZE — že imajo zdravstvena dovoljenja, ni potrebno nobeno dodatno dovoljenje. Predstavniki KZ in Coltivatori diretti so vsekakor izrazili željo, da bi se našle ustrezne rešitve in da bi KZE točno razjasnila kaj vse je potrebno. Poleg tega so apelirali na sogovornika, da ne bi smatrali tistih kmetov, ki nameravajo prodajati svoje proizvode, kot gostince, ker to tudi niso.

Po obširni diskusiji je direktor KZE Botteghelli, kateremu so se predstavniki kmetov toplo zahvalili za vso pomoč, ki jim jo je rade volje doslej nudil ob raznih priložnostih, obvezal, da bo v luči razprave, ki jo je imel s Kmečko zvezo in Coltivatori diretti, zakonov in sklepa deželnega odbora z dne 5. maja, še v tem tednu proučil celotno zadevo skupno s funkcionarji pristojnih uradov KZE, nakar se bo ponovno srečal s sindikalnimi organizacijami tržaških kmetov za dokončno rešitev tega odprtega problema.

A. S.

»Zdravje in premog« v soboto v Miljah

»Zdravje in premog« je naslov študijskega zasedanja, ki bo v soboto v Miljah in na katerem bodo skušali dati znanstven odgovor na vprašanje, kakšne posledice bi imela postavitev centrale na premog pri Orehu za zdravje občanov. Osnovo za razpravo, ki jo bo koordiniral docent na tržaški univerzi prof. Giacomo Costa, bosta nudili poročili miljskega občinskega odbornika za zdravstvo Giovannija Menegazzija ter Službe medicine dela pri tržaški KZE. V debato bodo po napovedih posegli deželni odbornik za zdravstvo Gabriele Renzulli, izvedenec svetovne organizacije za zdravstvo — OMS — Lorenzo Tomatis in ravnatelj Inštituta medicine dela na tržaški univerzi Ferdinando Gobbato, zaključni poseg pa bo imel miljski župan Bordon. Zasedanje bo v dvorani Dante na Nabrežju Sauro v Miljah z začetkom ob 9. uri.

CGIL o krizi v deželi

Poiskati učinkovite oblike za odpravo brezposelnosti

V naši deželi je brezposelnost v stalnem porastu. V tej zvezi sta nadvse zaskrbljujoča mladinska brezposelnost in položaj tistih, ki so v dopolnilni blagajni, ne da bi imeli kakršnokoli perspektivo za vrnitev v tovarno. Ob tem težkem stanju so zagotovila in odgovori deželne vlade ter večine podjetnikov skrajno meglena in pod pričakovanji.

Tako ugotavlja deželno tajništvo sindikata CGIL, ki pripominja, da si je sindikalna zveza v zadnjih letih prizadevala za skupno obravnavo dveh perečih vprašanj: povezati obrambo zaposlitvene ravni s potrebo po resanaciji in utrjevanju kriznih produkcijskih sektorjev v deželi. V tej optiki je sindikat žal ugotovil, da podjetniki niso pripravljeni zaposlovati »odvečne delovne sile« po principih mobilnosti.

Vsekakor pa je bila dejavnost deželnega odbora na tem področju pomanjkljiva in ni zadostila potrebam, poleg tega pa je odbor pokazal skromno mero zmožnosti načrtovanja in še tisto, kar je bilo narejeno, je bilo opravljeno z velikimi zamudami. Da je ta kritika upravičena, pripominja tajništvo CGIL, dokazuje tudi razprava o krizi v deželnem odboru, ki ni posvetila vprašanju brezposelnosti tiste pozornosti, ki bi ga problem zaslužil. Poleg tega več zakonskih osnutkov leži še vedno v predalih in odborniki nočejo razpravljati o njih s sindikatom.

Zaradi vsega povedanega poziva deželno tajništvo CGIL na stalno soočanje z omenjeno problematiko in naglaša, da bi bilo potrebno izdelati ustrezno strategijo boja, ki bi bila ob vprašanju brezposelnosti povezana še z varstvom okolja, družbi koristnimi služnostmi itd. Da bi vso to problematiko povezali v organsko celoto, bodo navedena vprašanja na dnevnem redu prihodnje seje deželnega sveta CGIL, ki bo 9. novembra v Gorici.

Tombesi tudi za l. 1985 predsednik Trgovinske zbornice

Na sestanku Deželne trgovinske zbornice F-JK so predsedniki štirih pokrajinskih zbornic in delegati imenovali Giorgia Tombesija za leto 1985 na mesto predsednika Tržaške trgovinske zbornice, to funkcijo opravlja tudi sedaj. Dosedanji predsednik Videmske trgovinske zbornice Gianni Bravo bo predstavnik naše dežele v vsedržavnem zboru trgovinske zbornice, vsedržavne funkcije bosta imela tudi predsednik Trgovinske zbornice iz Pordenona Musolla in goriške Lupieri.

Odločitve, ki so jih sprejeli soglasno, želijo poudariti pomen Deželne trgovinske zbornice, ki jo čakajo obveznosti za popestritev in krepitev nekaterih industrijskih, trgovskih, obrtniških in kmetijskih dejavnosti v naši deželi.

Po volitvah je odbor deželne zbornice sklenil prirediti deželno konferenco o poklicnem izobraževanju in vajeništvu. Pričel pa je tudi s pripravami na srednje predsednikov trgovinski zbornic v okviru Alpe - Jadran.

Kongres o kulturnih vezeh med Trstom in Francijo

Včeraj se je pričel v kongresni dvorani Tržaške trgovinske zbornice trodnevni kongres na temo »Trst in Francija«, ki ga prireja Italijansko združenje preučevalcev francoskega jezika in kulture pod pokroviteljstvom Dežele FJK, tržaške Občine in Pokrajine ter francoske ambasade.

Kongres sodi v širšo akcijo, ki naj odkrije, oziroma potrdi vezi, ki sta jih imela in jih še imata Trst in Pariz ter širša Francija. Sedanji kongres v Trstu preučuje obdobje, ki gre od 17. do 19. stol. Včeraj pa so napovedali vrsto kulturnih manifestacij, ki jih bo Pompidoujev center v Parizu posvetil prav tržaški kulturi.

No, na prvem dnevu kongresa so govorili predvsem o francoskem pisatelju in državniku Chateaubriandu, danes in jutri pa bo govor o Stendhalu in Trstu, o vplivih pisatelja na osebnost Bruna Pincherleja pa še o Svevu in Sabi.

Včeraj so v popoldanskih urah odprli v prostorih tržaške Ljudske knjižnice tudi obširnejšo razstavo o kulturnih izmenjavah med Trstom in Francijo.

Če govorimo o današnjih stikih, bi lahko zapisali, da vodi v Parizu Novo evropsko gledališče prav Giorgio Strehler, ki je po rodu Tržačan. Veliko zanimanje pa vzbuja v Franciji Furlan Pier Paolo Pasolini. Sploh je vpliv Francije na tukajšnjo kulturo (tudi na slovensko) precejšen, čeprav le ne gre za neko predominantno črto, oziroma takšno, ki bi karakterizirala kulturo našega mesta.

Ameriški študentje danes na Pokrajini

Danes bo predsednik tržaške pokrajine Marchio sprejel skupino dvanajstih ameriških študentov, ki so te dni gostje tržaškega liceja Petrarca.

Skupino študentov iz ZDA bodo potem pospremili v nekatere tržaške znanstvene centre in sicer v geofizikalni laboratorij pri Briščikih, v laboratorij za morsko biologijo v Miramaru, v Inštitut za teoretično fiziko v Miramaru in v Znanstveno raziskovalno področje na Padričah.

● **V hotelih** in izvenhotelskih objektih v tržaški pokrajini so v prvih devetih mesecih tega leta zabeležili 728.885 prisotnosti turističnih gostov; v istem obdobju lani so jih zabeležili skoraj 100 tisoč manj. Največ so k temu prispevali tuji gosti; v primerjavi z istim obdobjem lani jih je letos bilo 25,51 od sto več, medtem ko se je prisotnost italijanskih povečala za 11,19 od sto.

Trst še vedno mesto smeti...

»Se vam ne zdi, da smo kot v Neaplju,« mi je dejala ženska, ki se je morala, kot jaz, umakniti ogromnemu kupu smeti, ki so se v vseh teh dneh stavke smetarjev nagrmadile poleg smetnjakov in posod za smeti, kar sredi ulic ker jih smetarji, ki so nastopili službo v ponedeljek in nadaljevali z delom še v torek, niso utegnili umakniti.

Včeraj je odstranjevanje smeti iz mesta ponovno zastalo. Smetarji so imeli v prostorih anagrafskega urada skupščino, ki jo bodo nadaljevali tudi danes. Vse kaže, da bodo njihove zahteve ugodno rešene. Kako pa bo rešeno vprašanje čimprejšnje odstranitve vseh smeti, ki so se v tem času v mestu nabrale, pa seveda ne ve in ne more nihče napovedati.

Že v normalnih razmerah, ko poteka odstranjevanje smeti v središču mesta v redu, povzročajo kamioni, ki odnašajo smeti, velik zastoj v mestnem prometu, predvsem v ozkih ulicah, ki so v središču mesta skoraj vse takšne. Zadostuje, da se tak kamion ustavi samo pet minut, pa se že za njim naberejo vrste avtomobilov, katerih šoferji s klaksoni opozarjajo, da je čakanje mučno in da je treba iti naprej.

Kaj se bo zgodilo sedaj, ko bodo morali smetarji skorajda iz vsake hiše, vsakega poslopja, odstraniti na stotine in stotine kilogramov starih smeti? Kako se bo lahko odvijal promet po vseh ulicah mestnega središča, kako bodo lahko smetarji v čim krajšem času odstranili vso to navlako, ki ni samo v napoto in v sramoto mestu, temveč je tudi vir raznim obolenjem in zastrupljanju ozračja?

So na vse to kaj pomislile odgovorne oblasti, predvsem mestni redarji, ki so takoj zraven, ko gre za dajanje denarnih kazni, ko gre na primer za nepravilno parkiranje avtomobilov, pa jih ljudje zaman čakajo, da bi na primer napravili red v vsej zmešnjavi, ki bo tudi tokrat paralizirala promet v ulicah središča in pomirili razburjene avtomobiliste in meščane?

Res je, da imajo smetarji svoje zahteve in tudi svoje pravice in prav je, da se njihovi problemi končno pravično rešijo. Toda tudi meščani, ki plačujejo občini za odnašanje smeti in za čistočo v mestu, davke imajo svoje pravice. Kdo pa njim te pravice zagotavlja? Bo ostalo vse po starem — tako, da bodo nezadovoljni smetarji, pa tudi meščani?

Pogled na samo mesto je v teh dneh porazen in prav gotovo ne tak, da bi vabil tujca, da bi se v njem zaustavil. Kaj pravijo na to, ne samo odgovorni na občinski upravi, temveč tudi odgovorni pri tržaški letoviščarski ustanovi? Kaj menijo končno o vsem tem meščani sami, ki sicer plačujejo usluge, ki jih potem niti niso deležni?

N. L.

Komemoracije KPI ob obletnici smrti Vittoria Vidalija

Tržaška KPI se bo jutri na razne načine spomnila prve obletnice smrti sen. Vittoria Vidalija. Ob tej priložnosti bo v Trstu zastopal partijski centralni komite sen. Maurizio Ferrara, ki se bo zjutraj na miljskem pokopališču poklonil spominu pokojnega komunističnega voditelja. Uradna komemoracija bo ob 18. uri v dvorani v Ul. Madonnina 19, kjer bosta poleg Ferrare spregovorila tudi Ugo Poli in Stojan Spetič v imenu italijanskih in slovenskih komunistov. Časnikar Mario Passi pa bo govoril o svojem delu z Vidalijem in prebral nekaj še neobjavljenih zapisov. Na komemoraciji, na katero so povabili tudi predstavnike oblasti, bodo predstavili doprsni kip Vittoria Vidalija, ki ga je izdelal videmski kipar Sergio Cocetta.

Zvečer bo komemoracija tudi v Miljah, in sicer v dvorani Verdi z začetkom ob 20.15. Poleg sen. Ferrare bosta govorila Gastone Millo in Peter Viola.

● **Rajonski svet za Rojan,** Greto in Barkovlje se bo sestal v četrtek, 8. novembra ob 19.15. Na dnevnem redu bo med drugim organiziranje praznika priletnih v rajonu.

V zadružnem objektu na Colu se proizvaja karakteristični sir »tabor«

Čim višja kvaliteta proizvodov glavni cilj kraške mlekarne

Pred več kot letom dni je steklo delo v Zadružni kraški mlekarni na Colu. Začetne težave so mimo, s časom pa se porajajo tudi novi problemi, ki jih upravni odbor sproti rešuje, tako da poteka delo po predvidenem načrtu; dnevno se v njej predela od 22 do 25 stotov pristnega kraškega mleka; čeprav je mlekarna še »mlada«, si je karakteristični sir tabor, ki se v njej pridela, že pridobil važno mesto na tržišču. Kot nam v krajšem pogovoru pravi njen vodja Darko Križmančič, se je njegova prodaja razširila tudi že na goriško pokrajino; navezani so bili tudi stiki z neko zadrugo iz Gradišča, kateri bo dobavljala svoj proizvod.

Sicer pa je upravni odbor Zadružne kraške mlekarne v tej fazi posvetil največ truda, da bi v čim večji meri izboljšal že itak visoko kvaliteto sira. Sad njegovih prizadevanj je, da se je medtem že izboljšala kvaliteta mleka. V sodelovanju s pokrajinskim združenjem rejcev delajo tedenske analize mleka; upravni odbor je tudi sestavil notranji pravilnik za dobavitelje mleka (in zadnji občni zbor članov ga je soglasno sprejel); vsi ti ukrepi so že dali konkretne sadove.

Upravni odbor sedaj proučuje možnost, da bi mleko plačeval na osnovi kvalitete (od 20. oktobra dalje ga plačuje po 545 lir za liter, vključno z davkom IVA).

Poleg tega, da Zadružna mlekarna razpolaga z osebo, ki plasira proizvod na tržišče, se tudi v njenih prostorih prodaja na drobno sir tabor, maslo in skuta; v mlekarni pa še čakajo, da bi končno dobili dovoljenje za odprtje mlečnega bara, v katerem se bodo poleg lastnih proizvodov lahko prodajali tudi drugi pridelki članov zadruge; za dokončno ureditev temu namenjenega prostora manjkajo še nekateri stroji, nekaj del pa je še v teku.

V teku so tudi dela za dograditev linije za pasterizacijo mleka, ki bo predvidoma dokončana proti koncu tega leta. Ko bo zadružna mlekarna razpolagala s tem strojem, bo začenjala dobavljati kontingent mleka po avtonomnem računa. To mleko, ki mora biti prodano samo v tržaški pokrajini, bodo v mlekarni pakirali v posebne zavojčke in ga plasirali na tržišče; za predelavo v sir bodo uporabljali zgolj kraško mleko, da bi proizvod ohranil svoje karakteristične značilnosti.

Sicer pa si bo morala Zadružna mlekarna nabaviti tudi stroj za pakiranje mleka, katerega cena se suče od 70 do 80 milijonov lir. Kot pravi njen vodja Križmančič, se bo morala »dokopati« do kakšnega finančnega prispevka; pri tem pa se ponovno zahvaljuje Kraški gorski skupnosti, ki je že v veliki meri pripomogla za dograditev linije za pasterizacijo. Pri vsem tem pa ni moč mimo doprinosa, ki ga je tako za delovanje, kot za izboljšanje kvalitete proizvodov že od vsega začetka nudil dr. Čotar, funkcionar Deželne ustanove za razvoj kmetijstva, ki je med največjimi strokovnjaki v deželi v tem sektorju. Veliko truda so vložili tudi člani upravnega in nadzornega odbora, kakor tudi v mlekarni zaposlena delovna sila; vsakdo je prispeval svoj delež in s tem pripomogel, da v njej lahko gledajo na prihodnost brez večjih skrbi.

Skrb, da bi prihodnost prinesla čim boljše rezultate, je vsekakor stalno prisotna pri raznih odločitvah upravnega odbora. Tako je bilo pred nedavnim sklenjeno, da bo Zadružna mlekarna priredila po vaseh, iz katerih dobiva mleko, vrsto sestankov, na katerih bodo dr. Čotar, dr. Gregorič in sirar nudili živinorejcem vrsto nasvetov in navodil, da bi pridelali čim kvalitetnejšo mleko; sicer pa ima vodstvo mlekarne v zamisli še druge podobne pobude, saj so njegova glavna prizadevanja usmerjena v stalno iskanje čim boljše kvalitete proizvodov. Ta cilj si je zastavilo ob začetku delovanja pred več kot letom dni, sedaj pa ga skuša uveljavljati tudi na osnovi že pridobljenih izkušenj.

ALEKSANDER SIRK

Uradno sporočilo predsednika pokrajine prof. Marchia

Pokrajina bo še nadalje sprejemala slovenska pisma

Odprtost pokrajinske uprave glede problemov Slovencev in zahvala za poročanje našega dnevnika - Čudno in nerazumljivo stališče odbornika Hareja

Predsednik Tržaške pokrajine, Gianni Marchio, je odgovornemu uredniku našega dnevnika naslovil naslednje pismo:

Spoštovani gospod direktor,

v zvezi s članki in izjavami, objavljenimi v časopisu, ki ga urejate, in ki zadevajo vprašanje pisem in prošenj, naslovljenih na pokrajino v slovenskem jeziku, želim pojasniti, da ne obstaja nobena politična volja pokrajinske uprave, ki jo imam nalogo voditi, da bi spremenila svoje zadržanje in prakso postopkov z ozirom na tisto, ki je bila v veljavi doslej.

Notranja okrožnica, ki jo je izdal generalni tajnik in ki je sprožila razpravo, ki se je nato razvila, je sad zgolj napačnega tolmačenja mnenja pokrajinskega odbora o anonimnem pismu, ki so ga prejeli pokrajinski uradi.

Po razjasnitvi tega nesporazuma vam želim zagotoviti, da se o tem vprašanju pokrajinska uprava namerava še naprej držati dosedanje prakse, ob spoštovanju predpisov in zadržanja, kakršni so na tem področju v veljavi pri deželni upravi.

Ob priliki vam želim, spoštovani gospod direktor, zagotoviti tudi najširšo odprtost pokrajinske uprave do pričakovanj slovenske skupnosti do njenih potreb kulturnega značaja in, natančneje, jezikovnega izraza, in do problemov zaščite njenih posebnih značilnosti narodnostnega razpoznavanja.

Zahvaljujoč se za pozornost, ki jo je časopis, ki ga urejate, doslej posvečal dejavnosti pokrajine in za tisto, ki ji jo bo prihranil v prihodnje, prosim, da sprejmete moje spoštljive pozdrave.

Prof. Gianni Marchio

Predsednik Marchio nam torej s pričujočim pismom potrjuje, da je bila naša skrb o usodi prevajalske službe na pokrajini povsem upravičena in da je bilo naše poročanje o tej aferi, ki je imela velik odmev v slovenskem javnem mnenju, korektno in zlasti verodostojno.

V zvezi s tem nam je pokrajinski odbornik za kulturo Zorko Harej (SSk) sinoči poslal naslednje pismo:

»V zvezi s časopisnimi poročili in izjavami, da je odbor na tržaški pokrajini odločil, da pokrajinski uradi ne bodo več sprejemali dopisov in prošenj v slovenščini, kot predstavnik SSk v pokrajinskem svetu in odboru izjavljam, da pokrajinski odbor ni nikoli zavzel takega stališča, kar je na včerajšnji seji načelnikov skupin potrdil tudi predsednik Marchio.

Vsa zadeva izvira iz nekega pisma glavnega tajnika, ki je te dni odsoten in s čigar stališči se odbor ne strinja. Pokrajinska uprava bo nadaljevala po ustaljeni poti. To sem trikrat pojasnil predstavnikom lista, ki piše o zadevi. Zato se čudim, da list vztraja pri netočnem poročanju s tem, da je objavil izjavo slovenskega predstavnika PSI v pokrajinskem svetu, ki je bil na omenjeni seji načelnikov skupin in zato tudi sam pozna zadevo.«

Izjava pokrajinskega odbornika za kulturo potrebuje nekatera nujna pojasnila in obenem sili človeka k določenim političnim ugotovitvam. Mi jih predvsem prepuščamo bralcem, ne moremo pa molče mimo zadržanja odbornika Hareja, ko ocenjuje (čisto nasprotno od predsednika Marchia) »netočno poročanje« Primorskega dnevnika o razvoju dogodkov na pokrajini.

Predstavnik SSk izjavlja, da pokrajinski odbor ni nikoli zavzel takega stališča, kar je tudi na seji načelnikov skupin potrdil predsednik Marchio. Pri tem pozablja dodati, da se je predsednik na isti seji obvezal, da bo na večernem zasedanju pokrajinskega sveta med sporočili s kratko izjavo razčistil celotno zadevo. Tega ni storil in mi smo v skladu z našo poklicno etiko to zabeležili.

Nadalje pravi, da vsa zadeva izvira iz nekega pisma glavnega tajnika. Za odbornika Hareja sta protokolirani okrožnici, ki sta ju glavni pokrajinski tajnik in njegov namestnik poslala skoraj vsem oddelkom (vključno prevajalskemu uradu), lahko le »neko pismo«, za nas pa ne. Tudi Marchio je mnenja, da je šlo za pravnomočno notranjo okrožnico.

»Pokrajinska uprava bo nadaljevala po ustaljeni poti. To sem trikrat pojasnil predstavnikom lista, ki piše o zadevi,« pravi še Harej. To smo napisali, hoteli pa smo (in to smo tudi dosegli), da predsednik, ki je odgovoren za upravo, uradno prekliče tajnikovo okrožnico. Mogoče smo pri tem pozabili napisati, da je prav naš novinar v začetku prejšnjega tedna telefonsko obvestil odbornika za kulturo o obstoju te okrožnice in ga vprašal ali je odbor na seji 19. oktobra razpravljal o rabi slovenščine na pokrajini. Njegov odgovor je bil takrat negativen, v resnici pa je odbor (kot potrjuje sam predsednik) takrat res obravnaval to vprašanje.

Pokrajinski odbornik nam tudi očita netočno poročanje, ko smo objavili izjavo slovenskega predstavnika PSI v pokrajinskem svetu. Svetovalec Čok ne potrebuje v tem primeru zagovornikov, vsekakor bi bilo obsodbe vredno, da bi slovenski izvoljeni predstavnik zamolčal o tem za našo narodnostno skupnost tako važnem in načelnem vprašanju. S tem v zvezi smo še napisali, da so tudi komunisti podobno kot Čok naslovili na odbor vprašanje o rabi slovenščine na pokrajini.

Razvoj dogodkov nam zato potrjuje, da je bilo naše poročanje o tej aferi vseskozi verodostojno in da smo z našim pisanjem preprečili izvajanje velike krivice na račun naše skupnosti.

Pred sestavo deželnega razvojnega načrta

Podpredsednik deželne vlade sprejel predstavnike kmetov

Podpredsednik deželnega odbora in obenem odbornik za proračun in načrtovanje Zanfagnini je včeraj popoldne skupno z drugimi funkcionarji sprejel predstavnike sindikalnih kmečkih organizacij; srečanje, katerega so se udeležili predsednik deželne Confcoltivatori Savorgnan s predsednikom videmske federacije Simsigom, tajnik KZ Bukavec, deželni direktor Coltivatori diretti Chinellato z deželnim podpredsednikom Campagnolom ter deželni predsednik veleposestnikov Tombesi, sodi v okvir posvetovalnih sestankov, ki jih deželni odbor prireja z raznimi družbenogospodarskimi organizacijami

Uvodoma je odbornik Zanfagnini naglasil, da dežela še nima dokončnega finančnega plana, ker ni še znano, kakšna bo finančna razpoložljivost na državni ravni. Dodal pa je, da bo 30 od sto vseh sredstev namenjenih investicijam v kmetijstvu in podčrtal, da dežela ima v zamisli nov način načrtovanja, ki naj bo prožnejše v tem, da bi se predvideli nekateri medsektorialni skladi, ki bi bili lahko uporabljivi ne samo za proračunska predvidevanja, ampak tudi za druge različne primere.

S svoje strani so predstavniki kmečkih organizacij predvsem ugotavljali, da je doslej manjkalo preverjanje o učinkih raznih investicij in o vsem tem, kar je bilo storjeno na tem področju. Nasplošno je bila podčrtana tudi huda kriza, zaradi česar se posebno za ta sektor zahteva večjo pozornost. Naglasili so, da se kmetje čutijo negotove in nezadovoljne zaradi prepočasnega delovanja deželnega aparata, kjer manjkajo povezave med raznimi ustanovami, kar se posebej pozna na bolj emarginiranih (kot je tudi tržaško) področjih. Izrazili pa so upanje, da bo tudi v luči programskih izjav predsednika Biasuttija nova uprava zamenjala dosedanji trend. S strani KZ pa je bilo predvsem poudarjeno, da v tržaški pokrajini še vedno manjka poklicni seznam kmetijskih podjetnikov, ki je nujno potreben in za dosego katerega je Kmečka zveza (kot je potrdil njen zadnji občni zbor) pripravljena nastopiti tudi po pravni poti, da se končno reši to vprašanje. KZ je tudi na sestanku posredovala svoje predloge (o katerih bomo podrobneje še spregovorili) za razvoj kmetijskega sektorja v naši pokrajini.

Ob koncu je odbornik Zanfagnini zagotovil pripravljenost odbora za reševanje odprtih vprašanj in povabil predstavnike kmečkih organizacij, naj posredujejo konkretne predloge o raznih načrtih in finančnih obvezah. Glede visokih investicij pa je dodal, da je treba med seboj imeti toliko poguma, da se lahko odrečemo kakšnemu takemu velikemu načrtu v korist drugega, ki bi ravno tako imel trajne učinke. (A.S.)

skovno poročilo tovarniškega sveta obrata, je delavstvo negativno ocenilo dokument. Na skupščini je tudi sklenilo nastopiti na prefekturi, kar je bilo tudi storjeno, za dosego garancij glede predčasne upokojitve 50 delavcev pred koncem meseca.

Obvestilo KZ o samoobdavčitvi

V skladu z normativom o samoobdavčitvi morajo vsi davkoplačevalci, ki so za leto 1983 plačali več kot 100.000 lir davka IRPEF in/ali več kot 40.000 lir davka ILOR, plačati do 30. novembra letos 92 od sto predujma za dohodke iz leta 1984. Poleg tega je treba plačati še dodatni 8-odstotni davek (addizionale) na predujem ILOR, ki ga je dolžan, kdor je za leto 1983 plačal več kot 143.000 lir davka ILOR.

Kmečka zveza obvešča vse tiste, ki so izpolnili davčne prijave v njenih uradih, da bodo v teh dneh pismeno obveščeni o višini tega predujma; za tem se bodo morali pravočasno zglasiti v njenih uradih in ga poravnati. KZ bo nato poskrbela za ostale obveznosti in članom vsekakor nudila vso ustrezno pomoč.

Primer Kochman pojasnjen

Poročali smo že o nejasnih vzrokih smrti 45-letnega kuharja Marziana Kochmana, ki so ga v soboto našli težko ranjenega v veži poslopja v Ul. Paduina št. 4 in je še istega dne zvečer umrl v tržaški bolnišnici. Obdukcija, ki jo je opravil sodni zdravnik dr. Nicolini, je pokazala, da je Kochman podlegel poškodbam, ki jih je zadobil pri padcu po stopnicah.

Nadaljuje se spor v Isotta Fraschini

V ponedeljek je bila v obratu Isotta Fraschini (bivšem VM) skupščina delavcev, katere so se udeležili tudi predstavniki deželne in pokrajinske sindikalne zveze. Slednji so poročali o vsebini dokumenta, ki ga je Finmeccanica izročila deželni upravi, o industrijskem preustroju. Kot pravi ti-

Začetek tečaja o vrtnarstvu

Na Kolonkovcu se je sinoči začel tečaj o vrtnarstvu, ki ga prireja Kmečka zveza v sodelovanju s Slovenskim deželnim zavodom za poklicno izobraževanje. Tečaj vodi inž. Sotlar, ki je zadolžen za pospeševanje vrtnarstva pri Agrarii - Koper.

V soboto zasedanje o šolski kooperaciji

»Kooperacija: življenjska izbira - srečanje s problemi šole«, je naslov zasedanju, ki bo v soboto, 10. novembra, v hotelu Europa pod Nabrežino, ki se bo začelo ob 15.30. Zasedanje, ki se ga bo udeležil tudi deželni odbornik Turello, organizira deželni center za kooperacijo v šolah, pod pokroviteljstvom deželne uprave.

Namen zasedanja je uvesti izmenjavo izkušenj na tem področju in tako obogatiti pouk v šolah na osnovi skupinskega sodelovanja. Takšno skupinsko sodelovanje je bilo že uvedeno na področju vzgoje in kulture, kjer so predvidene tudi štipendije in druge nagrade.

Program zasedanja predvideva prikaz videokaset za dijake nižjih srednjih šol in pa pozdrave predstavnikov oblasti in glavno poročilo dr. Gabriela Liberatija, pomožnega tajnika Mednarodnega združenja šolskih zadrug.

Seja urada predsedstva deželnega sveta

Te dni so se v Trstu sestali predstavniki urada predsedstva deželnega sveta, ki mu predseduje Luigi Manzon, v katerem so še podpredsednika Gonano in Tonel in svetovalci De Agostini, Giuricin, Persello in Vigini. Na seji so odobrili več upravnih sklepov, med katerimi tudi sklep, ki bolje urejuje vprašanje dostopa občinstva na seje deželnega sveta. Člani omenjenega urada so obravnavali tudi vprašanje državljanovega branilca, ki bo obravnavano na posebnem zasedanju, katerega se bodo udeležili branilci tudi iz drugih italijanskih dežel.

V Križu okrogla miza o Slovencih in Istranih

»Slovenci in Istrani: ali je možno sožitje«. To je naslov zanimivi in gotovo tudi vedno aktualni okrogli mizi, ki bo drevi ob 20.30 v Domu Alberta Sirka v Križu na pobudo krajevnega KD Vesna. Sodelovali bodo ravnatelj Slovenskega raziskovalnega inštituta v Trstu in univerzitetni profesor Darko Bratina, predsednik krožka Istria Giorgio Depangher in odbornik devinsko - nabrežinske občine Marino Vocci, ki se ukvarja s proučevanjem istrske kulture in istrskih ljudskih tradicij.

Ob 10. obletnici smrti

Justine Milkovič

se je z ljubeznijo in žalostjo spominjata mož Alojz in hči Olga z družino.

Bani, 8. novembra 1984

Slovenska skupnost se s hvaležnostjo spominja

DRAGA SKRINJARJA

borca za narodne pravice primorskih Slovencev, preživelega zapornika tržaške Rižarne in kandidata na svojih listah za tržaški pokrajinski in občinski svet.

Ob težki izgubi drage Tamare izreka občuteno sožalje svojcem družina Bogatec.

KD Vesna in ŠD Mladina izrekata Ninu Bogatcu občuteno sožalje ob tragični in prerani izgubi sina Maura.

Ob prerani izgubi dragega Maura Bogatca izrekata občuteno sožalje svojcem družini Čebulec in Tomet.

Upravni odbor in osebje Narodne in študijske knjižnice v Trstu izrekata članu in odborniku Dušanu Križmanu iskreno sožalje ob izgubi očeta.

Zadnja pot Tamare Frančeškin

Velika množica ljudi se je včeraj v Zgoniku poslovila od Tamare Frančeškin, slovenske dijakinje iz Saleža, ki jo je roka usode v cvetu mladosti odtrgala krogu njenih dragih. Po zgoniških ulicah do cerkve in domačega pokopališča so jo na mnogo prezgodnji zadnji poti pospremili vrstniki, prijatelji, sošolci, mladi člani folklorne skupine Rdeča zvezda, s katerimi je še do pred kratkim brezskrbno plesala in še številni profesorji, znanci, domačini. Pred odprtim grobom ji je pevski zbor Rdeča zvezda zapel v slovo žalostinko »Zemlja slovenska te pokriva«.

Sladko počivaj, mala Tamara.

Poslednje slovo od Draga Skrinjarja

Včeraj smo se zadnjič poslovili od Draga Skrinjarja, zavednega Slovenca, ki je dobršen del svojega življenja preživel pri Sv. Jakobu, kjer so ga dobro poznali vsi Šentjakobčani, predvsem pa vsi gostje slovenske gostilne Jadran. Razumljivo je torej bilo, da se je pogreba udeležilo, poleg številnih sorodnikov, prijateljev in znancev, prav največ Šentjakobčanov, starih obiskovalcev in prijateljev gostilne »Jadran«, pa tudi veliko članov Združenja aktivistov osvobodilnega gibanja za Tržaško ozemlje, saj je bil pokojni Drago v času narodnoosvobodilne borbe aktiven tudi na tem področju. Pogreba so se udeležili predstavniki Slovenske skupnosti in raznih slovenskih društev. Mnogo prijateljev in znancev je pospremilo pokojnika do njegovega poslednjega bivališča na tržaškem pokopališču, kjer je bil grob prekrit s svežim cvetjem in številnimi venci, verski obred pa je opravil duhovnik Silvij Šuligoj. Pri odprtem grobu je spregovoril deželni svetovalec Drago Štoka.

● **Tržaški občinski** svet se bo sestal v petek, 9. novembra ob 18.30.

Bazovski učenci v openski banki

Otroci osnovno šole Primož Trubar v Bazovici so včeraj obiskali Hranilnico in posojilnico na Opčinah, kjer so jim predstavniki tega bančnega zavoda prikazali, kako pač banka deluje in s kakšnimi problemi se ubada, poudarili pa so tudi pomen varčevanja, saj je spadal obisk, pa čeprav z zamudo, v okvir pobud prav ob svetovnem dnevu varčevanja. Bazovski učenci so z živim zanimanjem sledili razlagam, na koncu pa so se seveda še nastavili za skupinsko sliko pred poslopjem openske banke

Šopi cvetlic na krajih trpljenja

V prejšnjih dneh, ko smo se spominjali vseh naših mrtvih, še posebno pa onih, ki so darovali življenje v boju za svobodo izpod nacifašističnega jarma, so se otroci, ki obiskujejo osnovno šolo Marica Gregorič Stefančič pri Sv. Ani, podali pod vodstvom učiteljic v Rižarno in se tam poklonili spominu žrtev zloglasnega taborišča smrti. V celice, skozi katere je šlo toliko slovenskih in italijanskih antifašistov, so ponesli šope cvetja, kot kaže slika, ki jo objavljamo z zamudo

gledališča

VERDI

Danes, 8. novembra, ob 20. uri osma predstava (red F/H) opere C. Saint - Saënsa »Samson in Dalila«. Vodi Pinchas Steinberg, režija Alberto Fassini. Vstopnice pri blagajni gledališča (tel. 631-948).

Jutri, 9. novembra, bo ob 20. uri (red A/C) v gledališču Verdi premiera Puccinijeve opere »Madame Butterfly«. Dirigent B. Podic, režiser M. Bolognini. V glavnih vlogah bosta nastopila sopranistka Marion Vernette Moore in tenorist Beniamino Prior.

Danes, 8. t. m., ob 18.30 bo v mali dvorani gledališča Verdi (Ul. S. Carlo 2) kritik Cesare Orselli predstavil Puccinijevo opero.

ROSSETTI

Danes, 8. novembra, ob 20.30 (red prost) Stalno gledališče Furlanije - Julijske krajine predstavlja »Fräulein Pollinger«, igrajo D. Mazzucato, S. Massimini, L. Cecchelin pri klavirju. V abonmaju - odrezek št. 1.

AVDITORIJ

Danes, 8. novembra, ob 20.30 — red četrtek — bo Stalno gledališče F-JK predstavilo »L'amore delle tre melarance« s skupino novih Podreccovih lutk. V abonmaju - odrezek št. 2. Informacije in rezervacije pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

Danes, 8. t. m., ob 18. uri v okviru pobude »Mladi in gledališče« srečanje o predstavi »L'amore delle tre melarance« (Zaljubljen v tri oranže). Vstop prost z abonmajem ali vabilom, ki ga lahko dvignete pri Osrednji blagajni Protti.

CANKARJEV DOM - LJUBLJANA

Velika dvorana

Jutri, 9. t. m., ob 19.30: Simfonični orkester Slovenske filharmonije - Koncert v spomin G. Mahlerja.

Mala dvorana

Danes, 8. novembra, ob 20. uri: Projekcija celovečernega italijanskega filma.

V soboto, 10. t. m., ob 10. uri: Rdeča kapica. Gostuje Malo kazalište Trešnjevka - Zagreb.

Okrogla dvorana

Jutri, 9. t. m., ob 22. uri: M. Mikeln »Fraklova vrnitev«. Satirična monodrama.

Srednja dvorana

Jutri, 9. novembra, ob 17. in 20. uri: Modni bazar. Gosta večera Denis & Denis.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU

Piero Chiara

DELITEV

komedija v treh delih

v soboto, 10. novembra, ob 20.30
v Prosvetnem domu na OPČINAH

kino

Ariston Danes zaprto. Jutri 16.00 — 22.00 »Broadway Danny Rose«. Woody Allen.

Eden 15.30 — 22.10 »Punizione carnale per detenuti in calore«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Fenice 16.30 — 22.15 »Indiana Jones e il tempio maledetto«. Harrison Ford.

Excelsior 16.30 — 22.15 »A tu per tu«. Paolo Villaggio, Johnny Dorelli.

Nazionale Dvorana št. 1 16.30 — 22.00 »Chewing gum«. Isabella Ferrari in Massimo Ciavarro.

Dvorana št. 2 16.30 — 22.00 »Delitto al Blue gay«. Za vsakogar.

Dvorana št. 3 15.30 »Ragazze erotiche«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Grattacielo 17.00 — 22.15 »Strade di fuoco«.

Mignon 16.30 — 22.15 »Zombi«.

Aurora 17.00 — 22.00 »Greystoke - La leggenda di Tarzan, il signore delle scimmie«.

Capitol 16.30 — 22.00 »I quattro dell'oca selvaggia«.

Vittorio Veneto 16.30 — 22.00 »Racconti erotici di una cameriera«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Lumiere 16.00 — 22.00 »Un tranquillo weekend di paura«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Radio 15.30 — 21.30 »I vizi segreti di una giovane signora«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Alcione 15.30 — 22.00 »Salon Kitty«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Prireditve in sporočila kulturnih društev in organizacij

ZSKD vabi vse predsednike, tajnike in odbornike društev na RAZGOVOR O NOVIH KULTURNIH DEJAVNOSTIH z Dorom Hvalico, ki bo na sedežu ZSKD, Ul. sv. Frančiška 20 v Trstu, za mladince v soboto, 10. t. m., ob 16. uri in za društva v ponedeljek, 12. t. m., ob 19. uri.

KD I. Grbec - Škedenj priredi v nedeljo, 11. t. m., ob 17. uri tradicionalno MARTINOVANJE. Na sporedu šaljivi kabaret Mladi tabor starih - Beseda 84 s sodelovanjem članov SKD Tabor - Opčine. Poskrbljeno za jedačo, pijačo in veselo razpoloženje.

KD Vesna prireja danes, 8. novembra, ob 20.30 v Domu A. Sirk v Križu okrogli mizo na temo »Slovenci in Istrani: ali je možno sožitje?« Sodelujejo Darko Bratina, Giorgio Depangher in Marino Vocci.

SKD Tabor - Opčine v sodelovanju s filatelističnim klubom L. Košir vabi domače filateliste in predvsem mladino na 1. srečanje, ki bo v Prosvetnem domu na Opčinah v soboto, 10. t. m., ob 18.00.

razstave

V obnovljeni galeriji ENDAS v Ul. Zudecche 1/C, bodo v soboto, 10. t. m., ob 18. uri odprli skupno razstavo 21 tržaških umetnikov. Razstava bo odprta do 20. t. m.

TK galerija. ANDREJ JEMEC razstavlja svoje najnovejše slike v TK galeriji, Ul. sv. Frančiška 20, in v pritličnih prostorih Tržaške kreditne banke, Ul. F. Filzi 10.

V galeriji Arengario v Milanu, Ul. Marconi 1 - Piazza Duomo, razstavlja svoja dela do 15. novembra tržaški slikar Dimitri Cah. Urnik od 10. do 13. ure in od 15. do 19.30.

V galeriji Romani, Ul. Foscolo 40/A, razstavljajo Gandus, Kravos, Tigelli in Vecchiet do 9. t. m.

V Galeriji sodobne umetnosti na Korzu 9 bo do 10. novembra razstavljala umetnica Maria Creglia.

V galeriji Cartesius bodo v soboto, 10. t. m., ob 17. uri odprli razstavo grafičnih del 18 slikarjev iz Italije. Razstava bo odprta do 30. t. m. po običajnem urniku.

razna obvestila

Javna radijska oddaja RADIJSKA SREČANJA KOPER - TRST - LJUBLJANA - MARIBOR. Ob martinovanju vas vabimo v Sežano v športno dvorano v soboto, 10. t. m., ob 19. uri. Sodelujejo enologi vinskih kleti Sežana, Dobrovo, Koper, Vipava in zamejski vinogradniki, novinarji slovenskih radijskih postaj, Tone Kozlevčar, Vital Ahačič, Miha Dovžan, Vidi Vodopivec, Kabaret iz Trsta, duo Mozetič - Gustinčič, ansambel Vita Muženiča, ženski pevski zbor KUD J. Pahor iz Sežane, voditelja Savina Remec in Mišo Zaletel. Pokrovitelj TIMAU Vina Kras Sežana. Vstop prost.

včeraj-danes

Danes, ČETRTEK, 8. novembra
BOGOMIR

Sonce vzide ob 6.55 in zatone ob 16.42 — Dolžina dneva 9.47 — Luna vzide ob 16.41 in zatone ob 6.24.

Jutri, PETEK, 9. novembra
NEVENKA

Vreme včeraj: temperatura zraka 15,6 stopinje, zračni tlak 1015,7 mb narašča, brezvetrje, vlaga 76-odstotna, nebo rahlo pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 16,8 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Elisa Miele, Stefano D'Arienzo, Samuele Andrea Cavina, Valentina De Stefani, Elena Croce.

UMRLI SO: 81-letni Giuseppe Bon, 83-letni Vittorio Roitz, 78-letna Rosa Adam por. Vörus, 82-letna Maria Marovich vd. Bonmarco, 99-letna Maria Tenze vd. Tommasini, 71-letni Bruno Tonietto, 71-letni Antonio Pugliese, 23-letni Mauro Bogatez, 88-letni Carlo Tyrichter, 74-letni Marco Tulliach, 79-letni Germano Levitz, 63-letni Ireneo Antonelli, 71-letni Federico Senizza.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 8.30 do 20.30)

Ul. Roma 15, Ul. Ginnastica 44, Ul. F. Severo 112, Ul. Baiamonti 50, Zgonik, Milje (Mazzinijev drevored 1).
(od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 20.30)
Ul. Oriani 2, Trg Venezia 2.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 20.30 dalje)

Ul. Oriani 2, Trg Venezia 2, Zgonik, Milje (Mazzinijev drevored 1).

LEKARNE V OKOLICI

Boljunec: tel. 228-124, Bazovica: tel. 226-165, Opčine: tel. 211-001, Zgonik: tel. 225-596, Nabrežina: tel. 200-121, Sesljan: tel. 299-197.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

GOSTILNA PRI POŠTI

Liliana Bontempo

sporoča cenjenim gostom, da bo zaprta zaradi dopusta do 29. novembra 1984

BAZOVICA — Ul. I. Gruden 56
Telefon: 040/ 226125

darovi in prispevki

Silvano, Claudia in Eva darujejo 100.000 lir za sklad M. Čuk.

V spomin na Marinega očeta Alojza Veršo daruje sošolka Jadranka Sedmak 10.000 lir za Skupnost družina Opčine.

V spomin na Alojza Veršo darujejo Ema, Boris in Marina Pertot 20.000 lir za Kulturni dom Prosek - Kontovel.

V isti namen daruje Olga Verša z družino 10.000 lir za Kulturni dom Prosek - Kontovel.

Namesto cvetja na grob Dorke Perhavc - Sugan daruje Nadja Pahor 10.000 lir za žensko pevsko skupino Stu Jedi.

V spomin na Alojza Veršo darujeta žena in hči 45.000 lir za sekcijo VZPI - ANPI Prosek - Kontovel.

E. K. daruje 50.000 lir za vzdrževanje grobov padlih v NOB na Opčinah.

Ob nabiralni akciji za ŠZ Sloga so darovali: — OPČINE: drogerija Carli 20.000 lir, drogerija Škabar 15.000 lir, mesnica Hrovatin 100.000 lir, frizerski salon Majda 30.000 lir, trgovina z jestvinami Ukmar 30.000 lir, kozmetični salon Marta 30.000 lir, cvetličarna Švagelj 30.000 lir, trgovina Unussi 10.000 lir, hotel Malalan 10.000 lir, manufakturna trgovina Podobnik 20.000 lir, trgovina z električnimi pripomočki Sosič 30.000 lir, trgovina z jestvinami Škabar - najemnik Salvi 30.000 lir, trgovina z električnimi pripomočki Bresciani 10.000 lir, trgovina s čevlji Malalan 20.000 lir, draguljarna Malalan 20.000 lir, market pralnih praškov Udovič 30.000 lir, Bomboniera Mira, 30.000 lir, agraria Sosič 20.000 lir, trgovina z avto-moto deli Brundula 15.000 lir, trgovina z električnimi pripomočki Malalan 10.000 lir, trgovina z otroškimi oblačili Merlino 10.000 lir, trgovina z avto-moto deli Simič 10.000 lir, Kozmetika »90« 20.000 lir, trgovina Ulgheri - Pavat 15.000 lir, mesnica Danieli 20.000 lir, Despar Opčine - Pontari 30.000 lir, pekarna Čok 30.000 lir, trgovina z usnjenimi izdelki Heart 20.000 lir, pohištvo Renar 10.000 lir.

Ob nabiralni akciji za ŠZ Sloga so darovali: — Bani: trgovina z jestvinami Vidali 30.000 lir, elektrimehanična delavnica Ban 20.000 lir. — PADRIČE: trgovina z jestvinami Silvan Grgič 100.000 lir.

V spomin na Dragota Skrinjarja darujeta Slava in Franc Košuta 15.000 lir za KD I. Cankar.

V spomin na strica Franca Miliča daruje družina Portograndi 30.000 lir za TPK Sirena.

Namesto cvetja na grob Franca Godniča darujeta Celestina in David Gulin 20.000 lir za TPK Sirena.

Namesto cvetja na grob Zofke Kinkele daruje Rosanda Gasperčič 10.000 lir za Društvo slovenskih upokojencev v Trstu.

V spomin na Ferda Kokošarja daruje Boris Pertot 10.000 lir za TPK Sirena.

V spomin na Franca Miliča daruje Mara Pertot 10.000 lir za TPK Sirena.

V spomin na Justino Milkovič ob 10. obletnici smrti darujejo mož Alojz ter hči Olga in Ludvik Grgič z družino 30.000 lir za sklad M. Čuk.

Namesto cvetja na grob Stanka Kosmine darujejo Danilo, Zvonko in Marta Radovič 90.000 lir za SKD I. Gruden.

V spomin na moža in očeta Alojza Veršo darujeta Ada in Mara 50.000 lir za Kulturni dom Prosek - Kontovel.

V spomin na Franca Godniča darujeta žena in sin 100.000 lir za TPK Sirena.

V spomin na dragega strica Franca Godniča daruje družina Sabatini - Bellucci 100.000 lir za TPK Sirena.

V spomin na strica Franca Godniča daruje Damjan Jazbec 40.000 lir za TPK Sirena.

V spomin na brata in strica Franca Godniča darujeta sestra in nečak 10.000 lir za TPK Sirena.

Namesto cvetja na grobova Marije Jerjan vd. Smotlak in Rože Kuret por. Grdina darujeta Marija in Bruno Kuret (Ricmanje 76) 20.000 lir za SKD Slavec.

Namesto cvetja na grob Renata Vatte darujeta družini Ugo Margon in Viktor Sosič 10.000 lir za Glasbeno matico.

menjalnica

7. 11. 1984

Ameriški dolar	1.805.—
Kanadski dolar	1.375.—
Švicarski frank	753.—
Danska krona	170.—
Norveška krona	211.—
Švedska krona	214.—
Holandski florint	552.—
Francoski frank	201.—
Belgijski frank	27.—
Funt šterling	2.305.—
Irski šterling	1.900.—
Nemška marka	621.—
Avstrijski šiling	88.—
Portugalski eskudo	11.—
Japonski jen	6.—
Španska pezeta	10.—
Avstralski dolar	1.400.—
Grška drahma	14.—
Debeu dinar	8.50
Drobni dinar	8.—

BCIMB
BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
S. P. A.
TRST - ULICA F. FILZI 10 - ☎ 61-446

izleti

SPDT priredi v nedeljo, 11. t. m., v okviru programa Športne šole, za osnovnošolce tradicionalni jesenski izlet z vlakom na GORIŠKI KRAS - VRH. Zbirališče na železniški postaji ob 9.15, povratek ob 18. uri.

Srenja Boršt priredi v nedeljo, 18. t. m., izlet v Bologno ob priliki kmetijskega sejma in kratek obisk Marzabotta. Vpisuje Marjo Zahar, tel. 228-481.

mali oglasi

PRODAM dobro ohranjena 3-delna lakirana lesena vrata za garažo. Dimenzije 3 x 2 m. Tel. 200-170 od 13.30 do 14.30 ali tel. 208-693 od 20. ure dalje.

LABRADORCE - rodovniške, 7 tednov, odličnih staršev, prodamo. Tel. na št. 003861/261-353.

PRODAM 2 bicikla primerna za otroke od 8. in 11. let. Telefonirati na št. 753-938 ob večernih urah.

21-LETNI PEK išče delo. Telefonirati na št. 228-701.

URADNIK z znanjem slovenščine išče zaposlitev. Tel. 0481/78127.

KUPIM malo rabljeni družinski pletilni stroj. Telefonirati na št. 743-988.

UGODNO prodam motorno vodno črpalko za greznico na lastnem vozičku. Telefonirati na št. 743-988.

POUČUJEM violino. Tel. 910-140.

KOKOŠJA FARMA Srečko Tomšič iz Sovodenj prodaja perutnino za zakol. Telefon 0481/882-064.

ZLATO, zlate kovance kupi ali ugodno zamenja zlatarna Sosič - Narodna ulica 44, Občine - Trst.

LINEA

«LINEA» ... AQUASCUTUM!

Angleški stil. Priznani krojaški mojstri so sešili plašče, površnike, lodne in izredno elegentno krojene dežne plašče. Njihov stil: Aquascutum of London! Bogata izbira v trgovini «LINEA», Ul. Carducci 4, Trst.

POOBLAŠČENI SERVISNI CENTER

PHILIPS Service PHILIPS

TV - TV COLOR - REGISTRATORJI - RADIO - AVTORADIO - HI-FI
MALI ELEKTROGOSPODINJSKI STROJI - VIDEOREGISTRATORJI
originalni nadomestni deli

TRIESTE SERVIS

Ul. Petracco 5 (Naselje S. Sergio), TRST - Tel: 281250

Mercury

SEDEŽ V TRSTU — Ul. Palestrina 3 — Tel.: 040/732879

NEVIDNI SLUŠNI APARAT

najprimernejši za vašo

NAGLUŠNOST

Demonstracija in brezplačni nasveti:

V GORICI:
v petek, 9. in 23. novembra, pri »STUDIO OTTICO SAVOGIN«
Ul. Vittorio Veneto 36 — Tel.: 0481/32870

V TRSTU:
v petek, 16. in 30. novembra, pri »MERCURY« — Ul. Palestrina 3
III. nadstropje — stopnišče A — Tel.: 040/732879

Varčevanje z energijo

Varčevati pri ogrevanju! Problem varčevanja nam že nekaj let stopa pred oči, čim zapiha burja izza vogalov in si zaželimo toplote v naših domovih. Topel dom z dostojnimi stroški pa sta pojma, ki se dandanes ne skladata več, odkar so cene goriva in električnega toka dosegle astronomske cifre.

Če pri ceni ne moremo prihraniti ničesar, potem bi nujno morali znižati količino goriva. Kako lahko znižamo količino goriva in ohranimo primerno toploto v stanovanju, so vprašanja, ki jih nameravamo tukaj obravnavati.

Statistike trdijo, da je z dobro izolacijo stanovanjske zgradbe mogoče prihraniti do 30 odst. pri stroških za ogrevanje. Če verjamemo statistikam si bomo torej najprej ogledali kakšna je termična izolacija v zgradbi naše stanovanjske hiše. Če si to vprašanje polagamo ob gradnji, je to problem izbire energetskega vira, napeljave in termične izolacije v samih stenah, podih in stropih. Težje je v primeru stare hiše, oziroma take, pri kateri ob gradnji niso bili uporabljeni termični materiali. Posegi za termično izolacijo so lahko v notranjosti ali na zunanjih stenah zgradbe. Sredstva na razpolago so različna, več ali manj učinkovita, stroški zanje pa tudi... različni.

Začnimo kar pri najenostavnejšem: plutovina je dober termični izolator, ima pa tudi prednost, da ga lahko polagamo na notranje stene, pri čemer so stroški za montažo nižji. Drug temeljitejši sistem je vermiculite, oziroma zmes cementa in sintetične mase imenovane vermiculite, ki jo nanašamo v perimetralne stene, strope in pode. Ta sistem izolacije zahteva zidarske posege in je dražji, če ga uvajamo na že končano stavbo. Poleg plutovine in vermiculita pa dobimo še druge izolacijske materiale kot so polistirol, napihnjena glina (argilla espansa) in izolantna pena (urea formaldeide), perlite, kamena in steklena volna idr.

Nekatere izmed teh lahko nanašamo tudi na zunanje stene že izkončanih ali starih zgradb (s tako imenovanim sistemom »a cappotto«) pri čemer dajemo prednost enemu ali drugemu materialu po temeljiti tehnični analizi poslopja in potrebnih posegov. Termične izolacije tako novih kakor starih zgradb so po zakonu podvržene preventivnemu tehničnemu načrtu, ki predvideva način termične izolacije, materiale in zidarska dela, ki so potrebna za njeno montažo. Načrt mora biti predložen občinskemu tehničnemu uradu v odobritev.

Pri stanovanjskih blokih in večjih zgradbah je seveda problem težje reševati. Do 1976. leta so gradili bloke in večje stanovanjske zgradbe ne da bi upoštevati kakršnekoli načine termične izolacije. Šele omenjenega leta je bil izdan zakon št. 373, ki predpisuje, da morajo biti nove zgradbe termično izolirane, na katerikoli način, tako da se zagotovi ob najnižji zunanji temperaturi v notranjosti stanovanj 20 stopinj C. Stare stavbe, ki obsegajo 95 odst. vseh stanovanjskih zgradb v državi, nimajo povečini nikakršne izolacije, problem čim manjše disperzije toplote morajo stanovalci sami reševati na eden ali drugi zgoraj omenjenih načinov, če želijo znižati stroške za ogrevanje.

Investicije v termično izolacijo se tekom par let amortizirajo in če pri tem upoštevamo, da je termična izolacija v neki meri vedno tudi akustična, velja tudi iz tega vidika vzeti zadevo v pretres, kajti marsikoga motijo zunanji šumi vozil in drugega, kakor tudi ropoti, ki prihajajo iz sosednjih stanovanj.

Termična izolacija zgradbe ni samo koristna pozimi temveč tudi poleti. Izolacijska sredstva so slabi prevodniki tako mraza kot vročine, tako da je stanovanje, ki smo ga pravilno izolirali, da se obranimo pred disperzijo toplote, brez specifičnih naprav za air conditioned, bolj konfortno tudi poleti.

Ob pregledu načinov termične izolacije neracionalno grajenih stanovanjskih hiš, se moramo nujno ustaviti pri oknih in vratih. Skozi te »luknje« naših stanovanj uhaja kar celih 5 odst. toplote in 25 - 30 odst. stroškov za ogrevanje. Pred leti so bili leseni okenski okvirji vgrajeni v zidove v posebnih vdolbinah, tega pri novejših zgradbah ni več: okna so enostavno naslonjena na zidove, kjer se s temi stikajo, pa nastajajo v lesu vrzeli, skozi katere uhaja topel notranji in prihaja mrzel zunanji zrak. Za taka okna moramo poklicati mizarja, med okenske špranje pa lahko nalepimo sintetične trakove. Če so okna preveč pokvarjena, jih bomo morali nadomestiti z novimi, ki so na videz lahko povsem slična starim (leseni okvir v klasičnih barvah) vendar so napravljena po najnovejših tehnoloških principih: z dvojnimi šipami, gumijastimi

oprijemi in hermetičnimi zapirali, tako da kljubujejo uspešno burji in brazu. Tudi med slovenskimi obrtniki marsikdo izdeluje takšna okna in kdor ima namen menjati okna bo pametno ravnal, če pred zimo poizve pri enem ali drugem za preventiv, ki je vedno brezplačen.

Tudi aluminijasta okna optimalno rešujejo problem. Izolirana morajo biti ob zidu po sistemu termičnega reza, zato da obvarujejo stene pred vlago. Če tako vgrajenim aluminijastim okvirjem dodamo še dvojna stekla, ki morajo biti oddaljena ena od drugega vsaj 6 mm, posamezno steklo pa mora biti debelo od 3 do 5 mm. Tudi z dobrimi okni bomo polieg 25 do 30 odstotnega prihranka na stroških za ogrevanje dosegli še 45 odst. akustično izolacijo, kar pri stresu modernega življenja blažilno vpliva na vso družino. Dodajmo še, da mora dobro dvojno okensko steklo imeti poleg omenjenih rekvizitov še perfektno prozornost in da med stekla ne sme pronicati sopara.

Ko že obravnavamo problem smotrnega varčevanja pri ogrevanju, se moramo nujno ustaviti še pri grelcu in kotlu. Ogrevalna naprava v stavbi mora biti natančno preračunana za prostor, ki ga mora oskrbovati, kajti v nasprotnem primeru (če je premajhna ali prevelika), bodo stroški za njeno oskrbovanje previsoki, v prvem primeru za električni tok, v drugem pa za gorilno olje. Slab grelec ali kotel je bolje nadomestiti prej kot slej; če smo letos zamudili pravi čas za to, lahko medtem temeljito preverimo kakšen tip bi najbolj ustrezal našim potrebam in kje bi ga bilo najbolje nabaviti. Pri nakupu je namreč bolje, da se poslužujemo priznanih podjetij, ki nam bodo ob potrebi nudile tudi tehnično osebje za vzdrževanje in eventualna popravila ob okvarah.

BD

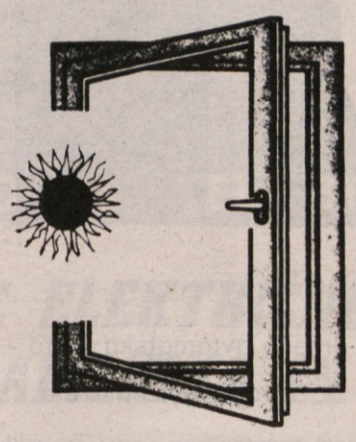

PODJETJE
MARSICH *prefabbricati*
ROCOL CALLAIA An. št. 1683 (SS 202 III. km) Tel. 910806
CEMENTNE CEVI
GREZNICE »IMHOFF«
DEPURATORJI in NAPRAVE ZA KLORIRANJE

PODJETJE
PASSELLI MARCO E GIORGIO
s. d. f.
ALU-K®
IZDELAVA ALUMINIJASTIH ZASTEKLITEV
ZGONIK (TS)
Proseška postaja 14
Tel.: 040/225821

MOQUETTE
PLUTOVINA
abitare
STENSKE TAPETE
TRST — Ul. Molino a Vento 5 — Tel. 040/750134

La Combustibile
PRODAJA NA DROBNO:
plinskega olja — kerosina za ogrevanje — kurilnega olja (nafte) — rezervoarjev — olja za motorje in industrijsko uporabo — drv — premoga — premoga za ražnje
DOMJO 38
Tel.: 810-252 - 820-331

PLOŠČICE IN SANITARNI MATERIAL
ROLICH
Nabrežina 35/c
Tel.: 040/200371
panto
Zastopstvo za TRST in GORICO posebnih lesenih oken in vrat
Prihranek do 30% goriva
Možnost državnega prispevka do 30% vrednosti naložbe na podlagi zakona št. 308 z dne 29/5/1982.

Za toplejšo zimo
◆ peči na kerosin ali metan
◆ štedilniki
◆ električni radiatorji
◆ trajno žareče peči
◆ termoventilatorji

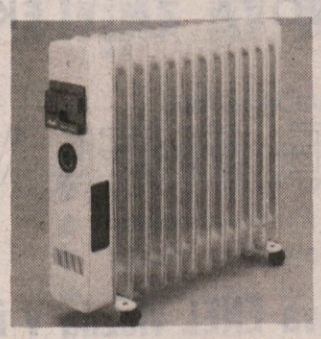

DE LONGHI - OLMAR - ROYAL - ARGO
BRESCIANI BRUNO
ULICA NAZIONALE 39 - TELEFON: 211711 - OPČINE
NORDMENDE
TV VIDEO HIFI

Murri
ZGONIK, Devinščina 2/A
Telefon 225-783
gradbeni material — ploščice — sanitarije — železnina — zložljive podstrešne stopnice — ognjišča - kamini z instalacijo toplega zraka
ODVOZ ODPADNEGA MATERIALA Z LASTNIM NAKLADALNIM VOZILOM

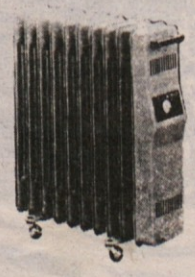

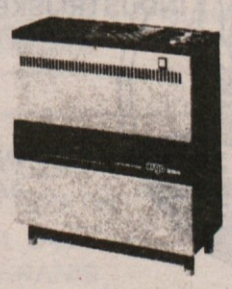

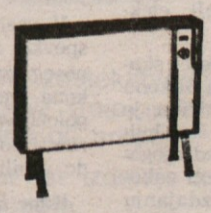

Ne zmrazuj!
Pridi v Ul. Revoltella 10 ... dobil boš ogrevalne naprave, ki ti najbolj ustrezajo.
RADIATORJI, PEČI NA PLIN (UTEKOČINJEN ALI METAN), DRVA, PREMOG, ELEKTRIČNE IN TRAJNO ŽAREČE
sergio **Ramani**
vaša trgovina **expert** v Trstu - Ul. Revoltella 10

Varčevanje z energijo

Podjetje

SMILOVICH BRUNO

Tel. 231135 - Ul. Flavia di Stramare 107
(desno po predoru v Žavljah)

vgrajuje ALPHA 55 65TT 445

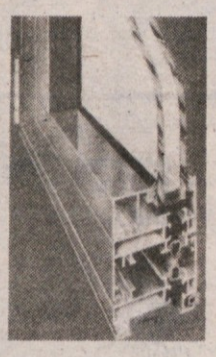

z visoko termično izolacijo nudi tudi lesene/aluminijaste zasteklitve.

garažna vrata - rolete - vhodna drseča avtomatska vrata - polžaste stopnice - žaluzije - zložljiva in dvižna vrata

V SKLADIŠČU IMAMO VSE VZORCE ZASTEKLITEV

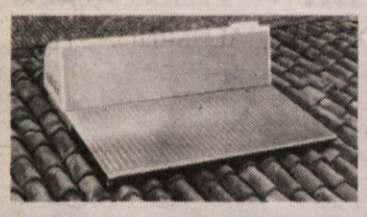

gradfer d.d.

BOLJUNEC 340 - TELEF. 228166

Gradbeni material od temelja do strehe

SONČNI KOLEKTORJI **SOLA-ACE** vam omogočajo varčevati pri klasičnih energetskih virih.

peči za centralno gretje

MESCOLI-PIAZZETTA

vse za ogrevanje

sanitarije

ploščice

To je pravi trenutek za namestitev naprav za sončno ogrevanje

30% KAPITALA PODARI ZAKON ŠT. 308

70% KAPITALA NUDI ENEL S POVRAČILOM V 7 LETIH

V okviru državne propagandne akcije je podjetje **BUTKOVIČ BOGDAN — SONČNI KOLEKTORJI** (z že 200 nameščenimi napravami) bilo izbrano kot zaupni inštalater naprav za sončno ogrevanje.
Zato obiščite ga čimprej. Nudilo vam bo vsa potrebna pojasnila in pomoč.

BUTKOVIČ - SONČNI KOLEKTORJI
34070 Sovodnje ob Soči
Prvomajska 72 - Tel. (0481) 882-123

V Montaltu nova 2000-megavatna jedrska elektrarna

V Montaltu di Castro so v polnem teku dela za izgradnjo ene največjih jedrskih central v državi. Kljub nekaterim težavam, ki še vedno obstajajo na pokrajinskem nivoju glede sodelovanja krajevnih podjetij pri opremljanju tega objekta, pa postaja centrala realnost in že daje prve pozitivne učinke, saj zagotavlja delo na širokem področju. Ti učinki bodo še bolj občuteni, ko bo centrala pričela obratovati in s tem enkrat za vselej rešila dolgoletni problem celotnega Lacija: njegov stalni energetski deficit.

Še v letu 1983 proizvodnja električne energije v lacijskih obratih ni zadoščala za vse lokalne potrebe. Da bi dosegli potrebnih 13,2 milijarde kWh, so morali s pomočjo Enela kar 2,4 milijarde kWh uvoziti od drugod. Med drugim je tu šlo za energijo, katere 7,2 odst. je bilo pridobljenih v termoelektrarnah s pomočjo ogljikovodikov, kar je tudi zelo drago. S pričetkom obratovanja jedrske centrale Montalta di Castro z letno zmogljivostjo 2000 megavatov bi moral biti ta negativni odklon v precejšnji meri odpravljen.

Poraba električne energije v Laciju ima v primerjavi z drugimi industrijskimi področji v državi povsem specifično porazdelitev: 40,3 odst. električne energije je name-

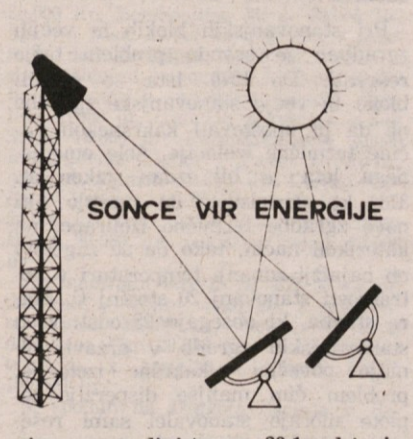

njene gospodinjstvom, 28,1 odst. industriji, 1,5 kmetijstvu in kar 30,1 odst. raznim uslužnostnim dejavnostim. To je precej več od državnega poprečja, kjer uslužnostne dejavnosti ne presegajo 18,2 odst.

Treba je povedati, da ima Lacij veliko energetsko porabo v terciarnih dejavnostih. Zaradi pomanjkanja velikih industrijskih objektov, ki so tudi veliki porabniki energije, pa je poraba v industriji mnogo nižja od državnega poprečja (54,9 odst.). Glavni obrati za proizvodnjo električne energije v Laciju so v termoelektrarnah v Civitavecchii, v jedrski centrali v Latini, ki je ena najstarejših v Italiji, in v hidroelektrarnah na reki Tiberi, Anieni in Liri - Garigliano.

Distribucijska mreža obsega 15.800 km vodov za srednjo napetost in 33.800 km za nizko napetost. Na to omrežje je priključenih 1.850.700 porabnikov. Le 14.000 prebivalcev, kar znaša 0,2 odst. prebivalcev Lacija, ni priključenih na omrežje.

V letu 1983 je Enel investiral v obrate za proizvodnjo električne energije (vključena so tudi dela v Montaltu) 1.105 milijard lir.

Javna ustanova za električno energijo zaposluje samo v Laciju v proizvodnji, prenosu in distribuciji električne energije 6.250 delavcev.

DEŽELNI PRISPEVKI ZA ENERGETSKO VARČEVANJE

Precej milijard bo kmalu na razpolago tistim, ki nameravajo varčevati z energijo. V Uradnem deželnem vestniku (štev. 83 z dne 4. 9. 1984) je bil namreč objavljen deželni zakon štev. 47 o »Normativu za prvo izvedbo posegov v energetskem sektorju po zakonu štev. 308 z dne 29. maja 1982«.

Državni zakon štev. 308 sicer pušča Ministrstvu za industrijo nalogo, da spodbuja nekatere posamezne sektorje (teleogrevanje, geotermika, majhne hidroelektrarne itd.), a ne pooblašča Dežela, da na osnovi dodeljenih fondov razdeli finančna sredstva za energetsko varčevanje v gradbeništvu, industriji in kmetijstvu.

Finančna pomoč je mišljena tako za postavitev dvojnih oken, sončnih kolektorjev, za ogrevalne naprave z viskomi s koristkom itd., kot za izkoriščenje obnovljenih energij (sonce, veter, biomase) in za spremembe proizvodnih ciklov, s katerimi bi morali privarčevati ogljikovodike ali električno energijo.

Nov deželni zakon je bil sprejet skoraj 2 leti in pol po odobritvi zakona štev. 308 — katerega zakonski iter je bil tudi zelo težaven — zaradi številnih ovir, na katere so naleteli med njegovo pripravo (težave pri razlagi zakona štev. 308, zamude pri izdajanju ministrskih direktiv, deželne volitve 83 itd.).

Sredstva, ki so novemu zakonu na razpolago, so precejšnja. Gre za 9.176 milijonov v gradbeništvu, namenjeni so za nepovračljive prispevke v višini 30 odst. od porabljenih sredstev; privatnikom je namenjenih 70 odstotkov celotnega zneska, medtem ko bo šel ostanek javnim ustanovam. Iz tehnične dokumentacije, ki bo priložena prošnjam za prispevke, mora izhajati, da bo s posegom v primerjavi s preteklostjo ustvarjen vsaj 20 odst. prihranek primarne energije (ogljikovodiki, elektrika). Pri dodelitvi prispevkov bodo imele prednost tiste pobude, ki bodo zagotavljale največji energetski prihranek v odnosu na investirani kapital. Fonde za gradbeništvo bo upravljalo deželno ravnateljstvo za javna dela preko svojih pokrajinskih ravnateljstev. V industrijskih sektorjih je na razpolago 15.057 milijonov v obliki nepovratnih prispevkov (25 odst. porabljenih sredstev) ali kot prispevki na obresti. Fonde bo upravljalo Deželno ravnateljstvo za industrijo: prednost bo imelo ,med drugim, pridobivanje energije iz ostankov proizvodnih ciklov.

Kmetijstvo pa ima na razpolago 3.591 milijonov v obliki nepovratnih prispevkov (ki se gibljejo od 25 do 60 odst.) in prispevkov na obresti. Sredstva bo upravljalo Deželno ravnateljstvo za kmetijstvo.

V vseh teh sektorjih lahko za prispevke zaprosijo tudi tisti, ki so s posegi začeli že pred veljavnostjo zakona, vendar po 30. juniju 1981. Razpoložljiva sredstva mora Dežela uporabiti do konca leta 1985, sicer jih bodo vrnili v državno blagajno.

Kdor želi dobiti prispevek, bo moral počakati še nekaj časa, ker morajo biti tehnično - birokratska pravila za vložitev in obravnavo prošenj izdana z odlokom predsednika deželnega odbora najkasneje 90 dni od dneva, ko je zakon stopil v veljavo, to je 3. decembra. Deželnemu ravnateljstvu za planiranje in proračun, ki ima med drugim naloge, da v fazi realizacije zakona koordinira delo ostalih ravnateljstev, je novi zakon dodelil za obdobje 84 - 86 750 milijonov za študij in raziskave v sektorju.

ENTE NAZIONALE PER L'ENERGIA ELETTRICA

DRŽAVNA USTANOVA ZA ELEKTRIČNO ENERGIJO

INVESTICIJE ENEL V LETU 1983

V letu 1983 je ustanova ENEL vložila v investicije 4.311 milijard,

kar predstavlja:
19% vseh investicij celotnega državnega industrijskega sektorja

in 52% industrijskih investicij javnih podjetij in tistih z državno soudeležbo

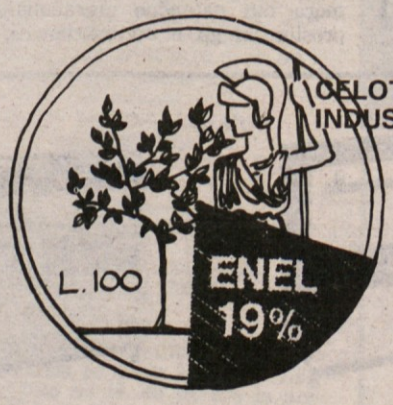

Za obdobje 1983-1988 ustanova ENEL načrtuje investicije v višini 52.612 milijard lir (vrednost denarja iz leta 1983)

Varčevanje z energijo

Razdelitev stroškov ogrevanja v večstanovanjskih zgradbah

Eden od načinov za prihranek energije in torej denarja koristnikov centralnega ogrevanja je instalacija merilcev tople oz. toplotnih števcev. Služijo za razdelitev stroškov centralnega ogrevanja s toplo vodo v posameznih stanovanjih.

To niso komplicirane eletromehanske naprave in v bistvu ne merijo toplote, vendar služijo predvsem svojemu namenu s tem, da nudijo dovolj natančne podatke o uporabi, posameznih koristnikov. Uporabljajo se za pravično razdelitev stroškov ogrevanja za posamezne koristnike glede na rabo radiatorjev. Temeljijo na porabi, ki je zabeležena na posebni kontrolni lestvici, na velikosti grelne površine radiatorjev in na dejansko sproščeni toploti: vse to predstavlja odločujoče dejavnike pri delitvi stroškov. Ker te naprave beležijo kolikšen del toplote je bil oddan, jih postavljajo na vsa grelna telesa. Vsaka merilna ampula je napolnjena s posebno merilno tekočino, ki zabeleži letno porabo. Za vsako leto posebej je drugače obarvana, zato da lahko ugotovimo ali je bila ampula po zadnjem čiščenju zamenjana.

Ti števci delujejo na podlagi izhlapevanja posebne merilne tekočine. Ta zariše krivuljo izhlapevanja, ki je enaka krivulji oddane toplote radiatorja. Da bi bili gotovi, da se ampula popolnoma ne izprazni v eni zimski sezoni, se uporablja posebna tekočina, ki je odvisna od poprečnega trajanja kurilne sezone in od oddane temperature. Zato je pripravljena tako, da ima izredno nizko spontano izhlapevanje, kadar radiator ne oddaja nobene toplote in dokler temperatura tekočine v ampuli ne doseže približno temperature prostora. Vsak števec je zapečaten, da prepreči morebitne zlorabe.

Kljub uporabi vseh teh tehničnih sredstev, se slišijo včasih pripombe, da se lahko vpliva na točnost meritve na podlagi izhlepavanja, oz. da se števec lahko uporablja na nedovoljen način. Mnogi tuji nepristranski raziskovalni inštituti dokazujejo v svojih tehničnih publikacijah, da se te števce ne da na noben način skrivati, da bi prikazali zmanjšano porabo, pa čeprav je včasih težko glede tega prepričati o nasprotnem. Jasno je treba povedati, da pokrivanje naprave z mokrimi ali suhimi krpami, staniolom, mavcem ali s katerim drugim materialom ne da nobenega koristnega rezultata, da lahko pa celo povzroči povečanje izhlapevanja.

Toplotni števci so izredno priporočljivi zaradi nizke cene, prihranka pri porabi, točnosti, razdelitve stroškov ogrevanja, prilagodljivosti različnim grelnim telescem, enostavnosti odčitavanja in obračunavanja. Uporaba teh merilcev pa končno povečuje prihranek in uspešno prispeva k rešitvi problemov v zvezi z vedno višjimi življenjskimi stroški in z gorivom, ki je danes izredno pomembno. Predstavlja koristno in učinkovito sredstvo za celotno družbo in ne samo za posameznika in nam lahko pomaga, da prihranimo veliko goriva.

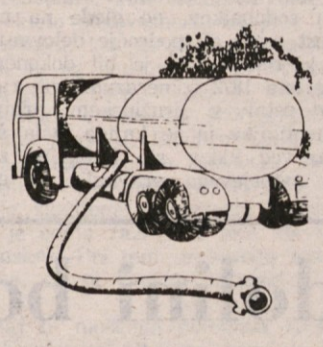

NATOČIMO NATANČNO KOLIČINO (do kg ali litra)
PETROLCHIMICA ADRIATICA
F. MALE
Tekoča goriva za ogrevanje
Pogonska goriva
Dodatki gorivom
Maziva
SERVIZIO TOTAL
TOTALCOMFORT
TRST - DOMJO 145 - TEL.: 817395 - 824400

VARČEVANJE ELEKTRIČNE ENERGIJE PRI UPORABI HLADILNIKA IN ZMRZOVALNIKA

Med večje električne porabnike štejemo hladilnike in zmrzovalnike. Danes je hladilnik nenadomestljiv gospodinjski aparat, ker nam pomaga ohranjati živila za krajšo ali daljšo dobo ter nam tako omogoča povečati izbiro hrane in jo smotrneje uporabljati.

Poraba električne energije je pri vsaki hladilni napravi odvisna od njene namestitve, načina uporabe, vzdrževanja ter velikosti in kakovosti naprave. Povprečna letna poraba električne energije za hladilnike je od 240 do 540 kWh, za zmrzovalnike pa od 840 do 1100 kWh.

Kako lahko zmanjšamo porabo električne energije?

Pravilna izbira vrste in velikosti hladilne naprave je pomemben varčevalni ukrep. Polprazne hladilne prostornine pomenijo nesmotrno porabljeno električno energijo, premajhno pa dodatno obremenitev sodobnih gospodinjstev z vsakodnevnimi nakupi. Na porabo električne energije pri hladilnikih močno vpliva zmrzovalni predal. Če imamo zmrzovalnik, se odpovemo zmrzovalnemu predalu z dvema ali tremi zvezdicami, ker bomo s tem prihranili precej električne energije.

Najpomembnejši kriterij kakovosti pri hladilniku in še posebej pri zmrzovalniku je toplotna izolacija ohišja. Razlike pri porabi električnega toka med različno izoliranimi aparati iste velikosti so lahko precejšnje. Zato moramo ob vsakem nakupu nove hladilne naprave povprašati po kakovosti njene toplotne izolacije.

Priporočljivo je pogosto kontrolirati tesnenje vrat hladilnih naprav. To tesnenje močno vpliva na porabo električne energije, ker nam sicer uhaja mrzel zrak iz hladilnika, noter pa vdira topel in vlažen zrak iz okolice. Poraba električne energije je pri hladilni napravi odvisna tudi od temperature prostora, v katerem je nameščena.

Čim nižja je temperatura v prostoru, tem manjša je poraba električne energije za hlajenje. Zato nameščajmo hladilnike v neogrevane prostore čim dalje od toplotnih virov (npr. električnega štedilnika, radiatorja, od direktnega vpliva sončnih žarkov). Ogrevanje zunanjih površin hladilnika kljub dobri toplotni izolaciji zvišuje notranjo temperaturo hladilnika. Tako npr. hladilnik, nameščen v prostoru s temperaturo 25°C, porabi za 20 do 30 % več električne energije, kot bi je porabil, če bi bil nameščen v prostoru s temperaturo 18°.

Temperatura v hladilni napravi ni povsod enaka. To razliko v temperaturi lahko izkoristimo za pravilno razporeditev živil, ker vsa živila ne zahtevajo enakega hlajenja. Tako npr. vlagamo meso in ribe čim bliže izparilniku, mlečne izdelke v sredino hladilnika, sadje in zelenjavo pa v spodnji del hladilnika. Če smo živila pravilno razporedili, lahko brez nevarnosti za rok trajanja živil hladilno napravo reguliramo na višjo temperaturo; zvišamo jo za 2°C in s tem zmanjšamo porabo električne energije za ca. 10%.

Hladilnika ne smemo prepogosto odpirati, ker nam tako uhaja ohlajen zrak z njim pa tudi dragocene kilovatne ure. Izmenjava toplega in mrzlega zraka pri odpiranju hladilnika se še bolj poveča pri polpraznem hladilniku. Bolj gospodarno je uporabljati vso hladilno prostornino, ker so ohlajena živila akumulator mraza in tako onemogočajo hiter vdor toplejšega zraka iz okolice.

V hladilnik ne smemo vlagati tople ali celo vroče jedi, ker tako trošimo dragoceno električno energijo tudi za ohladitev vroče jedi na temperaturo okolice. Jed lahko brezplačno ohladimo na sobno temperaturo, električno energijo pa raje uporabljajmo za nadaljnjo ohladitev jedi. Pravilno je, da v hladilnik vlagamo samo pokrita oziroma ustrezno embalirana jedila in živila.

Nepokrita in neustrezno embalirana živila povečujejo notranjo vlažnost hladilnika. Vlaga zaradi nizkih temperatur kondenzira in se v obliki ledu nabira na stenah izparilnika. Pri kondenzaciji oddaja vlaga hladilni prostornini toploto, kar poveča porabo električne energije.

Smotrno je, da zmrzujemo čim manjše kose živil. Manjše kose ohlajamo in zmrzujemo kvalitetneje in hitreje ter s tem zmanjšamo porabo električne energije. Redno čiščenje hladilnika je pomemben varčevalni ukrep. Ledene obloge na izparilniku povečajo porabo elektrike.

Glauco Decorti
klimatizacijske napeljave
hladilne napeljave
raznovrstne ogrevalne napeljave
termične centrale, kuhinje, pralnice
TRST - Ul. Capodistria 35 - Tel. 040/820089 - 820960

Virgil in David PERINI
INSTALACIJE IN POPRAVILA
klimatskih naprav
sončnih kolektorjev
toplotnih črpalk
raznih vrst ogrevalnih naprav
vodovodnih in plinskih napeljav
TRST - Ul. Commerciale 26 - Telefon: 421808

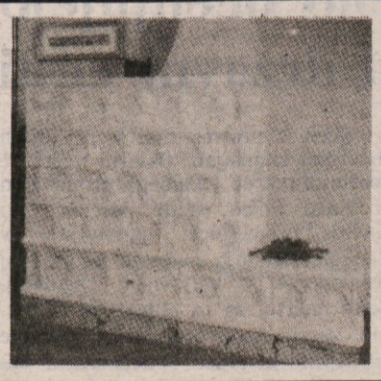
DOBAVA IN GRADNJA
KERAMIČNIH PEČI
KAMINI »EDILKAMIN«
KERAMIČNE PLOŠČICE
OPREMA ZA KOPALNICE
EDILMA
TRST - Ul. dell'Uva 2
Tel. 411309
Razstava Ul. Boveto 33
(Barkovlje)

Ščiti se
pred vročino, mrazom, hrupom
s kakovostnimi
zasteklitvami

Samo s kakovostnimi zasteklitvami lahko prihranite. Izdelane so, da dolgo trajajo, izolirajo stanovanje pred mrazom, vročino ali hrupom.
BARTOLI že dvajset let izdeluje kakovostne zasteklitve. Lahko mu zaupate.
BARTOLI
ALUMINIJASTE ZASTEKLITVE
34074 TRŽIČ
Ul. dei Boschetti 46 - Tel. 0481/711321
d.k. in p. IVA štev. 00066850314

ŠTEDILNIKI, PRIKLJUČENI
NA CENTRALNO GRETJE
MED KUHANJEM OGREVAŠ CELO STANOVANJE
IN MNOGO PRIHRANIŠ
Podrobnejša pojasnila ti nudi
CERAMICHE
Brunetta Aldo
TRŽIČ — Ul. A. Colombo 15 — Tel. 0481/72129

Delavci bivšega podjetja TEC Friuli zahtevajo, da dežela izpolni obveznosti

V Krminu je bila včeraj popoldne napovedana skupščina delavcev bivšega podjetja TEC Friuli, na kateri so razpravljali o skrajno neugodnih perspektivah za zaposlitev delavcev, ki jim danes zelo konkretno grozi brezposelnost. Pred dvema letoma so sindikati dosegli z deželo sporazum za ustanovitev podjetja Sogetec, katerega lastništvo je bilo porazdeljeno med deželno finančno družbo Friulia, družbo Finind ter zasebnim industrijcem Costamagno. V podjetju se je lahko doslej zaposlilo 80 delavcev, ostalih 160 pa so vpisali v dopolnilno blagajno z obvezo, da bo dežela polagoma omogočila njihovo ponovno zaposlitev.

Minili sta več kakor dve leti in prav v ponedeljek se je za 160 delavcev iztekla dopolnilna blagajna. V tem času dežela ni niti v najmanjši meri izpolnila obljub o novih delovnih mestih. Delavce čaka sedaj še 6-mesečno obdobje, ko bodo prejemali posebno nadomestilo za brezposelnost, po preteku teča časa — če ne bo nobenega konkretnega premika — pa bodo ostali brezposelni.

Na skupščini sta govorila predstavnika deželnega sindikata kemičnih delavcev Alfio di Giusto in enotne sindikalne zveze Giuliano Bon. Slednji je z ostrimi besedami obsodil brezbrižnost dežele, ki je med drugim tudi izstopila iz uprave podjetja Sogetec. »Kakšen smisel ima podpisovati dogovore z deželnimi odborniki,« se je vprašal Bon, »ko kažejo popolno brezbrižnost do problemov, ki bi jih morali reševati. Delavci imajo še odprt kredit z deželo, zato bodo v teh šestih mesecih zahtevali, da dežela izpolni svoj dolg.«

Na srečanje z deželnim odbornikom za industrijo pa sindikat ne namerava iti sam, saj je gospodarska kriza na Goriškem dosegla že take razsežnosti, da že ogroža tudi druge kategorije in ne samo delavce. Zato so sinoči sklicali na županstvu v Krminu sestanek z župani in upravitelji občin, kjer živijo delavci bivše TEC Friuli, da bi prišlo do enotnega nastopa pri deželnemu odborniku za industrijo Francescuttu. Od dežele zahteva sindikat nova delovna mesta, saj so potrebna finansiranja v ta namen že dodeljena, doslej pa manjkajo načrti za uporabo tega denarja.

Sindikalno-politična kronika beleži v teh dneh tudi ponovno srečanje med pokrajinsko upravo in predstavniki enotne sindikalne zveze CGIL - CISL - UIL. Na srečanju, navaja sindikalno tiskovno poročilo, so sindikati zahtevali od pokrajinske uprave načelno izbiro v korist industrijskega sektorja, kot predpogoj za obravnavo raznih gospodarskih načrtov. Ta izbira naj ne bo na škodo drugih dejavnosti, vendar menijo sindikati, da je treba industrijo podpreti kot edino konkretno podlago za razvoj celotnega gospodarstva, ki naj ne bo varljiv.

Zatem so razpravljali tudi o načrtih Združenja male industrije (o katerem se sindikati še niso izrekli) in o nekaterih načrtih, ki jih je predstavilo Združenje industrijcev. Glede teh načrtov so odprta številna vprašanja, zlasti glede njihove uresničljivosti. Dežela in družba Friulia, ki naj bi jih finansirali, nista pokazali nobenega »posluha«, za zahteve goriških industrijcev. Sindikat se vprašuje, če gre to pripisati neki obliki bojkota, kot se tožijo prizadeti, ali pa ni raje posledica objektivne neuresničljivosti zaradi premajhne konkretnosti teh načrtov.

Da se ta vprašanja, razčistijo zahteva sindikat srečanje z deželno upravo in združenjem industrijcev te ugotvlja, da bi tišina dežele v tem primeru pomenila potrditev sumov o bojkotu.

Izšla je zanimiva knjiga o 440 odličnih Goričanih

V Attemsovi palači so v ponedeljek predstavili zanimivo publicistično pobudo Leonarda Formentinija. V sodelovanju s pokrajinsko upravo je bila namreč natisnjena knjiga, ki jo je več kakor pred sto leti napisal grof Giuseppe Floreano Formentini (1832 - 1894) iz Števerjana in ki obsega opise 440 znanih osebnosti, plemičev, trgovcev, vojakov, znanstvenikov, duhovnikov a tudi preprostih ljudi, ki so bodisi izšli iz goriške dežele, ali pa so v teh krajih delovali in dali pomemben delež na kulturnem, gospodarskem in nasploh družbenem področju.

Knjiga »La contea di Gorizia illustrata dai suoi figli« je bila napisana z namenom, da se primerno osvetlijo liki in zasluge odličnih Goričanov, ki jih je bilo v zadnjih stoletjih kar precej in da se te osebnosti postavijo za zgled mlademu rodu. Tako je v uvodu napisal avtor, Giuseppe Floreano Formentini, ki je v knjigi pripravil poleg opisov znanih osebnosti iz prejšnjih stoletij tudi prav zanimive opise številnih sodobnikov, ne glede na narodnost, vero ali področje delovanja. Žal, je rokopis, ki je bil dokončan okrog leta 1872 iz nerazumljivih razlogov ostal v družinskem arhivu Formentinijev in je knjiga izšla šele po več kakor sto letih, po zaslugi avtorjevega pravnuka in goriške pokrajinske uprave.

O namenih grofa Giuseppa Formentinija, o takratnem družbenem okolju, o pomenu knjige (je pomemben doprinos k osvetljevanju krajevne zgodovine, vendar je treba navedene podatke jemati s potrebno previdnostjo), je spregovoril profesor Fulvio Salimbeni s tržaške univerze. Pred njim je o zanimivi pobudi na kratko spregovoril pokrajinski odbornik Marino De Grassi, ki je posebej naglasil, kako skuša pokrajina v zadnjem obdobju ovrednotiti in omogočiti vpogled v bogato arhivsko gradivo, ki je spravljeno bodisi v javnih, bodisi v zasebnih zbirkah.

De Grassi je tudi dejal, da ima publicistična pobuda pravzaprav dva aspekta: pokrajinska uprava je omogočila tisk knjige, ki je namenjena širšemu krogu bralcev in zlasti preučevalcem goriške preteklosti, medtem ko je Leonardo Formentini s svoje strani poskrbel za tisk omejenega števila bogato opremljenih izvodov, ki bodo na razpolago zbirateljem književnih redkosti.

Na ponedeljkovi predstavitvi knjige — prisotni so bili najvišji predstavniki političnega in družbenega življenja — se je Leonardo Formentini zahvalil za pomoč in razumevanje številnih posameznikov in tudi ustanov

Skupinska razstava Mariborčanov v goriški galeriji Il Torchio

V galeriji »Il Torchio« je te dni v gosteh enajsterica slikarjev in grafikov iz mariborskega »konca«. Tovrsten obisk je zares prijetno presenečenje in gre vse priznanje galeristki g. Peršolji za takšno pobudo. V krajšem času bodo Goričani Mariborčanom vrnili obisk. To bo pripomoglo k medsebojnemu spoznavanju likovnikov in jih nedvomno tudi bolj stimuliralo k ustvarjanju.

Enajsterico sestavljajo Fran Curk, Jože Šubic, Bogdan Borčič, Štefan Galič, Stojan Grauf, Janez Pristavec, Vojko Pogačar, Bogdan Čobal, Bojan Golja, Jiri Kočica in Nada Lukež. Od teh je Kočica v tej galeriji že domač, saj je imel že par samostojnih razstav: gre za prefinjeno brušeno dekorativno figuraliko na umetniško izdelanih steklenih formah. Vsi ostali so tu prvič prisotni.

Skupina je, seveda, zelo raznolika, vendar se v njej zrcali precejšen delež ljubljanske šole. Tu izstopa znani grafik Bogdan Borčič z izredno izčiščeno skoraj monokromatsko abstrakcijo. Zelo domiselni in prefinjeni sta tako v kompoziciji kakor v intonaciji Čobalovi grafiki, polni simbolike Curkovi grafiki, medtem ko so Galičevi »fragmenti« glasbenih inštrumentov prava precioznost in prepojeni s poetičnim liričnim razpoloženjem. Ostali avtorji so prežeti pretežno z ekspresionističnim in nadrealističnim nadihom. Najbolj žgoč in že kar vizionaren je v tej skupini Franc Curk.

Vsa razstavljena dela so brez izjeme visoko kvalitetna ne le v tehničnem pogledu, pač pa tudi po pronicljivosti raziskave same. Razstava je pomembna priložnost za spoznavanje likovnega dogajanja v vzhodni Sloveniji in bi bilo želeti, da bi se od časa do časa takšna priložnost ponovila. Nedvomno pa je s to razstavo pridobila na kvaliteti tudi galerija sama. (m. r.)

Koncert harfistke Merlakove

Z recitalom tržaške harfistke Jasne Corrado Merlak se nocoj pričenja v Kulturnem domu v Gorici letošnja koncertna sezona Glasbene matice. Abonmajski spored, ki ga Glasbena matica ponuja v sodelovanju z ZSKD in ZSKP obsega tudi letos šest koncertov z vokalnimi in instrumentalnimi nastopi orkestrov, zborov in solistov.

Prvo kvalitetno srečanje, ki obeta velik umetniški užitek za goriško glasbeno občinstvo, bo torej nocoj ob 20.30. Jasna Corrado Merlak bo v prvem delu koncerta izvedla Temi z variacijami Händla in Haydna, Siciliano, anonimnega skladatelja iz 16. stoletja v Respighijevi priredbi in Smetanovo Vltavo v Trnačekovi priredbi. Drugi del sporeda obsega Fantazijo na Haydnovo temo M. Grandjanyja, Sonato P. Hindemitha, Danza de la pastora E. Halffterja in Torre Bermaja J. Albeniza

V Vipavski dolini bodo pšenico posejali na okrog tisoč hektarjev

AJDOVŠČINA — Letošnje leto zaradi raznih elementarnih nesreč, zlasti toče in dolgotrajnega deževja, kmetijstvu ni prizaneslo in pridelki so bili slabši od povprečij in pričakovanj. Manj je bilo poljščin in sadja, precej slabša po obsegu in kakovosti je bila letina grozdja oziroma trgatev. Sedaj poteka spravilo koruze, ki postaja poleg pšenice najbolj razširjena kultura v Vipavski dolini.

Na Vipavskem so letos koruzo pridelovali na okoli 2 tisoč hektarih polj. Donos znaša povprečno po 6 tisoč kg na hektar in je nekoliko nižji kot lansko leto. Kmetovalci bodo koruzo po večini v obliki zrna porabili za svojo prehrano, oziroma jo bodo iz Vipavske doline namenili drugam v Slovenijo. Pridelek s približno 500 hektarov polj pa bodo uporabili za silažo, torej za krmljenje živine. Po spravilu koruze bodo v prihodnjih dneh začeli sejati ozimno pšenico. Posejali jo bodo na približno tisoč hektarih.

Kar zadeva kmetijstvo uspešno izvajajo program za ovrednotenje te dejavnosti v Vipavski dolini. Urejanje novih površin za veliko in sodobno pridelavo poteka po načrtih, v predvidenem roku pa opravljajo tudi vzporedne naloge. Kmetijski kombinat je združil pomembne dejavnosti, ki so bile doslej razdrobljene po delovnih enotah, tako, da bo lahko učinkovito in racionalno posloval. Svoje strokovne in tehnične zmogljivosti bo namenil zlasti izvajanju omenjenega programa za kmetijsko preobrazbo Vipavske doline. V okviru takšne usmeritve bo kmalu začela delovati tudi nova farma pitancev na Okroglici pri Novi Gorici. V njej bodo vzredili 1.700 glav goveje živine na leto.

● **Zdravniško pomoč** so v goriški bolnici v torek zvečer nudili 8-letnima dvojčkoma Danieleju in Andreji Ambrosi iz Gorice. Dečka sta v domačem stanovanju občutila močan glavobol in omedlevico. Zdravniki so ugotovili, da gre za znake zastrupitve zaradi pomanjkanja kisika v zraku. Kasneje so ugotovili, da je bila vsega kriva lažja okvara na plinskem gorilcu. Na srečo hujših posledic ni bilo.

Na razpolago je Pavlihova pratika 1985. Zainteresirani jo lahko naročijo na upravi Primorskega dnevnika, Ul. 24 maggio 1, tel. 83382 / 85723, med 9. in 12. uro.

Rajonski sveti

Nocoj ob 20.30 se v Gorici sestaneta dva rajonska sveta. Svet za mestno središče bo na sedežu v Ul. 9. agosto razpravljal o pobudah, ki naj bi jih priredili z denarnim skladom, s katerim razpolaga svet. Na seji rajonskega sveta za Ločnik, ki bo na sedežu v Ul. Camposanto 8, bodo razpravljali o problemih decentralizacije in ureditvi središča za občane. Prisoten bo občinski odbornik za centralizacijo Giannino Ciuffarin.

razstave

V galeriji Il Torchio je še danes in jutri odprta skupinska razstava likovnih umetnikov iz Maribora.

GLASBENA MATICA
v sodelovanju z
ZSKD in ZSKP

vabi na koncert harfistke

JASNE
CORRADO MERLAK

danes, 8. novembra, ob 20.30 v KULTURNEM DOMU v GORICI.

razna obvestila

SPD Gorica obvešča, da bo avtobus za martinovanje vozil po sledečem razporedu: ob 14. uri s Travnika, ob 14.05 Pevma, ob 14.10 Štandrež, ob 14.15 Sovodnje, ob 14.20 Gabrje.

V torek ponoči v Tržiču

Tatovi v skladišču zadruge Sigma v industrijski coni

Poleg običajnih vlomilcev, ki delujejo na svojo roko, imamo v zadnjem času na Goriškem, kot kaže, opravka tudi z dobro organiziranimi skupinami, s tako imenovanim organiziranim kriminalom. Neznanci so v torek ponoči vdrli v skladišče zadruge Sigma v industrijski coni Schiavetti v Tržiču ter nemoteno odpeljali za nad 100 milijonov lir raznih prehrambenih artiklov ter tudi tovornjak podjetja. Prisvojili so si v glavnem drage artikle in predvsem take, ki na embalaži nimajo odtisnjene ali kako drugače označene znamke Sigma. Tako so odpeljali precejšnjo količino pršutov, nekaj koles parmezana, lepo količino likerjev itd. Točna vrednost in točen seznam ukradenega blaga še nista znana, vendar je po prvih in približnih ocenah že mogoče govoriti o več kakor 100-milijonski škodi.

Tatovi so vdrli v skladišče s pomočjo visoke kovinske lestve, ki so jo ukradli na bližnjem gradbišču. Razbili so šipo hale, kjer je skladišče in nato od znotraj odprli vrata skladišča. Skrbno odbrano blago so naložili na fiat 80, na tovornjak s katerim zadruga razvaža blago kakim tridesetim trgovinam, ki jih ima v raznih krajih naše dežele. Za nakladanje so se poslužili celo viličarja, kakor so ugotovili včeraj zjutraj uslužbenci in preiskovalci. Nekaj pred šesto uro je namreč prišel v skladišče Lorenzo Cantarutti iz Tržiča, ki sicer skrbi za skladišče ter kaj kmalu ugotovil, da je s tovornjakom izginilo tudi kar precej blaga. Tatvino so po vsej verjetnosti izpeljali v prvih jutranjih urah, kajti skoraj do 23.30 v torek zvečer, sta bila v uradih dva funkcionarja zadruge. Po prvih ugotovitvah naj bi bila na delu dobro organizirana in predvsem izkušena skupina tatov, ki je podvig po vsej verjetnosti izpeljala po naročilu. Za sabo so storilci pustili le malo sledov in je torej naloga preiskovalcev toliko bolj otežena. Očitno pa jih je med delom obšla lakota in so si privoščili obsežen zalogaj raznih dobrot in vse skupaj prekomerno zalili. Ker imajo najbrž šibke želodce, so preobilne zalogaje tudi izbruhali, pustili pa so za sabo še nekaj drugih sledov, s katerimi pa si preiskovalci ne morejo dosti pomagati.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

Občinska lekarna, Ul. sv. Mihaela, tel. 21-074.

V Ronkah kritično ocenjujejo načrt nadvoza na državni cesti

Deželna uprava je pred kratkim poskrbela za izdelavo okvirnega načrta za cestni nadvoz med San Polom, na območju tržiške občine in pokopališčem v Ronkah, na državni cesti št. 351. Z dograditvijo takega objekta bi bile odpravljene številne težave in predvsem ovire v prometu, ki nastajajo zaradi dveh zaporednih železniških prehodov v nivoju. O načrtu so razpravljali na zadnji seji občinskega sveta v Ronkah, kjer so upravitelji izrazili vrsto pomislekov na račun predlagane rešitve. Še prej pa so načrt vzeli v pretres tudi v pristojnih občinskih komisijah. Okvirni načrt ne upošteva potreb lokalnega prometa in bi zlasti Selce ostale odrezane od glavne prometnice, ugotavljajo v Ronkah. Gradnja nadvoza nadalje ni predvidoma v veljavnem regulacijskem načrtu, za ta objekt pa bi morali zaseči tudi precejšnje površine kmetijskih zemljišč v neposredni bližini pokopališča. Poudarjajo pa tudi, da načrt zadeva poleg občine Ronke, tudi sosednjo občino Tržič.

Avto povozil žensko v Ločniku: zdravila se bo vsaj dva meseca

Priletna ženica se je precej hudo ponesrečila sinoči, malo pred 18. uro v Ulici Brigata Re v Ločniku. Nesreča se je pripetila nedaleč od doma za ostarele. O točnih okoliščinah vodi še preiskavo prometna policija. Gotovo je, da je žensko sunil avto, po vsej verjetnosti medtem ko je šla čez prometno cesto.

Žensko, 70-letno Eno Gottardi por. Marini iz Gorice so takoj peljali v splošno bolnišnico, kjer so ji zdravniki ugotovili pretres možganov, zlom roke in noge ter druge poškodbe. Sprejeli so jo na zdravljenje s prognozo okrevanja v dobrih dveh mesecih.

● Vodstvo PSI je te dni imenovalo Sergia Medeota za novega pokrajinskega podtajnika stranke. Na isti seji so tudi imenovali nova člana pokrajinskega vodstva Gina Sacavinija in Lino Alberani Monteverde ter Francesca Borgogno v izvršni odbor.

gledališča

PDG v Novi Gorici: danes ob 20. uri Plebanus Joannes, premiera v veliki dvorani Kulturnega doma v Novi Gorici. Abonma za red premiera in izven.

kino

Gorica

VERDI 18.00—22.00 »Il futuro è donna«. Prepovedan mladini pod 14. letom.
VITTORIA 17.30—22.00 »La porno storia di Pamela«. Prepovedano mladini pod 18. letom.
CORSO 17.30—22.00 »La discoteca«

Tržič

PRINCIPE 18.00—22.00 »Mary eccitatissima«
EXCELSIOR 17.30—22.00 »Il libro della giungla«
COMUNALE Danes zaprto.

Nova Gorica in okolica

SOČA 18.00—20.00 »Tarzan«
SVOBODA 20.00 »Šest tednov«
DESKLE Danes zaprto.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU

S. Antonio, Ul. Romana 147, telefon 40-497.

POGREBI

Ob 11. uri Josipina Nardin vd. Lasič iz bolnišnice sv. Janeza v cerkev in na pokopališče v Štandrežu.

ženska in njena stvarnost

Ubogi moški v krizi...

Kot že naslov rubrike izdaja, je ta skopi prostor v časopisu odmerjen ženskam, toda, ker je, tako trdijo strokovnjaki, »moški prostor« v družbi že tako ogrožen, da ga celo oddajajo drugim morebitnim interesentom v najem, tokrat prepuščamo prostor moški problematiki.

V drugače sicer zelo prijetnem letoviščarskem kraju Santa Margherita Ligure so se v začetku meseca zbrali na kongresu člani italijanske zveze klinične seksuologije, ki so pretežno razpravljali o moški spolnosti. Očitno je prispodoba, ki jo je ob začetku kongresa povedal profesor Giorgio Abraham, ki ga prištevajo med ustanovitelje seksuologije kot samostojne vede, vse udeležence in tudi novinarje močno presunila, ker so jo dejansko vsi povzeli in jo razglašali. Gre za dogodivščino, v kateri nastopa Dedek Mraz (ali Božiček v pravovernejšem prevodu): vsekakor se moški v preobleki dobrotljivega starčka spusti po dimniku v hišo. V sobi pa ga na divanu pričaka speča in popolnoma naga lepa mladenka. Dedek Mraz je v precepu, ne ve, kaj naj naredi. Ko bi se ravnal po nagonu in tako zadostil svoji naglo vzklili moškosti, ne bi več mogel igrati Dedka Mraza, toda tudi kar tako izginiti ne more več, ker se je v njem porodila sla in to na zelo viden način, tako da ne bi mogel več na brzino zlesti po dimniku iz hiše.

V tej neodločnosti Dedka Mraza, pravi Abraham, je zajeta drama sodobnega moškega. Na žensko še vedno precej pogosto gleda kot na zaželjeno posest, toda izgubil je nekdanjo samozavest in boji se, da ne bi svojega položaja še poslabšal. Skratka, po njegovem mnenju je trenutno »moški prostor« popolnoma prazen, ker ga je treba na novo ustvariti.

Seveda pa niso bili vsi strokovnjaki istega mnenja. Predvsem niso tako trdno prepričani, da bo ravno seksuologija rešila najbolj pereče probleme moških. Tej vedi je namreč predsednica zasedanja Jole Baldaro Verde dala velik poudarek in ji istočasno naložila prekleto odgovornost, ko je v uvodu kongresa dejala, da mora biti tudi seksuologiji, kot že prej psihoanalizi in marksizmu, omogočeno, da odločilno vpliva na kulturo in jo spreminja. Mislila je predvsem na odpravo prepovedi po spolnem življenju; takšni prepovedi so namreč še danes podvrženi bolniki, umsko ali fizično prizadeti ter ostareli. Vse, kar ni nasilje nad drugim, pravi J. Baldaro Verde, mora biti v duhu svobodne spolnosti dovoljeno. O tem, če po njihovem mnenju, to načelo vodi h kakovostnemu izboljšanju medsebojnih odnosov, se ostali strokovnjaki niso izrazili. Vsekakor pa je slovitemu profesorju v odmoru ob poživilnem požirku kave ušlo, češ da je edina razlika v tem, da so po starem »več občevali moški, danes pa ženske«. Pri tem se seveda navaden smrtnik in laik v vedi o spolnosti vpraša, če ni končen obračun v obeh primerih enak.

O terapevtski moči seksuologije, ki naj bi moškega potegnila iz krize, pa ni bil docela prepričan znani sociolog Francesco Alberoni, ki se je hudoval tudi nad izražanjem specialistov spolnosti. Zdravnica Donata Francescato pa je opozarjala na kvarne učinke, ki jo ima na spolnost in sploh na čustveno življenje vsakega posameznika nenehno zasipavanje z reklamno propagando, ki prikazuje modele, katerim povprečen človek v tem primeru moškega spola, ne more biti kos.

Veliko brutalnejši pa je bil filozof Umberto Galimberti, ki je trdil, da moški spolni organ ni več spolni organ, temveč deluje predvsem kot princip reda, služi v socialne namene in se otepa spolnih. Čemu bi se torej čudili, če prihaja do takšne zmedene spolnosti?

Vsi sicer niso bili tako črnogledi, kar zadeva nadaljnje usode moške spolnosti, vendar niso bili niti pomirjujoči. Pomiriti bi se pravzaprav moral sam moški, kajti do velike večine problemov prihaja prav zaradi notranje napetosti in bojazni. Tolažilne besede so strokovnjaki izrekli le na račun starejših moških in pa tistih, ki so preboleli kakšno resnejšo bolezen. Za moškega, ki je prebolel infarkt, so med drugim pojasnili, je enako naporno, če gre peš po stopnicah, na večerjo s prijatelji ali pa če ima spolni odnos. Edina resna nevarnost za vse moške pa je težko opredeljiv strah, ki jo je zagodel tudi Dedku Mrazu. (bip)

Jutri v Kosovelovi knjižnici

Janez Lenassi o svojih vtisih iz Japonske

Tako smo naslovili večer (jutri ob 18. uri v Kosovelovi knjižnici) s kiparjem Janezom Lenassijem, ki nas bo ob diapozitivih popeljel v daljno Japonsko.

Janezu Lenassiju pripada na področju slovenskega sodobnega kiparstva posebno in pomembno mesto. Za oblikovanje si je izbral najtrši material — kamen. Iz umetniških nagibov se je tudi že pred leti naselil v Piranu, kjer mu tamkajšnji ambient ponuja ustrezne pogoje za umetniško ustvarjanje. S svojim dolgoletnim ustvarjalnim delom si je Lenassi izoblikoval svojevrsten in vselej prepoznaven stil. Njegove skulpture odlikujejo posebne — samo njemu lastne forme. Na videz strogo in disciplinirano določene oblike, ki jih iztrga iz naravnega kosa kamna, dobijo ob končnem izdelku vselej nadih mehkih in milih linij, ki pred gledalcem zaživijo in ponujajo široke možnosti umetniškega dialoga.

To je zame tudi temeljna in prepoznavna vrednota Lenassijevega kiparstva.

Janez Lenassi je diplomiral na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani 1954, na isti Akademiji je leta 1956 končal tudi kiparsko specialko. Svoje znanje pa si je bogatil na mnogih študijskih potovanjih po Jugoslaviji in v tujini, kjer se je tudi udeleževal kiparskih simpozijev. Tako npr. je bil večkrat v Avstriji, v ZRN, ZDA in drugje. Letos pa je bil povabljen na Japonsko, kjer je v poletnih mesecih v glavnem mestu Tokio ne le kiparil, ampak je vodil z mladimi tudi krajši tečaj o kiparstvu.

Lenassi je tudi pobudnik mednarodnega simpozija pri nas FORMA VIVA. Za seboj ima veliko število razstav, tako doma kot v tujini. Oblikoval pa je tudi več monumentalnih spomenikov in drugih objektov, tako doma kot v Avstriji, ZSSR. Ukvarja pa se tudi s scenografijo.

Za svoje delo je prejel visoka priznanja in nagrade. Med visoka priznanja prav gotovo sodi tudi letošnje povabilo na simpozij v Tokio, kjer je Lenassi za mesto izklesal posebno fontano, ki krasi mesto in ostaja kot trajni spomin kiparja in obenem prijateljska vez med dvema deželama.

Zanimivi sporedi TV 3

RIM — Jutri se bo na tretjem italijanskem televizijskem omrežju (ob 20.30) spet začel ciklus »Ves Shakespeare«. Kot prva bo na vrsti tragedija »Beneški trgovec«, ki jo je v italijanščino prevedel Alessandro Serpieri.

TV 3 bo s tem spet začela nuditi občinstvu Shakespearove umetnine, saj so gledalci pred televizijskimi zasloni zelo ugodno sprejeli ciklus, ki je šel v oddajo spomladi. S tem se nadaljuje »kulturna sporočilnost«, ki nima namena samo zabavati, ampak nuditi tudi nekaj več.

* * *

RIM — Vedno na TV 3 bo jutri zvečer (ob 22.30) srečanje z »nostalgijo«. V sporedu »stars« bodo namreč gledalci lahko sledili koncertu ameriške popevkarice Joan Baez, ki ga je le-ta imela na pariški Place de la Concorde. Koncert je bil v okviru turneje, ki je vzbudila veliko prahu in razburjenja.

Kot znano je Joan Baez nekakšen simbol »oporečniške popevke« iz konca šestdesetih in začetka sedemdesetih let.

Prispevajte za

Dijaško matico

radiotelevizija

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

Prvi kanal

10.00 Televideo
12.00 Dnevnik 1 - Kratke vesti
12.05 Pronto... Raffaella? - opoldanski spektakel
13.25 Vremenska napoved
13.30 Dnevnik
13.55 Dnevnik 1 - Tri minute...
14.00 Pronto... Raffaella? - zadnji poziv
14.05 Il mondo di Quark - znanstvena oddaja
Človek in zemlja
15.00 Ital. kronike -
15.30 Šola in vzgoja:
Mimika v svetu živali - 2. del
16.00 Jackson Five - risanka
16.25 Per favore non mangiate le margherite - TV film
17.00 Dnevnik 1 - Kratke vesti
17.05 La leggenda di Slepy Hollow - 2. del
17.45 Mammiferi del mare - dokumentarec
18.10 Tuttilibri - tedenska knjižna informativna oddaja
18.40 Aubrex - risanka
18.50 Italia sera - dogodki in osebnosti
29.35 Almanah in Vremenska napoved
20.00 Dnevnik
20.30 G.B. Show n. 3 - zadnja oddaja
21.50 Dnevnik
22.00 Fiore di cactus - film
Igrajo: Ingrid Bergman, Walter Mathau, Goldie Hawn
23.45 Dnevnik 1 - Zadnje vesti

Drugi kanal

10.00 Televideo
12.00 Che fai, mangi? - Oddaj o prehrani
13.30 Dnevnik 2 - Ob 13. uri
13.25 Dnevnik 2 - Ambient
13.30 Capitol - TV nadalj.
14.30 Dnevnik 2 - Kratke vesti
14.35 - 16.25 Tandem - aktualnosti in elektronske igre;
Indovina chi sono io? - nagradno tekmovanje
16.25 Šola in vzgoja:
Fizika
16.55 Due e simpatia
Marco Visconti - 4. del
17.30 Dnevnik 2 - Kratke vesti
17.35 Iz parlamenta
17.40 Mostri in concreto - risanka
18.05 Alfonso Aberg - risanka
18.20 Dnevnik 2 - Športne vesti
18.30 L'ispettore Derrick - TV film
Meteo 2 - Vremenska napoved
19.45 Dnevnik 2 - Vesti
20.20 Dnevnik 2 - Šport
20.30 Cuore - 6. in zadnji del
21.35 Namachos - TV film
22.25 Dnevnik 2 - Vesti
22.35 Gremo v kino
22.40 Dnevnik 2 - Športne vesti
Ob koncu Dnevnik 2 - Zadnje vesti

Tretji kanal

11.45 Televideo
15.55 Šola in vzgoja:
Kinoteka - arheologija
16.25 Šola in vzgoja:
O merjenju toplote
16.45 Mala zgodovina glasbe
17.00 Dadaumpa - antologija televiskega varieteja
18.15 L'Orecchiocchio - glasbena oddaja
19.00 Dnevnik 3
19.10 Dnevnik 3 - Deželne vesti
19.30 Dnevnik 3 - Dežele
19.32 Manjšine - bogastvo Evrope - 1. del
20.05 Šola in vzgoja:
Srednja Afrika in njeni narodi
20.30 Terrore cieco - film
Igrajo: Mia Farrow, Robin Bailey in Dorothy Alison
21.55 Dnevnik 3
22.30 Stars: Joan Baez

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

Ljubljana

8.50 in 10.35 TV v šoli:
Pesmi in zgodbe za vas; Poljedeljski stroji; Živi svet in fizika; Tehnične zanimivosti, Geometrija, Kemija v industriji; Vikend na Madagaskarju
16.35 Teletekst
16.50 Šolska TV
17.50 Poročila
17.55 Bratovščina sinjega galeba - nadaljevanka
18.25 Posavski obzornik
18.40 Obramba in samozaščita: JLA v korak z napredkom
19.10 Maksipes Fik - risanka
19.26 Zrno do zrna
19.30 Dnevnik I.
20.00 Tednik
21.05 Šogun - TV nadaljevanka
21.45 Dnevnik II.
22.00 Retrospektiva III - Iz svetovne klasike
G. Boccaccio: Dekameron

Koper

14.00 in 16.30 Odprta meja

Danes bodo v oddaji Odprta meja tudi naslednji prispevki:
KATINARA — Slovenske šole še vedno v težavah
SESLJAN-DEVIN — Del obale zaščiten kot naravni park
TRST — Lutkovna predstava deželnega gledališča

17.00 TVD novice
17.05 Krvne vezi - dokumentarec
17.30 YU made music - glasbena oddaja
18.00 Medical center - TV film
18.50 Risanke
19.30 TVD stačišče
19.50 Evrogol
20.20 Ellery Queen - TV film
21.10 Turistični vodič
21.20 TVD vse danes
21.30 Videomix - glasbena oddaja

ZASEBNE POSTAJE

CANALE 5

8.30 In casa Lawrence - TV film
9.30 L'ombra dell'uomo ombra
12.10 Bis - nagradno tekmovanje
12.45 Il pranzo è servito - kriv
13.25 Sentieri - nadaljevanka
14.25 General Hospital - TV film
15.25 Una vita da vivere
16.25 Il mondo degli animali - dokumentarec
17.00 Galactica - TV film
18.00 Tarzan - TV film
19.00 I Jefferson - TV film
19.30 Zig Zag - kviz
20.25 Superflash - kviz
23.00 Lou Grant - TV film
24.00 Šport

RETEQUATTRO

8.30 Mary Tyler Moore - TV film
9.00 La commedia è finita - film
11.15 Samba d'amore - TV novela
12.00 Febbre d'amore - TV film
12.45 Alice - TV film
13.15 Mary Tyleer Moore - TV film
13.45 Tre cuori in affitto - TV film
14.15 Fiore selvaggio - TV novela
14.50 Erasmo il lentigginoso - film
17.00 La regina dei mille anni -
17.30 Masters i dominatori dell'universo - risanka
18.00 Febbre d'amore - TV film
18.45 Samba d'amore - TV novela
19.30 M'ama non m'ama
20.30 Rollercoaster - Il grande brivido - film
22.45 Caccia al 13 - športna rubrika
23.15 Quincy - TV film
00.15 L'inquilino del 3 piano - film

ITALIA 1

8.30 La grande vallata - TV film
9.30 Il postino di Fontacabrette
11.30 Giorno per giorno - TV film
12.00 Agenzia Rockford - TV film
13.00 Chips - TV film
14.00 Deejay Television
14.30 La famiglia Bradford - TV film
15.30 Giorno per giorno - TV film
16.00 Bim Bum Bam
17.40 Wonder Woman - TV film
18.40 Charlie's Angels - TV film
19.50 Lady Georgie - risanka
20.25 Innamorato pazzo - film
22.30 Variety
23.30 L'astronave degli esseri perduti - film

TELEPADOVA

15.00 Carletto il principe dei mostri
15.30 Diario Italia
16.00 Daktari - TV film
17.00 Jean e Miccy - risanka
17.30 Gatchman - risanka
18.30 Lamù - risanka
18.30 Lupin III. - risanka
19.00 Candy Candy - risanka
19.30 Mama Linda - TV film
20.20 Anche i ricchi piangono
21.20 I boss del dollaro - nadaljevanka
22.30 Petrocelli - TV film
23.30 La forza invisibile - film

TRIVENETA

12.15 TV film
14.00 La campana tibetana - nadalj.
14.00 Risanke
14.30 La donna è donna - film
16.45 Dokumentarec
17.30 Risanke
18.15 Claudine - nadaljevanka
19.00 TV film
20.30 Ridere, ridere, ridere! - film
22.00 The Flying Kiwi - TV film
22.30 Dražba

TELEFRIULI

15.25 Sciuscià - film
16.50 Jabberjaw - risanka
Buford Files - risanka
Shogun - risanka
18.30 The Quest - TV film
19.00 Dnevnik
19.30 Veronica il volto dell'amore -
21.30 Otello - film
23.00 Bellamy - TV film

RADIO

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Radijski dnevnik; 8. 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 - 9.00 Dobro jutro po naše: Narodnozabavna glasba, vmes: Koledar; 7.40 Pravljica; 8.10 Od Milj do Devina; 8.40 Slovenska lahka glasba; 9.00 - 13.00 Dopoldanski program: Glasbeni mozaik; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Zapiski na robu; 11.40 Glasbeni potpuri; 12.00 Sestanek ob 12.00; 12.30 Glasbeni potpuri; 13.20 Glasba po željah; 14.10 - 17.00 Radijsk popoldne: Povejmo v živo; 15.00 Diskorama; 16.00 Na goriškem valu; 16.30 Glasbeni listi; 17.10 - 19.00 Zadnji sklop: Min in glasba: skladatelj Janko Ravnik; 18.00 Kulturna srečanja; 18.20 Glasbena priloga.

RADIO OPČINE

oddaja na naslednjih frekvencah: 99,100, 90,600, 98,800 MHz.

Do 10.00 Glasba, ob 10.00 Za vsakogar nekaj, ob 15.00 Nekaj narodno - zabavne glasbe; 18.00 Gremo v gledališče; do 19.00 Glasba; 19.00 Te zanima tvoja prihodnost; dalje večerni in nočni val Radia Opčine.

RADIO KOPER (Slovenski program)

6.30, 13.30, 14.30, 17.30 Poročila; 6.00 Otvoritev - glasba za dobro jutro, Jutranji koledar; 6.15 Vremenska napoved, cestne razmere, EP; 6.45 Prometni servis; 7.00 Zaključek; 13.00 Otvoritev - Danes na valu Radia Koper; 13.40 Utrinki iz zamejstva; 14.40 Zanimivost, Pesem tedna; 15.15 EP; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.30 Primorski dnevnik, Objave, EP; 17.00 Radijska porota; 17.35 Iz zborovske zakladnice slovaških avtorjev; 18.00 Zaključek.

RADIO KOPER (Italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Radijske vesti; 6.00 Otvoritev; 7.00 Dobro jutro v glasbi; 8.45 Su e zo per le contrade; 9.15 Casadei sonora; 9.32 Lucianovi dopisniki; 10.00 Popevka tedna; 10.10 Zmaj; 10.35 Vrtiljak; 11.00 Kaj je novega?; 11.30 Na prvi strani; 11.45 Idealna ženska; 12.00 Glasba po željah; 14.30 Popoldanski program; 14.45 Edig Galletti; 15.00 Zmaj; 15.45 Lov v Jugoslaviji; 16.00 Turistični napotki; 18.00 Koncert; 18.45 Vladimir Lovec: Simfonia Capodistriana; 20.00 Zaključek.

RADIO 1

6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 Poročila; 6.02 Zeleni val; 9.00 Radio anch'io; 10.30 Popevke skozi čas; 11.00 Odprti prostor; 11.10 La Certosa di Parma; 11.30 Il garage dei ricordi; 12.03 Via Asiago Tenda; 13.20 Poštna kočija; 13.28 Master; 15.03 Megabit; 16.00 Aktualnosti; 17.30 Radiouno Ellington '84; 18.00 Zeleni val; 18.30 Večerni koncert; 19.20 Na naših trgih; 19.25 Audiobox Desertum; 20.00 Sussurri e grida - radij. priredba; 22.00 Drevi tvoj glas; 23.05 Telefonski poziv.

LJUBLJANA

5.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00 Poročila; 4.30 - 8.00 Jutranji program - glasba; 8.5 Radijska šola za višjo stopnjo; 8.35 Igraj kolce; 9.05 Glasbena matineja; 10.05 Rezervirano za...; 11.05 Ali poznate?; 11.35 Naše pesmi in plesi; 12.10 Znane melodije; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Od vasi do vasi; 13.00 Danes do 13.00 - Iz naših krajev - Iz naših sporedov; 13.30 Od melodije do melodije; 14.05 Enajsta šola; 14.20 Koncert za mlade poslušalce, Debussy: Preludiji, Otroški kotiček - suita; 14.45 Naš gost; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.10 Obvestila in zabavna glasba; 15.30 Dogodki in odmevi; 15.55 Obvestila in zabavna glasba; 16.00 Vrtiljak; 17.00 Studio do 17.00, glasba; 18.00 Z ansamblom Bratov Avsenik; 18.15 Jezikovni pogovori; 18.30 Nov posnetek Tria Arcadia, J. N. Hummel (Izvajalci: Rainer Gepp - klavir, Gorjan Košuta - violina in Miloš Mlejnik - violončelo); 19.00 Radijski dnevnik; 19.25 Obvestila in zabavna glasba; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Minute z ansamblom Slavka Znidaršiča; 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov; 21.05 Literarni večer, Slovenski prevajalci - IX.: Niko Košir; 21.45 Lepe melodije; 22.00 Našim rojakom po svetu; 22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini; 22.30 Večerna podoknica; 23.05 Literarni nokturno, Šota Rustaveli: Vitez v tigrovi koži; 23.15 Paleta popevk jugoslovanskih avtorjev; 00.05 - 4.30 Nočni program - glasba.

Priprave na novo premiero

Prejšnji teden so se zbrali v prostorih Kulturnega doma igralci SSG, vodstvo in pač vsi tisti, ki pripravljajo novo premiero našega teatra. Sestanka se je udeležila tudi Ivanka Hergoldova, ki je prispevala tekst z naslovom Paracels

»Stalinov termidor« je obsežno in temeljito zgodovinsko delo

Marijan Britovšek je zgodovinar, ki se pri nas edini ukvarja z zgodovino razvoja sovjetske družbe. Po svojih knjigah Boj za Leninovo dediščino, Carizem, revolucija, stalinizem — je znan tudi v svetu. Svoje delo dopolnjuje zdaj s knjigo, ki je pravkar izšla pri Cankarjevi založbi in ki pomeni zaokrožitev dosedanjih raziskav zgodovine Sovjetske zveze do Stalinove smrti.

Obsežno in temeljito zgodovinsko delo, katerega jedro predstavlja obdobje Stalinovega terorja, pomeni po splošni sodbi prvih ocenjevalcev dragocen prispevek k razumevanju razvoja stalinizma in razvoja Sovjetske zveze pa tudi k razumevanju nekaterih današnjih dilem socializma v svetu. Ob času ko sovjetski arhivi še niso odprti, ko manjkajo nekateri osnovni podatki, sovjetsko uradno zgodovinopisje pa zgodovino zavestno potvarja še danes, pomeni knjiga jugoslovanskega zgodovinarja delo, ki ne bo zbudilo zanimanja samo doma, temveč tudi v svetu. Res je sicer, da o stalinizmu in o samem Stalinu obstojajo v svetu že številne knjige. Težko je ob nepoznavanju teh govoriti o njih. Toda delo slovenskega zgodovinarja, ki ni in zavestno noče biti kakorkoli politično obarvano, pomeni najbrž tudi med obstoječimi deli prispevek, mimo katerega ne bo mogoče iti. Zlasti še, ker je Britovškova knjiga napisana vseskozi argumentirano in temeljito in je v njej zbranih toliko podatkov in ugotovitev na podlagi njih, da pomeni najbrž doslej najpopolnejše zgodovinsko obdelavo stalinovega obdobja v zgodovini Sovjetske zveze.

Že pregled vsebine Britovškove knjige kaže, kako temeljito se je avtor lotil svojega dela. Svojo knjigo začenja ob Leninovi smrti in triumviratu Zinovjeva, Kemenjeva in Stalina, obravnava frakcijske boje, nato pa se loteva Buharinovega obdobja.

Spopad Stalina z Buharinom in desnico v partiji, z začetki zlorabljanja Stalinove oblasti analizira Britovšek obsežno v poglavju, razdeljenem na vrsto podpoglavij. Potem se loteva Stalinovih obračunavanj s svojimi sodelavci in somišljeniki, političnimi in vojaškimi, in analizira vzvode tega Stalinovega terorja. Ker so bili vzroki tega nasilja, kje vzvodi kulta osebnosti, kako so potekali procesi, kdo jih je režiral in izvajal, vse to analizira avtor knjige.

Skrivnostna Stalinova smrt je preprečila nove čistke, to je dejstvo. Kako je bilo s samo smrtjo tirana pa, nam avtor ne more pojasniti. Sledi prikaz postalinskega obdobja, nadaljnje spletke pri boju za oblast, pa restitucijo stalinizma v novi preobleki realnega socializma. Knjigo zaključujejo podatki iz zadnjega obdobja in analize najnovejših dogajanj v Sovjetski zvezi, dogajanj, ki imajo odmev v današnjem času in razmerah v svetu.

Britovšek je v svojem pisanju zgodovinar, ki kritično analizira zgodovinske vire in na podlagi njih postavlja svoje zaključke, ki pa spričo nepopolnosti in nezanesljivosti virov najbrž niso vedno dokončni. Pri tem je njegovo pisanje vseskozi družbeno angažirano, aktualno in dovolj zanimivo napisano, saj avtor ne hlasta za senzacionalnostjo, temveč ostaja vseskozi stvaren; sama snov pa je tudi dovolj zanimiva za privlačno branje.

Recenzenti označujejo to knjigo za Britovškovo tehnično najboljše oblikovano delo, ki ga bralec vseskozi prebira z zanimanje. Gre torej za pomembno delo, ki presega slovenski okvir in ki bo ne samo veliko brano in študirano, temveč bo imelo tudi širok odmev. Doma in v svetu.

Sl. Ru.

PROGRAM IZBOLJŠANJA UPRAVNEGA POSLOVANJA

Letos — 1984 — je Gospodarska založba pri Gospodarskem vestniku v Ljubljani izdala v sodelovanju z Inštitutom za organizacijo, ekonomiko in tržne raziskave pri GZS v Ljubljani knjigo na 168 straneh z gornjim naslovom in podnaslovom. Avtor omenjenega dela je magister ekonomije Martin Kopač.

Na videz bi marsikoga sam naslov zavedel in bi vsak na prvi pogled si predstavljal, da imamo pred seboj knjižico samo za izboljšanje administrativnega poslovanja. Vendar je vsebina mnogo bolj obširna in obdeluje najrazličnejše načine, ukrepe, standardizacijo stroškov in del ekonomike na tem področju. V samem začetku je avtor prikazal zgodovinske spremembe v administrativnem poslovanju, opredelil nekaj pojmov, ki se uporabljajo pri tem poslovanju. Cilji izboljšanja programa administrativnega poslovanja temelje na pravočasnem izvajanju posameznih aktivnosti, enakomerni porazdelitvi dela z gospodarno uporabo opreme in s tem zmanjšanja stroškov poslovanja z neprekinjenim procesom proučevanja dela in metod poslovanja, pri čemer ne smemo zanemariti vprašanja ljudskih odnosov oziroma reševanja osebnih problemov.

Avtor je dal velik poudarek standardiziranju, merjenju in spremljanju rezultatov administrativnega dela. Pri tem je prikazal tudi metodo »Bruce Payne«, dalje razložil vrste standardiziranja dela v organizaciji združenega dela s številnimi podpoglavji razvoja in uporabe standardnih podatkov z navedbo priročnika standardnih podatkov, podrobnega opisa del in nalog pri postopku standardiziranja dela. Zelo podrobno je mag. Kopač prikazal številne poenostavitve delovnih postopkov, inoviranje pri ekonomiki gibanj, kodiranje in določanje standardnih časov s primeri standardiziranja preprostega opravila. S tem v zvezi je tudi vključil vprašanje ekonomike in standardizacije. Ta priročnik nam po prikazal, kako je potrebno pripravljati in uporabljati najrazličnejše vrste tedenskih, mesečnih ali dnevnih poročil z rekapitulacijo aktivnosti po delavcih s primerjavo doseženih rezultatov in vloženih sredstev. Praktično je dana vrsta prikazov, ki jih srečujemo v vsakdanji praksi, vendar se ne zavedamo pomena in vloge določenih opravil.

Avtor je znal prikazati tudi uvajanje programa standardiziranja, merjenja in spremljanja rezultatov dela, tako od prikaza začetnih problemov do posameznih odgovornih nalog komuniciranja, informiranja in usposabljanja posameznih delavcev, ki bodo zasedali mesta vodstvenih ali vodilnih delavcev na posameznih področjih, službah ali sektorjih. V kratkem je prikazal tudi postopke izbire kandidatov za določena delovna mesta, testiranja kandidatov in kratek prikaz računalniške obdelave podatkov in njen pomen za uspeh. Prav računalniška obdelava podatkov bi lahko bila nekoliko bolj obdelana in več praktičnih prikazov bi bilo zelo koristno, da bi avtor vključil v isto knjigo (kar pa predvidevamo, da bo v naslednji dopolnjeni izdaji).

Ko govorimo o izboljšanju administrativnega ali katerega drugega poslovanja imamo opraviti tudi z ekonomiko oziroma stroškovnimi postavkami. Avtor je tudi tej problematiki posvetil dovolj prostora ter v kratkem podal osnovne značilnosti standardnih stroškov in njihove prednosti. Dotaknil se je tudi standardiziranja stroškov, posameznih faz, metod, tehnik in enotnega postopka standardiziranja splošnih stroškov. Koristno je podal uvajanje standardizacije stroškov v delovne organizacije in prikazal pogoje in probleme tovrstnega uvajanja. Knjigo je zaključil z ukrepi za izboljšanje poslovanja v najrazličnejših fazah oblikovanja del in nalog, kakor tudi sprejemanja posameznih ukrepov za inoviranje opravljenega dela, oziroma ukrepanje v primerih, ko se dosegajo slabi rezultati.

GABRIJEL DEVETAK

Zbirka Hram

Do 20. t.m. ugoden popust pri nakupu

Založba Mladinska knjiga je dala v svet novo leposlovno zbirko, ki jo je poimenovala HRAM. Gre za petdeset izbranih slovenskih romanov, ki označujejo 150 let slovenskega romanopisja. Za tako široko in kakovostno zasnovan izbor so poskrbeli dr. Matjaž Kmecl, dr. Jože Koruza in prof. Janez Mušič.

Pri tej novi zbirki je že sam izbor avtorjev porok za kakovost, poleg tega pa je treba opozoriti tudi na dejstvo, da imajo vsa dela spremne študije in podatke o avtorjih, kar kaže po drugi plati še na strokovno neoporečnost zbirke.

Zbirka HRAM bo izhajala pet let. Vsako leto bosta zagledala dan dva »svežnja« po pet knjig. In tako je sedaj pred nami že prvi paket, za katerega ponuja TRŽAŠKA KNJIGARNA izredne pogoje nakupa. Celoten prvi letnik si je moč zagotoviti po znatno nižji ceni od sicerščnje. Pogoj je en sam: do 20. NOVEMBRA je treba naročiti knjige iz zbirke HRAM in namesto 130.000 lir, kolikor bo deset knjig stalo v prosti prodaji, plačati samo 100.000 lir,

Za konec si oglejmo še, katera pisateljska imena so zastopana v prvem letniku, ki bo obogatil vašo knjižnico in nudil trajni umetniški užitek: Vitomil Zupan, Drago Jančar, Juš Kozak, Janez Cigler, Janko Kersnik, Vladimir Kavčič, Ciril Kosmač, Prežihov Voranc, Josip Stritar in Mira Mihelič.

Priložnosti nikakor ne gre zamuditi, zato zavrtite tel. številko TRŽAŠKE KNJIGARNE (732487), ali se kar zglasite v Ul. sv. Frančiška 20, kjer vam bodo dali še vse dodatne potrebne informacije.

Janez Povše: Jesen v Stockholmu (I.)

V času svojega tretjega bivanja na Švedskem oziroma v Stockholmu imam izjemno priložnost videti stvari, ki jih prvič skorajda ni mogoče videti in kar priznajo takorekoč vsi tisti, ki so se kdaj napotili v to zanimivo, severnjaško eksotično deželo. Prvič so namreč t.im. zunanji vtisi, opažanja in srečevanja z drugačno bivanjsko, zgodovinsko in tudi medčloveško kulturo tako močni in izraziti, da spreminjajo — tako kot v pravljici — to »sanjsko« deželo v nekaj povsem nerealnega, popolnega in brezhibnega. Vsi pa vemo, da je za vsako fasado tudi notranja resnica ali za vsako pravljico tudi resnično življenje — in v tej jeseni mi je na ta način dano videti pravzaprav oboje: civilizacijske dosežke in življenje, popolnost in problematiko, nedotakljivost in občutljivost te enkratne dežele in enkratnega mesta.

Švedska je po površini skoraj dvakrat večja od Jugoslavije, ima pa največ 8,5 milijona prebivalcev; med severom in jugom se razprostira podolgovato ozemlje v razponu 1600 kilometrov; zalivski tok obliva južni del dežele, kar je posebno močno čutiti ravno v Stocholmu — pravijo, da je že v dobri avtomobilski uri proti notranjosti, se pravi v univerzitetnem mestu Uppsali v povprečju za 3 do 4 stopinje hladneje; na severu je že večen dan in tudi večna noč; pol ozemlja je pokritega z gozdom, sicer pa je dežela bogata z rudami: ima ogromno železa, bakra in srebra; vse do leta 1960 je kar 99 odst. ljudi govorilo en sam, se pravi švedski jezik in pripadalo isti luteranski veri, manjšina so bili le Finci in Laponci — danes pa je na Švedskem že skoraj en milijon priseljencev, to je tuja delovna sila, in vsak četrti otrok je vsaj po enem od staršev priseljenec; Švedska je neverjetno industrializirana dežela, saj se v do skrajnosti zmehaniziranem poljedelstvu nahaja le 4 odst. prebivalstva, več kot 80 odst. živi v mestih, 85 odst. jih živi na jugu države; Slovencev je na Švedskem 4 do 5 tisoč, srbohrvaško pa govori kar 30 tisoč ljudi, kar pomeni, da je srbohrvaščina za švedščino in finščino že tretji jezik te dežele.

Morda je tukaj med nami, na evropskem jugu — če seveda zremo na naše kraje s severnjaškimi očmi — težko razumeti, ampak Švedi se kar panično bojijo depresivnega vremena, ki že jeseni lega na deželo in spreminja nebo v nizko povezpjeno vlažno - sivo pokrovko, ki ne prepušča dosti svetlobe in se ne premakne nikamor. Pozimi je v Stockholmu že ob treh popoldne popolna tema, jutro pa do kraja zasije šele ob 10. uri. Ko se po sedmih izredno temačnih in morečih dnevih — v razgovorih ugotovim, da jih Švedi še mnogo slabše prenašajo od mene — nenadoma nebo pretrga in se pokaže sonce ter razkošje sončnih žarkov zapleše po mostovih in zalivih in ko zapiha svež veter, ki oznanja trajnejše razjasnitve, se mi zdi, da se vse mesto oddahne kot po obdobju težkih preizkušenj. Znanec me opozori na klopi na asfaltni ploščadi v središču mesta, ki so obrnjene proti jugu in kjer ob ponovnem soncu sedijo številni mimoidoči, nastavljajo obraz soncu in zdi se, kot da se jim nikamor ne mudi. Vse to ob dejstvu, da očitno ne gre za željo po toploti — jesen je skoraj topla kot pri nas, se pravi nenavadno topla — ampak za psihološko olajšanje in fizično potrjevanje resnice, da sonce v resnici je, da biva in potuje po nebu in da ni samo plod želja.

Sicer pa je življenje na Švedskem oziroma v Stockholmu urejeno do perfekcije in to je dosežek, ki si ga velja ogledati od blizu. Nikjer nobenih zastojev in trenj, prometa ni preveč, ker podzemska železnica in razmeroma gost mestni promet razbremenjujeta ceste; ljudje so nenarejeno vljudni, vendar jih ni mogoče preusmeriti iz njihovih opravkov; nikjer ni nobenih vrst, če pa že so, vsi stojijo v njih mirno in brez nervoze; po mestu je opaziti številne avtomate za izdajo denarja, »bankomate«, in to je postopek, ki je pri njih že do kraja utečen in očitno že nekaj časa v rabi — kot sami pravijo, pridobijo na času, če denar sproti dvigajo kar na cesti; povsod je polno lepih in lepo opremljenih lokalov in kot je zvečer svetloba v njih blago zastrta, tako je glasba znotraj njih diskretna in tiha. Takorekoč vse je podrejeno miru in tekočemu delovanju in človek res dobi občutek, da Švedi ne izgubljajo nikakršnih energij v svojem vsakodnevnem življenju in v medsebojnem občevanju.

O pač, tudi ta utečenost, ta nenavadna perfekcija ima svojo senčno plat, ki ti jo tudi sami priznajo. Kulturni program, ki me vodi po stockholmskih gledališčih, bodisi v srečevanja s predstavami bodisi v pogovore z gledališkimi ljudmi, je strnjen do kraja in se odlikuje po prijaznosti in družabnosti, toda — in v tem je logična zanimivost — zunaj uradnega delovnega protokola je takorekoč nemogoče dobiti človeka, ki bi ti naklonil uro ali dve pogovora; vse je programirano, tudi zasebnost in sami pravijo, da je tovrstna programiranost tudi med njimi samimi grozljiva: ko hoče prijatelj povabiti prijatelja na večerjo ali daljši večerni pogovor izven delovnega časa, prične povabljeni listati po notezu in kaj kmalu iščeta znanca možnost sestanka takole 10 do 14 dni vnaprej. In vmes? Ni časa, vse je zasedeno, vse je oddano, vse je »programirano«.

Še dobro, da je program gost, še dobro da me skoraj do skrajnosti okupira; še bolje, da najdem zanimivega Slovenca, ki že 20 let živi in dela na Švedskem in ima tam družino, z njim se dvakrat ali trikrat zapletem v nekajurna debatiranja in premeljeva vse, kar je sploh mogoče premleti, dotakneva se vsega in čutiva, da pogovora ne bo nikoli konca. Še dobro, da se oglasim na naši ambasadi, pa me povabijo na kosilo — celo veleposlanik Marjan Osolnik mi je rade volje naklonil zanimiv pogovor — pa se pogovarjamo o domovini in o Švedski in smo polni nekega čudnega zanosa in bližine. Čas mineva v takšnih pogovorih izredno hitro in ni treba več kot pol ure, pa je mogoče videti, da naši ljudje, ki živijo in delajo tukaj že deset let, pač pogrešajo spontanosti, kontaktiranja in se zatorej oprimejo svojega človeka, pa čeprav ga vidijo prvič, s tako rekoč otroško radostjo in prijaznostjo.

Toda Švedi so sicer prijazni in dobrovoljni ljudje in ljubijo vedrino nad vse. To še posebej opazim, ko vidim peti na televiziji imenitnega igralca, Jan Malmsjö je njegovo ime, ki je imenitno upodobil groznega škofa v Bergmanovem filmu »Fanny in Aleksander«, to pot pa v smokingu prepeva švedske polke in to z nenavadnim šarmom in razigranostjo. Ko čez hip zapoje še otožnejšo švedsko pesem, da že skoraj pomislim, da gre za našo, slovensko pesem, dodajem, da Švedi sprejemajo od svojih znanih umetnikov vse ,ne da bi jih to motilo: resne dramske kreacije in sposobnost vedrine; poglobljenost in notranjost ter veselje do življenja — kot da na vse mogoče načine lahko zmagujejo nad življenjem in nad seboj, se dvignejo nad vsakdan in se z nasmeškom oddahnejo.

»Tržaški oktet« v Arzignanu pri Vicenzi navdušil s svojim umetniškim izvajanjem

»Tržaški oktet« je bil ponovno na gostovanju, tokrat (minulo soboto in nedeljo) v mestu Arzignano pri Vicenzi, kjer je sodeloval na 23. reviji pevskih zborov v organizaciji mestne komisije za kulturne dejavnosti, v sodelovanju z deželo Veneto. Poleg »Tržaškega okteta« sta nastopila še domači moški zbor »I Crodaioli« in pa mešani zbor »Groupe folklorique Le Villanelle de Montagny« iz Cousseta (Freiburg) iz francoskega dela Švice. Revijo je pod štiristolpčnim naslovom »Etnične manjšine na zborovski reviji bodočnosti« najavil krajevni dnevnik »Il giornale di Vicenza«, ki je še posebej podčrtal često nemilo usodo skupin in »odrezanih jezikov«, ki so jih okoliščine odrezale od svojih matičnih jeder in dal poudarek prav dejstvu, da je revija v svojem 23-letnem življenju naredila s tem, da je povabila v goste dva manjšinska zbora, pomemben vsebinski preskok v smislu prijateljstva in sožitja med narodi.

»Tržaški oktet« pod umetniškim vodstvom Janka Bana se je več kot tisočglavi množici, ki je dobesedno natrpala prostorno mestno Društveno gledališče, predstavil z Gallusovima En ego campana in O Magnum misterium, z Maškovimi Mlatiči, Vrabčevim Tolminom, Merkujevo rezijansko Da jora ma Canynaua, Maroltovo prekmursko Ljubi konja jaše in Ježevo belokranjsko Igraj kolce, v dodatku pa je zapel še Di Marzijevo Dio del cielo in pa francosko - kanadsko Vive l'amour Njegovo petje so poslušalci sprejeli z navdušenim odobravanjem in prisrčno simpatijo, ki je bila sploh značilna za celotno gostovanje, saj je potekalo v sproščenem prijateljstvu, kakršno se lahko razvije le med ljubitelji lepega petja. Za tako vzdušje pa niso poskrbeli le vzorni gostitelji, pač pa tudi pevci in spremljevalci vseh treh zborov, ki so mimo jezikovnih razlik takoj vzpostavili topel medsebojni človeški odnos prav zaslugi univerzalnosti petega sporočila, neglede na jezik in popolnoma različne načine podajanja. Če je namreč »Tržaški oktet« izstopal po visoko umetniškem pristopu in podajanju, kar je pozorno občinstvo takoj dojelo in ustrezno ocenilo, so domači »I Crodaioli« pod vodstvom simpatičnega pevovodje, skladatelja in pesnika Bepija De Marzija ogreli občinstvo s svojimi značilnimi ljudskimi in ljudsko interpretiranimi pesmimi »alla montanara«, gostje iz Švice pa so prikupno presenetili s svojim sicer enostavnim, zato pa glasovno mehkim, nežnim, živahnim in ubranim izvajanjem pretežno v francoščini, sicer pa so imeli na repertoarju tudi italijanske, nemške, angleške, razne narečne pa celo češke in srbske pesmi, vse zapete v izvirniku.

Če se je vzdušje ogrelo že v soboto zvečer med uradnim koncertom, pa je bilo še toliko bolj prisrčno po koncertu na sedežu zbora »I Crodaioli« in pa v nedeljo med poslovilnim kosilom za vse zbore, kjer so se pesmi nizale ena za drugo in kjer so naši oktetovci igrali — kot se reče — prvo violino, saj jih ljudje dobesedno niso hoteli pustiti domov.

V nedeljo je »Tržaški oktet« sodeloval z liturgičnimi pesmimi tudi pri maši in na koncu doživel spontan aplavz, neobičajen za nastope pri mašah.

Skratka, »Tržaški oktet« je s tem gostovanjem še enkrat ponesel v nove kraje v Italiji ne le slovensko pesem, pač pa tudi vednost o nas, o naši pevski in siceršnji kulturi, pa o naših manjšinskih tegobah, kar je prišlo do izraza tudi pri vseh predstavitvah tako med koncertno revijo kot pri oznanilu v cerkvi ali na lepakih, predvsem pa seveda med osebnimi stiki s pevci. Kako prodoren uspeh so doživeli naši fantje pa povrhu dokazuje še vabilo za prihodnjo pomlad v Švico k zboru iz Freiburga, kar bo spet nova priložnost za afirmacijo okteta samega, slovenske pesmi in posredno naše narodne skupnosti v povsem novi narodnostni sredini.

Sicer pa je »Tržaški oktet« v tem poznem jesensko - zimskem času polno angažiran na vseh koncih in krajih. V oktobru je pel na reviji v Cremi, v bazoviškem Slomškovem domu, na srečanju krvodajalcev v Ricmanjih in na jubileju slovenske Kmečke banke v Gorici, v tem mesecu je že snemal za ljubljansko televizijo za novoletno oddajo, po nastopu v Arzignanu pa ga že čakajo nastopi na domači prireditvi v Dolini, v Ribnici na Dolenjskem, na proslavi 30-letnice koprske radijske oddaje »Sosedni kraji in ljudje« na Proseku, na proslavi 30-letnice Slovenske kulturno - gospodarske zveze v Trstu, na jubilejni proslavi Tržaške kreditne banke ter na reviji pevskih zborov v tržaškem Avditoriju v prireditvi Tržaške letoviščarske in turistične ustanove. Večje število povabil in prošenj pa je moral z obžalovanjem odkloniti, saj bi sicer moral dobesedno skoraj vsak večer kje peti.

JOŽE KOREN

revije

Galeb 1-2

Prva številka Galeba je dvojna, to pomeni, da zajema dva meseca in je zato temu primerno zajetna in nudi veliko raznovrstnega branja. Pričenja se z leposlovnimi besedili in tako beremo pesmici Smiljana Samca in Mete Rainer o prvošolčkih. Franček Rudolf pa piše povestico o zajčku Hop-hop, ki je želel postati nič manj kot helikopter, pa se je moral le zadovoljiti z zmajem...

Sledijo različne igre in uganke različnih težav. Drobno pesmico Barčica je prispeval Miroslav Košuta, nato sta še pesmici Neže Maurer in Vojana Arharja. Zanimiv je članek Janeza Bitenca, ki je zbral nekaj spominov znanega primorskega skladatelja Karla Pahorja, ki se je rodil v Trstu. Ilustracije je narisal Milko Bambič, ki je skladatelja osebno poznal.

Vojan Tihomir Arhar je napisal daljši članek ob 400-letnici izida Dalmatinove Biblije.

Ker je Galeb izšel v času svetovnega dneva varčevanja sta barvani strani posvečeni slovenskim denarnim ustanovam na Tržaškem in Goriškem. Izmed ostalih člankov naj opozorimo še na prispevek Sandija Sitarja ob 50-letnici smrti znanstvenice Marie Curie in članek Dušana Jelinčiča ob 80-letnici SPDT. Med prispevki malih bralcev pa smo zapazili članek, kjer malček iz Ricmanj piše, kako je srečal vesoljska bitja...

Gozzijeva fantastična pravljica v govorici Podreccovih marionet

Deželni Teatro Stabile je v torek postregel s svojo drugo letošnjo premiero in za to priložnost izbral prizorišče Avditorija, ki je bil projektu najbrž prikladnejši od velikega odra gledališča Rossetti. Kajti šlo je za gledališko igro in ne, kot se pač vzame, saj so glavno besedo imele nove Podreccove marionete, v katere vlaga »deželni teater« veliko sredstev in upov.

Za to svojevrstno predstavo so izbrali delo Carla Gozzija »L'amore delle tre melarance« (Zaljubljen v tri oranže), ki naj bi bilo v intencijah gledališča primerno predvsem za otroke, a ogled ne bi smel škoditi niti odraslim.

S svojo bogato koreografijo je predstava na oko najbrž zelo privlačna, pisana in barvita, kot bi šlo za kak televizijski spektakel s premnogimi kičastimi efekti. To bogastvo pa seveda prevladuje nad govorjenim tekstom (mimogrede: na magnetofonski trak posneta slušna podoba ni najbolj jasna in razumljiva) in ga postavlja v drugi plan, tako da je treba z dokajšnjim naporom razvozlati, kaj se pravzaprav na odru dogaja. Gre pa za pravljico, ki pripoveduje o nesrečnem princu. Ta se s pomočjo čarovnikov in služabnikov prebija skozi grozotne preizkušnje in na koncu mu uspe spet dobiti veselje do življenja in ljubezni, ter se poroči s prekrasno princeso.

Za nelahko dramatizacijo je poskrbel Francesco Macedonio, ki je predstavo tudi režiral in jo skušal čim bolj približati lutkovnim izrazilom. Pri tem je zelo pazil, da ne bi zabrisal »gledališča«, kar mu ni povsem uspelo, čeprav je predstava, kot rečeno, lepa in bo najbrž doživljala uspeh med manj zahtevnim občinstvom. Seveda, pri tem ima svoj znaten delež tudi Sergio d'Osmo in glasba Silvia Donatija, ki je aranžiral Prokofjeva, da ne prezremo niti deleža kiparja Possenellija, ki je marionetam izdelal glave.

MARIJ ČUK

Pesniška zbirka Blaža Lukana

Bohinjska Bela

V samozaložbi in ob pomoči koprske kulturne skupnosti je izšla zbirka pesmi mladega slovenskega pesnika (rojen 1955 na Ptuju) Blaža Lukana »Bohinjska Bela«. To je njegova tretja zbirka po vrsti: leta 1977 je pri Mladinski knjigi izšla zbirka Pesem in pesmi, preteklo leto pa grafična mapa, kjer se prepletajo pesmi z grafikami Janeza Mateliča.

»Maj mi višje zviška božjo iskro v majo« prešerni verz o umetniškem navdihu, ki pade zviška, a ker mu ga višje bog v majo, ostaja na zemlji in povsem trdno pri tleh, uvaja pesniško zbirko, ki je v celoti zaokrožena, ki se ji že po prvih taktih izgubi prešernost v ujetosti med poloma rojstva in smrti. Ne v filozofiji ne v znanosti se ne odkrije bistvo življenja tako polno kot prav v umetnosti. Cankar piše, da nebeški tesar teše zibel in rakev obenem. To spoznanje preveva vse Lukanove pesmi.

Od tu tudi antitetičnost pesmi. »V produ sled, v telesu telo, v telesu sled, krikne galeb-črno pero.« Erotika, ženska, se mu pokaže kot edina možnost, kamor lahko pobegne: nazaj v telo-gleda jo kot mater, porajajočo vsega živega, in doživlja kot ljubico

»Jaz ne sprejemam te svoje iztrganosti, jaz naivno nasedam tej svoji pojavnosti. In v stiku z žensko se navidezno vračam v tok narave. Nasedam iluziji, da nisem več iztrgan, da nisem omejen s končnostjo-smrtjo. Za trenutek tudi ni več strahu, ki je tudi stvar samote. Toda teh stvari nočem premišljevati. Nočem zaenkrat svojih pesmi oddaljiti in razmišljati o njih kot o nečem, ki živi že povsem izven mene.«

Pesmi Bohinjske Bele so elementarne z živo metaforiko, blizu ljudskega izročila in hkrati poteza slovenskega liričnega obraza. So prosojna čutnost, skozi katero polno zaživi filozofija trenutka v erotiki in minevanja v večnem in spreminjajočem se toku narave.

MAJDA SUŠA

Drevi stota premiera v PDG

Drevi bo v veliki dvorani Kulturnega doma v Novi Gorici Primorsko dramsko gledališče predstavilo svojo novo uprizoritev, ki je obenem jubilejna, stota premiera, odkar je to gledališče pred petnajstimi leti postalo profesionalno.

To je dramatizacija Pregljevega romana PLEBANUS JOANNES, delo, ki na edinstven način v naši književni tradiciji govori o strastnem in vedno znova neuspešnem poskusu, pomeriti človeško in božjo pravico, duhovnost in čutnost.

Dramatizacija — dopolnjena z motivi novele Thabiti kumi, ki velja za nekakšno nadaljevanje in izpeljavo romana — je delo Matjaža Kmecla; režiser predstave je Dušan Mlakar, scenograf Meta Hočevar, kostumograf Anja Dolenc, avtor glasbe Giampaolo Coral; v naslovni vlogi nastopa Sandi Krošl, poleg njega pa še Tone Šolar, Breda Urbič, Matjaž Višnar, Dušanka Ristić, Stane Leban, Sergej Ferrari, Jože Hrovat, Janez Starina, Ernest Zega, Lojze Krumberger, Milan Vodopivec, Ivo Barišič, Darko Komac, Marjanca Krošl, Dragica Kokot, Nevenka Vrančič, Nevenka Sedlar in Rastko Krošl.

TONE SVETINA

Med nebom in peklom

289.

Kapitulirati pomeni položiti orožje in se predati na milost in nemilost sovražniku iz tega ali onega tabora.

Pri komandantu Paolucciju se je sestal ves oficirski zbor. Poveljnik jim je ves skrušen povedal, da bodo vse enote ostale na svojih mestih. Ne smejo napadati partizanov in tudi ne Nemcev, če si bodo hoteli izsiliti prehod čez njihov teritorij.

Z dvorišč in iz vojašnic, kjer so bili nastajeni vojaki, je prihajal vrišč in hrup.

Vrelo je kot v osinjaku. Znaki nereda so bili povsod opazni. V konjušnicah so rigale mule, ki niso dobile vode. Pri vhodih v kasarne so stale ob strojnicah okrepljene straže.

Nemirno je bilo tudi v mestu. Nenadoma so v cerkvah po vaseh okoli mesta začeli biti plat zvona kot ob velikem požaru ali povodnji. Zagoreli so kresovi. Zaslišali so streljanje na železniški postaji in votle eksplozije v daljavah.

Poveljniku so prišli poročat, da partizani razorožujejo manjše enote in se oborožujejo, ponekod pa to počne ljudstvo samo. Nekateri vojaki odlagajo orožje in se peš ali s prevoznimi sredstvi vračajo domov, v notranjost. Državna oblast je naglo razpadala.

Torelli se je v spremstvu patrulje vrnil iz kasarne domov.

Rozalija ga je sprejela ravnodušno in brez sočutja, vsega skrušenega. Sedela je na postelji v spalni srajci. Devetletni sin Cezar je spal.

»Rozalija, kapitulirali smo,« je zajokal.

»Kapitulirali ste!« je odločno rekla žena s tako hladnim glasom, da si je bil kot vojak takoj na jasnem, da je ona na drugi strani okopov.

»Ne razumem te. Pred jutrom odide vlak v Italijo. S sinom se bosta odpeljala na moj dom. Evakuiramo vse naše družine.«

Rozalija ga je motrila zaničujoče. »Nikamor se ne bova odpeljala. Jutri zjutraj te zapuščam. Z otrokom se bom preselila k očetu.«

»Kaj nisi moja žena, ali sin ni moje krvi?«

»Je tvoje krvi, toda ne tvojega prepričanja! Od dne, ko si me pretepel in sumničil, nisem več tvoja žena. Ubijal si naše ljudi in požigal vasi z naslado.«

»Moral sem, bila je vojna. Tudi oni so streljali in ubijali naše.«

»Ne govoriva o tem. Vse, kar je bilo s teboj, je za mano kot umazane sanje.«

»Rozalija, oprosti! Žena, saj me ne boš zavrgla?«

»Ne oprostim. Spomni se, kako si me zmerjal s candro partizansko.«

»Pojdi z menoj v Italijo. Zaživela bova novo življenje. Dovolj veliko posestvo imajo starši.«

»Moji tudi. Raje glej, da boš sam čimprej odnesel glavo iz tega mesta. Tebe in Russa poznajo kot surovini, posiljevalca in požigalca. Obesili vaju bodo na tiste veje, na katere ste obešali partizane.«

Torelli se je sključil vase in zajokal. Spomnil se je, da mu je rekel Losanna: »Bodite no pametni. Kri ni voda!«

»Rozalija, napravi, kar se ti zdi pametno. Samo otroka mi pusti. Naj gre moj sin z menoj!«

»Vprašaj ga! Če se odloči zate, naj gre.«

Sredi noči sta zbudila dečka.

»No, Cezar, pojdeš z menoj v Italijo k staremu očku in mami?«

»Nikamor! Ostal bom z mamo.« Objel jo je tako tesno okoli vratu, da ga nihče ne bi odtrgal od nje.

Torelli je spoznal, da je izgubil to zadnjo bitko. Lahko bi uporabil silo, poklical bi vojaško policijo, ki bi ju odvlekla na vlak, pa ni storil tega.

Čas zdravi vse rane, ta njun spor bosta reševala po vojni. V glavnem je bilo vedno po njegovem, vsaj mislil si je tako. Pa naj bo zdaj po njenem.

II.

V noči od osmega na deveti september v vsej Julijski krajini ni nihče spal. Vznemirjenje med ljudmi je doseglo vrelišče.

Po dvaindvajsetih letih ponižanja in trpljenja je pred njihovimi očmi razpadala zasovražena nasilniška oblast. Iskra upora se je spremenila v požar splošne ljudske vstaje.

Zvonjenje v cerkvenih stolpih, kričanje, ognji, tekanje po cestah, lajanje psov, streljanje... Vse to so bili znaki, da se dogaja nekaj velikega. Vso noč so dekleta šivala rdeče peterokrake zvezde na kape in slovenske zastave, ki so s sončnim jutrom že zavihrale s poslopij in cerkvenih zvonikov.

Včeraj v povratnih tekmah drugega kola v treh evropskih klubskih nogometnih pokalih

Zadovoljiv obračun Italijanov in Jugoslovanov

POKAL PRVAKOV

Grasshoppers — Juventus 2:4 (1:2)

STRELCI: Briaschi v 21. min., Köller v 30. min., Vignola v 40. min., Platini v 61. min., Schaellibaum v 72. min., Platini v 86. min. (11-metrovka).

JUVENTUS: Tacconi, Tardelli (od 72. min. Prandelli), Cabrini, Bonini, Favero, Scirea, Briaschi, Vignola, Rossi (od 70. min. Limido), Platini, Boniek.

ZÜRICH — Precejšnja razlika med ekipama je bila razvidna že od vsega začetka, še zlasti na sredini, kjer je bila Juventus odločno boljša. Po golu Briaschija je naloga Trapattonijevega moštva postala še lažja. Vsekakor bi se že prvi polčas lahko končal še z večjo prednostjo Juventusa, vendar je bil Rossi zelo netočen pri zaključevanju, a tudi Bonieku ni šlo nič boljše. Švicarji se sicer do konca niso predali, porazu pa se je bilo nemogoče izogniti.

POKAL POKALNIH PRVAKOV

Wrexham — Roma 0:1 (0:0)

STRELEC: Graziani v 68. min.

ROMA: Tancredi, Nela, Bonetti, Righetti, Falcao, Maldera, Conti, Buriani, Graziani (od 73. min. Iorio), Giannini, Chierico (od 87. min. Di Carlo).

WREXHAM — Prvih petnajst minut je Roma igrala odlično, zlasti na sredini. Zatem so se domačini, ki sicer igrajo šele v četrti angleški diviziji, opogumili, prevzeli so pobudo in trdovratno oblegali Tancredijeva vrata, ki je bil večkrat na tem, da klone pred vse odločnejšimi napadi Wrexhama (v 27. min. je sam Falcao odbil žogo na gol črti). V 68. min. je Graziani po podaji Contija vendarle povedel in za domačine je bilo upanja konec.

POKAL UEFA

Anderlecht — Fiorentina 6:2 (1:0)

STRELCI: De Groote v 12. min., Socrates v 50. min. (11-metrovka), Czerniatynski v 57. min., Vandenbergh v 59. min., Friman v 69. min., Iachini v 70. min., Vercauteren v 77. min. (11-metrovka), Scifo v 82. min. (11-metrovka).

FIORENTINA: Galli, Gentile, Contratto, Oriali, Pascucci, Occhipinti, Massaro, Socrates, Monelli (od 80. min. Pulici), Peci, Iachini.

BRUSELJ — Izmed italijanskih enajsteric je Fiorentina imela objektivno najtežjo nalogo, poleg tega jo je češkoslovaški sodnik Krchnak še oškodoval z nekaterimi dvomljivimi odločitvami pri rezultatu 1:1. Vsekakor tako visokemu porazu ni kaj oporekati, verjetno pa bo še poslabšal itak slabo razpoloženje, ki vlada v ekipi. Pri Fiorentini namreč niso skrivali upanja, da tudi z uveljavitvijo na mednarodni sceni nekako preprodijo težave v domačem prvenstvu.

Glasgow Rangers — Inter 3:1 (2:1)

STRELCI: Mitchell v 5. min., Altobelli v 15. min., Fergusson v 17. in 55. min

INTER: Zenga, Bergomi, Baresi, Ferri, Collovati, Bini, Mandorlini, Sabato, Altobelli, Brady, Rummenigge.

GLASGOW — Kot je bilo pričakovati, se Škoti niso izneverili svoji znani trdovratnosti in upornosti. Vseskozi so napadali in spravili v precejšnje težave Milančane, ki pa so imeli kar tri zadetke prednosti iz prve tekme, poleg tega je Altobelli kaj kmalu vzpostavil ravnotežje po začetnem vodstvu domačinov. Wrexham je sicer že pred odmorom znova povedel, vendar je Inter tudi v drugem polčasu zdržal vse ofenzive neumornih otočanov.

Partizan — Queen's Park 4:0 (2:0)

STRELCI: Mance v 4. min., Kaličanin v 40. min. iz enajstmetrovke, Ješić v 46. min., Živković v 64. min.

PARTIZAN BEOGRAD: Omerović, Marjanović, Rojević (od 87. min. Vermezović), Ješić, Kaličanin, Radanović, Smajić, Živković, Mance, Dimitrijević, Klinčarski.

BEOGRAD — Partizanu je uspel podvig: potem ko je v prvem kolu v Londonu izgubil kar z 2:6, je včeraj zmagal s 4:0 in se tako uvrstil v osmino finala tega pokala.

Beograjčani so povedli že v 4. min. z Mancejem, kar je nekoliko zmedlo goste, ki so drugi zadetek prejeli precej naivno: Wicks je namreč napravil grobo napako v obrambi, nato pa v kazenskem prostoru zrušil Živkovića. Enajstmetrovko pa je uspešno izvedel Kaličanin. V drugem polčasu so Beograjčani z odločno in napadalno igro dosegli še dva gola in tako poskrbeli za veliko presenečenje.

Sion — Željezničar 1:1 (0:0)

STRELCA: Čurić v 76. min., China v 80. min.

ŽELJEZNIČAR SARAJEVO: Škrba, Berjan, Baljić, Šabandljović, Komšić, Čilić, Bahtić, Čurić, Škoro, Baždarević, Nikić.

SION — Željezničar se je uvrstil v osmino finala tega pokala. Sarajevčani, ki so v prvem srečanju doma zmagali le z 2:1, so s strahom odpotovali v Švico. Bojazen pa je bila zaman, saj so bili Sarajevčani tudi v tem srečanju boljši od Švicarjev in bi lahko tudi zmagali. Sicer pa je tudi neodločen izid več kot zadovoljiv, saj je tako »Željo« napredoval v nadaljnje kolo.

Real Madrid — Rijeka 3:0 (0:0)

STRELCI: Juanito v 67. min. iz enajstmetrovke, Michel v 79. min., Valdano v 82. min.

RIJEKA: Ravnić, Milenković, Hrstić, Juričić, Tičić, Sredojević, Stevanović (od 36. min. Sestan), Gračan, Matrljan, Fegic, Desnica.

MADRID — Madridski nogometaši se imajo izključno zahvaliti škandaloznemu sojenju gospoda Schotersa iz Belgije, da so izločili Rečane. Že v 34. min. je namreč izključil Milenkovića, da bi nato spregledal na očiten prekršek nad Desnico v kazenskem prostoru. Povsem drugače pa je ravnal z Realom v drugem polčasu, saj je domačinom dosodil povsem dvomljivo enajstmetrovko. Da bi bila mera polna, je gospod Schoters nato izključil še Desnico (73. min.) in Tičića (85. min.) in Real je tako lahko ostal, kot edino špansko moštvo, še naprej na »evropski klubski sceni«.

POKAL PRVAKOV
OSMINA FINALA

	Izidi	Kval.
● Austria Dunaj (Av.) — Dinamo Berlin (NDR)	(3:3) 2:1	Austria
● Dnjepr (SZ) — Levski Spartak Sofija (Bol.)	(1:3) 2:2	Dnjepr
● Lynfield (Irska) — Panathinaikos Atene (Gr.)	(1:2) 3:3	Panathinaikos
● Lyngby Boldklub (Dan.) — Sparta Praga (ČSSR)	(0:0) 1:2	Sparta
● Benfica (Port.) — Liverpool (Angl.)	(1:3) 1:0	Liverpool
● Dinamo B. (Rom.) — Girondins Bordeaux (Fr.)	(0:1) p.p. 1:1	Bordeaux
● Beveren (Bel.) — Göteborg (Šve.)	(0:1) 0:1	Göteborg
● **Grasshoppers (Švi.) — Juventus (It.)**	**(0:2) 2:4**	**Juventus**

POKAL POKALNIH PRVAKOV
OSMINA FINALA

● Metz (Fr.) — Dinamo Dresden (NDR)	(1:3) 0:0	Dinamo
● Wisła Krakov (Polj.) — Fortuna Sittard (Niz.)	(0:2) 2:1	Fortuna
● Everton (Angl.) — Inter Bratislava (ČSSR)	(1:0) 3:1	Everton
● Hamrun S. (Malta) — Dinamo Moskva (SZ)	(0:5) 0:1	Dinamo
● Trakia Plovdiv (Bol.) — Bayern München (ZRN)	(1:4) 2:0	Bayern
● **Wrexham (Wales) — Roma (It.)**	**(0:2) 0:1**	**Roma**
● Celtic Glasgow (Škot.) — Rapid Dunaj (Av.)	(1:3) 3:0	Celtic
● Servette Ženeva (Švi.) — Larissa (Gr.)	(1:2) 0:1	Larissa

POKAL UEFA
ŠESTNAJSTINA FINALA

	Izidi	Kval.
● **Partizan (Jug.) — Queen's P. Rangers (Angl.)**	**(2:6) 4:0**	**Partizan**
● **Glasgow Rangers (Škotska) — Inter (It.)**	**(0:3) 3:1**	**Inter**
● Köln (ZRN) — Standard Liege (Bel.)	(2:0) 2:1	Köln
● Spartak Moskva (SZ) — Lokomotiv L. (NDR)	(1:1) 2:0	Spartak
● Tottenham Hotspur (Angl.) — Bruges (Bel.)	(1:2) 3:0	Tottenham
● Dinamo Minsk (SZ) — Sporting Lizbona (Port.)	(0:2) p.e. 7:4	Dinamo
● Bohemians P. (ČSSR) — Ajax Amsterdam (Niz.)	(0:1) p.e. 5:2	Bohem.
● **Real Madrid (Šp.) — Rijeka (Jug.)**	(1:3) 3:0	Real Madrid
● Videoton (Madž.) — Paris Saint Germain (Fr.)	(4:2)	prekinjena
● Widzew Lodž (Polj.) — Borussia (ZRN)	(2:3) 1:0	Widzew
● Dundee United (Škotska) — Laske Lienz (Av.)	(2:1) 5:1	Dundee
● Manchester U. (Angl.) — PSV Eindhoven (Niz.)	(0:0) p.p. 1:0	Manch.
● **Sion (Švi.) — Željezničar Sarajevo (Jug.)**	**(1:2) 1:1**	**Željezničar**
● Olimpiakos Pirej (Gr.) — Universitatea (Rom.)	(0:1) 0:1	Universitatea
● **Anderlecht (Bel.) — Fiorentina (It.)**	**(1:1) 6:2**	**Anderlecht**
● CSKA Sofija (Bol.) — Hamburger (ZRN)	(0:4) 1:2	Hamburger

OPOMBA: rezultat v oklepaju se nanaša na prvo tekmo; p.e. — po enajstmetrovkah; p.p. — po podaljških.

SREDNJEEVROPSKI POKAL

Iskra uspešna

Iskra — Atalanta 2:0 (0:0)

STRELCA: Omerhodžić v 59. min. in Zjajo v 81. min.

BUGOJNO — V 2. kolu srednjeevropskega nogometnega pokala je včeraj Iskra iz Bugojna povsem zasluženo premagala Atalanto iz Bergama. Zmaga jugoslovanskih nogometašev bi lahko bila še izdatnejša, saj so imeli tako v prvem kot drugem polčasu več priložnosti za zadetek.

Sinoči v Zagrebu v košarkarskem pokalu prvakov

Cibona po pričakovanju v finalni del

Cibona — Helsingen 102:95 (56:44)

CIBONA ZAGREB: M. Nakić 6, A. Petrović 6, Bečić 10, Čutara 14, D. Petrović 29, Knego 9, Vukičević 9, Ušić 10, I. Nakić 9, Arapović.

ZAGREB — Zagrebčani so se brez težav uvrstili v finalni del pokala prvakov, s tem da so po pričakovanju premagali skromno moštvo Helsingena, ki so ga odpravili že v prvi tekmi z 88:83. Pri gostih sta dobro igrala Američana Moore (30 točk) in Mosley (26).

Bolonjski Granarolo bo danes igral doma proti Panathinaikosu (Grki so zmagali v prvi tekmi z 88:85), Bancoroma pa bo prav tako doma igrala proti ekipi Efes iz Istanbula (Turki so v prvi tekmi zmagali z dvema točkama razlike).

KORAĆEV POKAL

Peroni — Warrington 93:65 (46:31)

LIVORNO — Ob dobri igri Jeelanija (20 točk) in Restanija (17) je včeraj Peroni visoko premagal angleško moštvo Warringtona, ki je v prvem srečanju zmagal s 87:69, in se tako uvrstil v nadaljnje kolo.

Zadar — Aris 94:89 (48:41)

ZADAR — Zadrčani, ki so v prvem srečanju izgubili s 13 točkami razlike (71:84), so včeraj svojim navijačem poskrbeli grenko razočaranje. Premagali so sicer grško moštvo Arisa, toda le s petimi točkami razlike in so tako izločeni iz tega pokala. Najboljša v vrstah Zadra sta bila Sunara (29 točk) in Popović (22), pri gostih pa Galis (29) in Janakis (24).

Šibenka — Hapoel 97:94 (44:49, 85:80)

ŠIBENIK — Tudi Šibenka je izločena iz Koraćevega pokala. Košarkarji Šibenke so sinoči sicer premagali izraelsko moštvo Hapoela iz Haife, toda le s tremi točkami razlike, v prvem srečanju pa so izgubili s petimi točkami (100:105) in prav s tolikšnim številom točk se je tudi končal regularni del sinočnjega srečanja. V podaljšku pa so bili prisebnejši gostje, med katerimi sta izstopala Houston (33 točk) in Zlotikaman (25), v domačem moštvu pa sta bila najuspešnejša Žurić (41) in Ljubojević (18).

Košarka: turnir Alpe Adria

Ljubljančani boljši od Australiana

Smelt Olimpija — Australian 114:104 (53:46)

SMELT OLIMPIJA: Tiringer, Blaznik 11 (1:2), Zdovc, Kompara 4, Kljajić, Subotić 34 (4:7), Hauptman 5, Todorović 2 (0:1), Vilfan 28 (2:4), Rojko, Kotnik 20 (6:7), Kovačević 10 (4:4).

AUSTRALIAN VIDEM: Turel 7 (1:1), Luzzi Conti, Lorenzon 8 (4:4), Graberi 2, Della Fiori 25 (4:4), Cagnazzo 2, Bettarini 12 (2:2), Valerio, Nater 11 (1:3), Milani 9 (2:2), Dalipagić 28 (8:9).

LJUBLJANA — V 1. kolu košarkarskega turnirja Alpe Adria je po dopadljivi in izenačeni tekmi Smelt Olimpija zasluženo premagala videmsko moštvo Australiana.

Karpov in Kasparov včeraj imela prost dan

MOSKVA — Karpov in Kasparov, ki igrata za naslov svetovnega šahovskega prvaka, sta včeraj imela prost dan. Dvoboj se bo nadaljeval jutri s 23. partijo.

Derbi kola Vareseju

CORTINA D'AMPEZZO — V derbiju 6. kola italijanskega prvenstva v hokeju na ledu je Varese premagal Bolzano s 7:5.

Nogomet: druga jugoslovanska liga

Rekordna zmaga Olimpije

V 13. kolu druge jugoslovanske nogometne lige je ljubljanska Olimpija včeraj dosegla rekordno zmago na račun Rudarja. Ljubljančani so namreč zmagali kar s 5:0 (2:0), strelci pa so bili: Terčič v 9. min., Lalović v 20. in 55. min., Bengez v 76. min. in Komočar v 84. min. Neverjeten poraz pa je doživel Maribor v Bijeljini proti Radniku. Mariborčani so namreč vse štiri zadetke prejeli v zadnjih 15 minutah.

IZIDI 13. KOLA

Olimpija - Rudar 5:0; Radnik - Maribor 4:0; Leotar - Kikinda 1:0; Novi Sad - Gošk Jug 2:0; Jedinstvo (Br.) - Crvenka 0:0; Split - Vrbas 1:1; Jedinstvo (Bi) - Spartak 1:1; Šibenik - Proleter 3:1; Čelik - Borac 1:0.

LESTVICA: Spartak, Gošk Jug in Split 17; Proleter, Čelik in Šibenik 16; Jedinstvo (Bi) 15; Leotar 14; Jedinstvo (Br), Vrbas in Novi Sad 13; Borac in Olimpija 12; Radnik in Rudar 10; Maribor in Kikinda 9; Crvenka 5.

Disciplinski ukrepi

MILAN — Disciplinska komisije italijanske nogometne zveze je v prvi ligi za dve koli izključila Bonettija (Roma) in Garlinija (Lazio), za eno kolo pa: Garzillija (Cremonese) in Scloso (Torino).

V B ligi so prepoved igranja za eno kolo dobili: Frappampina (Taranto), Benedetti (Perugia), Bruno (Parma) in Loseto (Bari).

Bearzot obiskal Bettego

NOVARA — Zvezni trener italijanske nogometne reprezentance Enzo Bearzot je skupno s svojim pomočnikom Cesarejem Maldinijem obiskal v bolnišnici v Novari Roberta Bettego, ki se je prejšnji teden težje poškodoval v prometni nesreči.

odbojkarski komentar trenerja franka drasiča

Tekma v znamenju treme

Prvo kolo odbojkarskega prvenstva B lige je za nami. S prvega srečanja smo odnesli obe točki, kar je pravzaprav najvažnejše. Z nastopom svojih igralk pa nisem bil prav najbolj zadovoljen. Po nepotrebnem smo si zapravili set, ki bi nam v končnici prvenstva še precej služil, saj se zavedamo, da če hočemo startati dobro v drugem delu prvenstva, si moramo pridobiti v prvem delu najboljše mesto na lestvici, ker nam je s tem poznejši razpored tekem ugodnejši.

Sobotna tekma se je odvijala v znamenju treme. To je tisti zahrbtni sovražnik, ki ga vsak športnik dobro pozna. Prvi uradni nastop, želja, da bi se pred svojim občinstvom dobro izkazale ter volja, da bi srečanje odločile v lastno korist s čimboljšim rezultatom, vse to je pripomoglo, da so igralke imele mehka kolena, nejasne misli, zbegane oči in tresoče roke: skratka, pravo športno tremo. To je bilo opaziti že pri ogrevanju in med kratkim sestankom, ko sem jim dajal zadnja navodila.

Enako napetost je bilo opaziti, na srečo tudi pri nasprotni ekipi. Jasno je bilo, da so se nas bale, saj smo v prijateljskih srečanjih vedno z lahkoto slavili.

Žreb nam je določil začetni servis in to je bilo za nas pozitivno. Mira Grgič, ki ima ostre in gotove servise je odlično servirala in povedli smo takoj s 4:0. To je nasprotnice zmedlo do take mere, da niso bile zmožne organizirati dobrih protinapadov, preko mreže pa pošiljale lahke žoge, katere smo znali dobro izkoristiti in tudi dobro zaključevali. Prvi set smo tako z lahkoto osvojili predvsem zaradi ostrih in točnih servisov vseh igralk.

Takoj na začetku drugega seta pa je bilo opaziti, da se je OMA otresla začetne treme. Njihov trener jim je tudi zabičal naj igrajo na vse ali nič in naj akcije čimveč forsirajo. To se jim je tudi obrestovalo.

V nadaljnjih dveh setih se je igra odvijala po istih tirnicah: živčnost in neurejenost na naši strani ter gotovost in zagrizenost pri nasprotnicah. Vendar je prišla na dan boljša telesna, tehnična kondicija in sposobnost naših igralk, tako da moramo zmago v teh dveh nizih pripisati trdemu delu na treningih.

Pozitivna s sobotnega srečanja je naslednja ugotovitev: čeprav smo igrali živčno, nezbrano in neučinkovito v napadu, smo zmagali proti nasprotniku, ki je igral izredno požrtvovalno in borbeno. S tem smo dokazali, da smo kakovostno boljši in da prekašamo nasportnika, tudi če igramo slabo. Svojo pravo igro moramo še pokazati. In to se bo prav gotovo zgodilo že v soboto.

V gosteh nam pride ekipa AUSA PAV Cervignano. V soboto je zelo dobro igrala in iztrgala set renomirani ekipi Nervese. Igralke so zelo požrtvovalne, odlikujejo se v močnih in ostrih servisih ter v igri na polju. V napadu bi morale biti manj prodorne, saj se je njihova najboljša tolkačica Conte preselila v Modeno in igra sedaj v A-1 ligi s tamkajšnjo ekipo CIV. Ekipe AUSA ne smemo podcenjevati, saj je med poletjem trenirala celo dvakrat dnevno in je njen trener Chierchi znan kot strog in zahteven strokovnjak. Poleg tega vsi dobro vemo, kako je naša ekipa občutljiva na dobro obrambo nasprotnika.

Tudi Libertas Pordenone je slavil v Moglianu »le« s 3:1. To dokazuje, da ekipe, ki so veljale za favorita, le niso tako močne, kot je kazalo, oziroma da so ekipe, ki so veljale za zelo šibke, le nekoliko boljše in s tem bo prvenstvo pridobilo na zanimanju.

ob robu naših nogometnih igrišč

Zarja: vsi skupaj spet na delo!

»Letos odločno startamo na prestop v višjo ligo. Več let igramo že v tej ligi in zato bi bil prestop za nas izreden uspeh, ki si ga ne želimo le odborniki in nogometaši temveč vsa Bazovica...« Tako je na naše vprašanje: »S kakšnim ciljem startate v letošnje prvenstvo?« odgovoril pred začetkom prvenstva 2. AL predsednik Zarje Aldo Franko. Po sedmem kolu pa je Zarja osamljena na repu lestvice s tremi točkami. Bazovci so namreč do sedaj izbojevali le tri remije (Campi Elisi, S. Sergio, Begliano), ter doživeli kar štiri poraze. Posebno pekoč je bil nedeljski poraz (0:4) na domačih tleh proti Stocku. Da bi zvedeli kaj več o tem, kaj se pravzaprav dogaja v taboru Zarje smo se obrnili do predsednika društva Alda Franka in mu zastavili nekaj vprašanj.

»Kaj se dogaja s člansko ekipo Zarje, ki je startala z velimi ambicijami, sedaj pa je na repu lestvice?«

»Še sam si tega ne vem razložiti. Res je, da smo v začetku imeli nekaj poškodovanih nogometašev in tudi sedaj trener Krizmančič nima na razpolago še vseh nogometašev, vsekakor pa moram priznati, da so v prvi vrsti odpovedali prav naši domači fantje.

»Ko ekipi gre slabo se po navadi vso krivdo naprti trenerju, kako pa je pri vas?«

»Našemu neutrudljivemu Vojku Krizmančiču popolnoma zaupamo in pri teh negativnih izidih nima prav nobene krivde, nasprotno. Letos ni nameraval igrati, vendar je bil prisiljen »skočiti« v ekipo in če bi vsi tako požrtvovalno igrali, kot igra Vojko, ne bi bilo problemov. Res je, da se je tudi trener pritoževal, da ga nogometaši ne poslušajo in da igrajo svojeglavo. Kar pa se tiče treningov je Vojko na razpolago nogometašem kar petkrattedensko, zato ne velja za nikogar izgovor, da ni utegnil na trening. Na žalost pa, kot sem prej dejal, prav domači fantje precej popuščajo.«

»So novi nakupi zadovoljili?«

»Nogometaše smo letos vzeli po nasvetu trenerja. Priznati moram, da me je od novih zaenkrat zadovoljil le Piscanc, od ostalih sem si pričakoval nekoliko več, kot tudi od vseh mladih, saj so po mojem najboljši do sedaj prav starejši in sicer že imenovani Krizmančič, Bon in Botti.«

»Je odbor že ukrepal?«

»Mislim, da do sedaj ni bilo potrebnih nobenih ukrepov, v kolikor res nimamo problemov in tudi ekipa ni v krizi. Morda preživljamo posebni trenutek, kot se pač v teku prvenstva zgodi vsem. Res je, da smo imeli tik pred začetkom prvenstva nekaj problemov, ker nogometaši niso redno obiskovali treninge. Takoj smo jih zbrali in rešili vse probleme kot jih sproti rešujemo na naših četrtkovih sejah. Položaj na lestvici je res neroden, vendar ni še nič alarmantnega.«

»Kaj pa za naprej?«

»Na prestop v višjo ligo ne gre več razmišljati, čeprav ni še nič zgubljenega. Pozabiti ne smemo, da je lani osvojil prvenstvo Vermegliano, ki je po sedmem kolu imel le štiri točke. To je sicer le teoričen primer, kajti realnost bo drugačna. Na vsak način mislim, da bomo gotovo kmalu preboleli »ta trenutek« in končali prvenstvo na sredini.«

»In še vaša zadnja želja?«

»Moja želja je, da bi se naši mladi domači fantje zavedali, da Zarja ni le nogometno društvo, saj v Bazovici pomeni mnogo več in zato morajo Zarji vsi pomagati in sodelovati. Odbor je bil izvoljen od domačinov, da vodi društvo, nogometaši pa so bili izbrani, da dosežejo čimboljše rezultate. Za dosego teh, pa treba resno in požrtvovalno delati. Prav zaradi tega pozivam vse, tudi navijače, če so obupali ali odbornike in nogometaše, če so nekoliko popustili; "vsi skupaj spet na delo" — in rezultati ne bodo izostali.«

(B. Rupel)

Nestrpno čakajo na prvi sneg

Člani zamejske meddruštvene smučarske tekmovalne ekipe se vestno pripravljajo na novo sezono in nestrpno čakajo na sneg, da bodo lahko pokazali, česa so se naučili. Na sliki jih vidimo s trenerjem Petarosom

komentar trenerja andreja žagarja

Za uspešno pot še več dela Napak je še vedno dosti

S tesno, toda povsem zasluženo zmago v Tržiču smo naredili prvi korak k izboljšanju stanja, v katerem smo se nahajali po treh zaporednih porazih. Nasprotnik je dokazal, da njihov rezultat v Bologni in nesrečna poraza v Fidenzi in doma z Vicenzo nista naključje, saj je, čeprav nekompleten, brez Oeserja povzročal naši ekipi obilo težav. Po podatkih, ki smo jih imeli na razpolago, je glavna nevarnost grozila iz zunanjih pozicij in res sta številka 9 in 5 zadevala kot za stavo, nekajkrat tudi za tri točke. Tudi krilni igralec št. 4 nam je povzročil precej neprijetnosti.

Mi nismo blesteli, bilo je še preveč slabih podaj, manjkal je še skok tako v obrambi kot v napadu, toda za razliko od prejšnjih tekem je bila prisotna velika borbenost in želja za zmago. Tudi odstotek metov iz igre se je kar precej popravil, zlasti v drugem polčasu, ko smo imeli kar 86 odstotni met. Domačim smo največ težav povzročili s kombinirano obrambo 1-4, ko so štirje branili prostor eden pa »mož-moža«. Takrat smo rezultat preokrenili z delnim rezultatom 11:4, kar je v končnici zadostovalo za zmago.

Zaupanje v naše navijače se je ponovno izkazalo v vsej pravilnosti, saj so v dvorani pretežno zasedli tribune naši ljudje in nam tako dali občutek, da v boju za točke nismo osamljeni. Za nadaljnjo uspešno pot bo seveda potrebno še več dela, skok še vedno šepa, saj nam manjši in fizično slabotnejši nasprotniki ne smejo v obrambi pobrati takega števila žog kot doslej. Tudi prehod v protinapad bo treba še izpiliti, saj prav od prve podaje veliko zavisi.

Mi v tej fazi še preveč grešimo. Že v soboto nas čaka zelo težak izpit. V goste dobimo Virtus iz Padove, ki z enim samim porazom zaseda 2. mesto na lestvici. Govor o torej o zelo močni ekipi in prav taka srečanja so poslastica za gledalce. Menim, da smo sposobni za presenečenje, če omenjene napake odpravimo in še izboljšamo obrambo. V tem tednu ne bomo igrali prijateljske tekme, da bi s treningi dosegli kar najboljšo formo za sobotno srečanje.

In ostali rezultati? Ceam je doma visoko izgubil s Stefanelom iz Trevisa. Samo dokaz več, kakšen spodrsljaj smo si dovolili ob porazu z njim doma. Tudi trditev o vzponu Stefanela se vsebolj uresničuje. Castelfranco je sigurno obračunal z Ravenno, saj 15 točk razlike priča o očitni premoči na igrišču. Tudi Castelfranco ima visoke cilje in zato ne dovoli nobenih presenečenj. V mestnem derbiju v Forliju je tako kot lani slavil Fulgor, vendar letos bolj prepričljivo. S tem porazom je Caveja pri dnu lestvice in bo v naslednjem kolu težko položaj popravila, saj gosti prav Castelfranco. Presenečenje so doživeli naši mestni tekmeci. Oderzo, ekipa brez točk, jih je sredi Trsta premagala kar za 15 točk, čeprav visoka razlika ni realna slika moči na igrišču. Vse do zadnjih treh minut so bile možnosti za zmago tudi na strani Servolane, toda preveč napak v napadu in slabo vračanje v obrambo so gostje s pridom izkoristili in dosegli navidezno visoko, toda težko priborjeno zmago. Udine Nord igra iz kola v kolo bolj zanesljivo, saj je bivšega B-ligaša S. Donà premagal kar z 19 točkami razlike. V derbiju kola pa je Vicenza z 78:71 premagala Virtus iz Padove in mu tako zadala prvi poraz. Vzrok več, da Virtus v soboto v Trst prihaja z željo, da osvoji točki. Tudi Fidenza se drži pri vrhu lestvice, saj je prepričljivo slavila z Modeno. Morda pa bo prav Fidenza letos presenečenje prvenstva.

Atletski troboj Koper, Postojna, ZSŠDI

Dekleta druga, fantje tretji

Po Trstu in Postojni je tudi Koper pred nedavnim priredil atletski miting v okviru troboja med reprezentancami kadetov in kadetinj Postojne, Kopra in ZSŠDI. Po tem sklepnem tekmovanju je na končni ekipni lestvici v obeh konkurencah slavil zmago Koper, ZSŠDI pa je bilo med dekleti drugo, med fanti pa tretje.

V Kopru dekleta ZSŠDI niso ponovila uspehov s prireditve v Trstu, tudi zato ker so nastopila v zelo okrnjeni postavi. Med posameznicami so se izkazale Tanja Kalc, Vera Kermec in Martina Gherlani.

Kljub temu da so nastopili tudi z nekaterimi starejšimi atleti se niso fantje otresli zadnjega mesta. Zelo dober je bil doprinos Mitje Možine.

KADETINJE

100 m: 1. Leonida Smrdu (Koper) 13''0, 6. Maša Pilat (ZSŠDI) 15''1; **300 m:** 1. Leonida Smrdu (Koper) 42''9, 3. Vera Kermec (ZSŠDI) 48''4, 5. Maja Tence (ZSŠDI) 52''5; **600 m:** 1. Vesna Hočevar (Koper) 1'47''7, 4. Varka Kozlovič (ZSŠDI) 1'56''9; **Višina:** 1. Tanja Kalc (ZSŠDI) 1,40 m, 3. Vera Kermec (ZSŠDI) 1,25 m; **Daljina:** 1. Karmen Krnel (Postojna) 4,76 m; 2. Tanja Kalc (ZSŠDI) 4,49 m, 4. Vera Kermec (ZSŠDI) 4,30 m; i.k. Carmen Natural (Bor Inf.) 3,86 m; **Krogla:** 1. Irena Leskoveč (Postojna) 11,83 m, 5. Martina Gherlani (ZSŠDI) 1,68 m, 6. Carmen Natural (ZSŠDI) 6,79 m; **Kopje:** 1. Martina Gherlani (ZSŠDI) 24,30 m, 2. Maša Pilat (ZSŠDI) 20,15 m, i.k. Analiza Bavčar (Bor Inf.) 18,00 m; **4x100 m:** 1. Koper 45''2, 2. ZSŠDI (Kermec - Kalc - Natural - Pilat) 58''7.

KADETI

100 m: 1. Mitja Možina (ZSŠDI) 12''0, 3. Marjan Gustinčič (ZSŠDI) 12''3; **300 m:** 1. Gorazd Iskra (Postojna) 40''8; 3. Marjan Gustinčič (ZSŠDI) 41''6; **1.000 m:** 1. Marjan Malec (Postojna) 2'55''1, 5. France Beorchia (ZSŠDI) 3'30''6, 6. Igor Štopar (ZSŠDI) 3'40''4; **Višina:** 1. Peter Vergleš (Koper) 1,80 m, 4. Borut Race (ZSŠDI) 1,55 m, 5. Alan Oberdan (ZSŠDI) 1,55 m; **Daljina:** 1. Pavel Bertok (Koper) 5,67 m, 5. Mitja Možina (ZSŠDI) 5,27 m, 6. Borut Race (ZSŠDI) 5,94 m, i.k. Iztok Pečar (Bor. Inf.) 4,29 m; **Krogla:** 1. Robi Otonicar (Postojna) 13,08 m, 5. Igor Sedmak (ZSŠDI) 10,60 m, 6. Dean Oberdan (ZSŠDI) 8,08 m; 4x100 m: 1. Koper 48''5, 2. ZSŠDI 49''9.

Ekipna lestvica

Katedinje

1. Koper 64 točk, 2. Postojna 48, 3. ZSŠDI 28.

Kadeti

1. Postojna 52, 2. Koper 50, 3. ZSŠDI 39.

Končna ekipna lestvica

Kadetinje

1. Koper 193 točk, 2. ZSŠDI 153, 3. Postojna 104.

Kadeti

1. Koper 171,5, 2. Postojna 164,5, 3. ZSŠDI 134.

A. Lasič

naše peterke v mladinskih prvenstvih

Vse kaže, da bomo v letošnjih mladinskih košarkarskih prvenstvih končno zabeležili nekaj lepih uspehov slovenskih peterk, čeprav ob tem bomo v nekaterih ligah še vedno neprimerno slabši od italijanskih društev.

Medtem ko se bodo mladinski ekipi Bora in Kontovela B ter kadetska vrsta Jadrana Farco verjetno potegovale za visoke pozicije na lestvici lastnih prvenstev, bodo slovenska moštva, ki igrajo v konkurenci naraščajnikov in dečkov, najbrž mnogo manj uspešna.

Združena ekipa Jadran Farco je svoje prvo srečanje odigrala v gosteh proti miljskemu Interju, ki velja za favorita za prvo mesto v prvenstvu kadetov. Rasenijevi varovanci so proti temu nasprotniku premočno zmagali s 30 koši razlike. To je nedvomno razveseljivo, saj ima mlada Jadranova postava stvarno možnost, da osvoji prvo mesto v tej konkurenci.

Po dveh sezonah samih povprečnih rezultatov se slovenski košarki nudi priložnost, da bo tudi na mladinskem področju na vrhu. Tudi mladinci Bora in Kontovela B se bodo v svojem prvenstvu lahko potegovali za vidnejše dosežke, če le ne bodo (kot se našim moštvom prepogosto dogaja) nihali v igri ali pa podcenjevali nekaterih med letošnjimi nasprotniki. V prvenstvu mladincev bo tudi v drugem kolu derbi med Kontovelom B in Poletom. Oglejmo si še spored naših »mladih nad« v tem koncu tedna.

DEČKI: danes, 8. 11., ob 17.30 v Nabrežini Sokol - Don Bosco; nedelja, 11. 11., ob 8.30 v Miramarskem drevoredu DLF - Bor. NARAŠČAJNIKI: nedelja, 11. 11., ob 9.30 Santos - Polet; nedelja 11. 11., ob 10.00 Na Stadionu 1. maj Bor - Libertas. Kontovel bo v tem kolu počival. KADETI: nedelja, 11. 11., ob 17.00 na Stadionu 1. maj Jadran Farco - Scoglietto. MLADINCI: sobota, 10. 11., ob 17.30 na Kontovelu: Kontovel B - Polet; nedelja 11. 11., ob 11.00 na Vrdelski cesti Libertas - Kontovel A; nedelja, 11. 11., ob 11.00 na Stadionu 1. maj: Bor - DLF.

(Cancia)

obvestila

ŠZ SLOGA - PLANINSKI ODSEK

vabi svoje člane in prijatelje v nedeljo, 11. t. m., na vzpon na Vremščico in na martinovanje, ki bo v gostilni Pri starem gradu v Senožečah ob 16. uri. Odhod iz Bazovice ob 11. uri.

ŠD BREG

obvešča, da bo ob priliki gostovanja ženske odbojkarske ekipe C-1 lige v soboto, 10. t. m., priredilo avtobusni izlet v Bologno. Informacije in vpisovanje v dolinski občinski telovadnici vsak dan po 15. uri (telefon 228-272). Vabljeni!

domači šport

Danes, 8. novembra 1984

ODBOJKA

DEKLICE

18.00 v Trstu, stadion »1. maj«: Friulexport - OMA.

KOŠARKA

DEČKI

17.30 v Nabrežini: Sokol - Don Bosco

Pred pričetkom prvenstva v ženski odbojkarski D ligi

Borovke letos v primernejši konkurenci

Na prvenstvene boje v ženski D ligi se pripravlja tudi članska ekipa Bora. »Zgodovina« te šesterke v zadnjih letih ni bila postlana z rožicami. Pred dvema letoma so igralke, ki še danes sestavljajo ogrodje ekipe, nastopale, kot druga Borova ekipa, v C-2 ligi in so ob koncu obtičale na spodnjem delu lestvice. Po izpadu prve ekipe iz B lige in združitvi v Meblo je ekipa dobila v breme še zahtevnejšo C-1 ligo, v katero so se igralke spustile z velikim čutom pripadnosti društvenim barvam, ji pa niso bile kos.

Po dveh letih stalnih »žrtev« in pekočih porazov se »plavim« v D ligi letos ponuja lepa priložnost, da končno kronajo svoj trud tudi s tekmovalnimi uspehi, saj bodo igrale v neprimerno dostopnejši ligi. Dvakrattedensko treniranje seveda ni osnova za trdnejše ambicije, vendar so nekatere posameznice dovolj izkušene, ekipa pa kot celota s tehničnega vidika dovolj dobra, da lahko poseže po višja mesta na prvenstveni lestvici, če bo ohranila notranjo složnost in s pravilno zbranostjo stopila na igrišče. Konkurenca bo zanjo predvidoma takšna, da bodo na nekaterih tekmah več priložnosti dobile tudi mlajše igralke, na drugih pa bo potrebna vsa izkušenost in zagrizenost starejših igralk.

Pomembnejše spremembe: Furlaničeva je prestopila k Bregu, iz Friulexporta pa so se v matično društvo vrnile Košutova, Požarjeva in Centazzova.

Uvrstitev v skupino za napredovanje je cilj, ki ga dekleta lahko dosežejo, saj so bile po našem mnenju uvrščene v precej lažjo podskupino.

Borove tekme

11. novembra v Trstu: Killjoy - Bor
17. novembra v Trstu: Bor - Nuova Pallavolo
24. novembra pri Banih: Sloga - Bor
1. decembra v Trstu: Bor - Vivai Busà
8. decembra v Foljanu: Corridoni - Bor

Povratne tekme: 22. 12.; 6. 1. 85.; 12. 1.; 20. 1.; 26. 1.

Borovke bodo domače tekme igrale na stadionu »1. maj« ob sobotah ob 20. uri.

Tako borovke v sezoni 1984/85

Elvina BANDI	1965	170 cm	center
Martina CENTAZZO	1969	165 cm	krilo
Tatjana ČAČ	1966	168 cm	krilo
Kristina FAVARETTO	1967	168 cm	podajač
Patrizia FERLUGA	1966	165 cm	krilo
Nadja GODINA	1966	168 cm	krilo
Sonja JAZBEC	1959	168 cm	center
Astrid KOŠUTA	1965	177 cm	center
Sandra MONTANARI	1963	168 cm	podajač
Albina POŽAR	1968	168 cm	krilo
Katja SUPERINA	1968	164 cm	krilo
Ingrid VIGINI	1962	172 cm	krilo
Norči ZAVADLAL	1942	164 cm	podajač

TRENER: Tatjana BANDELJ

Naročnina: Mesečna 10.000 lir - celoletna 120.000 lir. - V SFRJ številka 20.00 din, naročnina za zasebnike mesečno 180.00, letno 1.800.00 din, za organizacije in podjetja mesečno 250.00, letno 2.500.00 din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374
Za SFRJ - Žiro račun 50101-603-45361
ADIT - DZS 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglasi - Ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st., viš. 23 mm) 43.000 Finančni in legalni oglasi 2.900 lir za mm višine v širini 1 stolpca Mali oglasi 550 lir beseda Ob praznikih povišek 20% IVA 18% Osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Oglasi iz dežele Furlanije - Julijske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 775-275, tlx 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

primorski dnevnik

8. novembra 1984

TRST Ul. Montecchi 6 PP 559
Tel. (040) 794672 (4 linije) - Tlx 460270
GORICA Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481)83382 - 85723
ČEDAD Stretto De Rubeis 20
Tel. (0432) 731190
Odgovorni urednik **Bogumil Samsa**

Izdaja in tiska ZTT Trst

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Organiziranemu kriminalu v Italiji ni videti konca

Spet žrtve mafije in izsiljevanja

RIM, PALERMO, MILAN — Mafijski zločini, izsiljevanja, trgovina z mamili, skratka organizirana kriminalna dejavnost kar noče iz vsakdanje italijanske kronike.

Medtem ko na Jugu pričevanja skesanega mafijca Buscette povzročajo nove in nove žrtve (zadnji dve sta padli pod kroglami včeraj zarana v tako imenovanem trikotniku smrti pri Palermu), so v Rimu policijski agenti med preiskavo o nekem poskusu izsiljevanja streljali na svojega lastnega kolega. V zasedi so čakali na izsiljevalce, ki so od neke nune izterjali sveženj bankovcev, ko se jim je po pločniku približal agent Vincenzo Angarano, 22 let, zaposlen v rimski četrti Magliana. Policisti so opazili njegovo pištolo in izstrelili naboj, ki ga je zadel v glavo in mu kmalu zatem v bolnišnici pretrgal življenje. Preiskava bo morala dokazati upravičenost domneve, da je bil Angaro z dvema Sardincema vpleten v izsiljevanje.

V Milanu je včerajšnja črna kronika zabeležila aretaciji dveh oseb, ki sta s ponarejenimi zdravniškimi recepti kupovali mamila.

Na sliki (telefoto AP): mafijec Emanuele Adamita na nosilih priča pred sodniki v Rimu.

Po smrti malega Davida v Rimu pobili 130 psov

RIM — Odkar je pes Ray umoril malega Davida, se je v Rimu razvilo hudo sovraštvo do psov. Kot pravi komisar Ustanove za zaščito malih živali Piervittorio Fiorelli, so v Rimu in posebno v okolici od 22. septembra dalje, od dneva, ko je zaradi napada psa pri morju v Ostii David izgubil življenje, pobili že 130 psov in (mimogrede) tudi kakšnih 90 mačk.

Po zadnjih podatkih so v kraju Focene pri Rimu od 1. novembra do včeraj pobili 15 psov, od 22. septembra dalje pa skupno že 63. V kraju Formello so jih pokončali 28.

Po Fiorellijevem mnenju je sovraštvo proti »najboljšemu človekovemu prijatelju« izbruhnilo zaradi dveh razlogov: ker potepuški psi na podeželju pobijajo majhne domače živali in ker po mestu lajajo (in s tem kalijo mir) in onesnažujejo pločnike. Fiorelli je povedal, da so na neki rimski, lahko bi rekli pasji cesti, začeli groziti psom in njihovim gospodarjem.

Komisar Fiorelli priznava, da je težko doseči sožitje med človekom in psom tako v mestu kot na podeželju in da bo z zakonom potrebno potepuške pse sterilizirati, v Rimu pa določiti kraj, kjer bodo psi in njihovi lastniki zavarovani pred očitki, grožnjami in še čem hujšim.

Kobilice krive afriške lakote

FIRENCE — Zlovešči roji kobilic burijo domišljijo že od svetopisemskih časov dalje, saj je oblak teh žuželk zasenčil egiptovska polja že za časa odhoda Izraelcev iz dežele faraonov. Čelni napad rastlinojedih krilatcev pa zbuja grozo še danes, kajti takle roj je zmožen v nekaj dneh spremeniti cvetoča polja v žalostno strnišče, kjer na jesen ni več kaj pobirati. Kronika teh opustošenj pomeni tudi kroniko najhujših pomanjkanj na črnem kontinentu: l. 1954 so kobilice na žitnih poljih v Maroku povzročile škodo v vrednosti 12 milijard lir, štiri leta kasneje pa so v Etiopiji uničile domala polovico vsega žitnega pridelka. Pri svojih letečih gostijah niso prav nič izbirčne ter jim poleg žita teknejo tudi bombaž, južno in drugo sadje ter pašna trava. Vsaka kobilica tehta približno tri grame, v enem dnevu pa s svojimi ostrimi čeljustmi pospravi vase prav toliko zelenjave. Predstavljajte si pojedino, ki si jo privošči takle sestradan roj na tisoče milijonov kobilic. enem samem dnevu so nekoč v Južni Afriki uničile 30.000 ton poljščin. Proti tej cvrkutajoči ujmi se danes bore z insekticidi, vendar so preživele žuželke postale proti njim že odporne. Znanstveniki pa še niso obupali, čeprav vedo, da bodo ti ješči krilatci z nami do konca dni.

Ženske lahko plavajo, toda...

TEHERAN — Iran nas vsak dan preseneti z nečim novim, če novo sploh je. V nekem intervjuju za dnevnik Islamska republika, je iranski notranji minister Ali - Akbar Nateq - Niro svečano izjavil, da bodo v kratkem dovolili ženskema kopanje v Kaspijskem jezeru, pa čeprav je to proti razlagi islamskega zakona.

Vendar pa so se v Iranu, pač zaradi razvoja demokracije, obenem odločili, da postavijo v kopališčih visoke pregrade proti radovednežem, ki bi se pregrešili s tem, da bi hodili na plaže gledat kako ženske, seveda oblečene od vrata do gležnjev, plavajo.

Vladna komisija je še odločila, da ustvari ekipe »vigilantesov«, ki bi nadzorovale plaže po dolgem in počez in tako preganjale »grešnike«.

Sicer pa je še pred kratkim neki iranski sodnik po svoje tolmačil islamski zakonik ter izjavil, da se moškemu, ki se namerava poročiti vdrugič, ni treba posvetovati s prvo ženo, ki bi seveda ostala pri njem, vendar pa bi ne bila več edina. Islamski zakonik med drugim prepoveduje neporočenim moškim in ženskam sedeti v istem avtu, plesati in še marsikaj drugega...

Svojevrstno pevsko tekmovanje

SINGAPUR — *V polovico petdesetih let sodi tradicija vnetega gojenja ptic pevk v Singapuru: žene britanskih vojakov, ki so takrat gospodarili na otoku, so si dolgčas krajšale z družbo ptičev in od takrat se je navada razširila med vsem prebivalstvom. Leta 1946 so priredili prvo ptičje pevsko tekmovanje in od takrat ga ponavljajo iz leta v leto. Letos, ob 25-letnici singapurske samostojnosti, so priredili kar mednarodno tekmovanje ptičjih pevcev, ki se ga je udeležilo več kot tisoč »tekmovalcev« vseh ptičjih vrst in najrazličnejših pevskih zmogljivosti.*

Tajfun Agnes povzročil 350 žrtev

MANILA — Tajfun »Agnes«, ki se je z vso silo znesel nad južnimi otoki Filipinov, je od začetka tega tedna žel že 350 smrtih žrtev. Tajfun je poplavil in uničil cela mesta ter povezave med raznimi kraji, tako da so ostala cela področja osamljena. Med žrtvami še niso šteli kakih 100 ribičev, ki jih pogrešajo.

»Agnes« je že drugi tajfun, ki je letos opustošil Flipine, pihal pa je z močjo kakih 200 kilometrov na uro.

Policijska ura za 5 milijonov Čilencev

SANTIAGO DE CHILE — *Čilske vojaške oblasti so uvedle policijsko uro, ki velja v glavnem mestu in v mestu Valparaiso. S tem ukazom bo moralo pod policijsko uro živeti kakšnih pet milijonov Čilencev. Medtem ko diktator Pinochet pripravlja preosnovo svoje vlade po odstopu vseh ministrov, je notranji minister Jarpa diktatorju spet ponudil svoje dobre usluge. Svojega obnašanja ni hotel utemeljiti, ampak se je izgovoril, da je tako ravnal zato, da bi pomagal ohraniti javni mir in zavarovati civilno prebivalstvo. »Dokler ne bo predsednik imenoval novega notranjega ministra, toliko časa si bomo medsebojno pomagali,« je izjavil Jarpa.*

(Na sliki diktator Pinochet v družbi vojakov, ki mu pomagajo zatirati svobodoljubne težnje čilskega ljudstva).

Zmaga znanosti ali krutost?

MILAN — »Življenjska pustolovščina« male Baby Fae, brezimne ameriške novorojenke, ki živi s presajenim opičjim srcem, vse bolj navdušuje in hkrati vznemirja javno mnenje. Poleg pričakovanja in ganjenosti, ki ju je vzbudil zahtevni kirurški poseg, je slišati tudi vse več protestnih, nasprotujočih glasov.

Kako mnenje so si o tem izjemnem kirurškem podvigu ustvarili vsakdanji ljudje, kako gledajo na prihodnost podobnih človekovih posegov v igro med življenjem in smrtjo? Na vprašanje bo skušala odgovoriti radijska oddaja »Aboccaperta« (Z odprtimi usti), ki bo na sporedu druge radijske mreže RAI v petek, 9. novembra, ob 20.30. Njen urednik Gianfranco Funari jo bo začel z vprašanjem: »Je v dekličino telo presajeno opičje srce zmaga znanosti ali krutost?«

Brez dvoma bo zanimivo slišati odgovore poslušalcev in strokovnjakov s področja medicine. Znanost namreč s čistimi raziskovalnimi nameni večkrat zaide v popolno nasprotje z načeli humanizma, neslutene možnosti, ki jih odpira, pa se v prihodnosti brez ustrezne zakonodaje utegnejo obrniti proti človeku. Trgovina s človeškimi organi in zarodki, ki se je ponekod v svetu že začela, so le ena od prežečih nevarnosti.

KALA

20.

RIŠE: VALTER VALENČIČ

PO IVANU RIBIČU PRIREDIL B. I.

58. Franjo je begal s pogledom od ubitega deda do Kale, ki so jo skušali zvezati. Ko se je ozrl proti koči, je otrpnil: iz slemena je švingnil proti nebu velik ognjen zubelj. Takrat so tudi že omotali Kalo. Videl je, da ima gobec ovit z močnim jermenom, okrog vratu pa tenko, a močno vrvico. Prasket plamenov je bilo slišati že prav do ograde. Oficir je opazoval na silo ukročeno Kalo in ponavljal: »Che bella bestia--« Za mrtvega deda ob ogradi se še vedno nihče ni zmenil. Sonce je bilo v večerni zarji zamolklo rdeče.

59. Čas je mineval, odšli pa niso. Nekoga so še čakali. Koga in od kod, je ugibal Franjo, da bi ušel drhtečim mislim na mrtvega deda in na kočo, ki je bila čedalje bolj podobna plamenečemu kresu. Ravno, ko se je sleme hrešče zrušilo v ogenj, so se na robu pokazale postave vojakov, ki so prihajali iz doline. Franjo je videl, da se je tudi v smeri, od koder so prišli, dvigal proti nebu dim. Vojakom je sledila neurejena gruča. To so bili Burjevi, Robovi in Krelovi. Tudi otroci in živina. Samo Krela... ni bilo med njimi.

60. Krel jim je utekel, je spreletelo Franja. Todakam? V hipu se mu je poblisnilo: Krel je šel k tistim, za katere je prihajal k dedu po hrano. V Franju se je utrdila vzburkana želja, da bi bil tam, kjer je zdaj Krel... Proti ogradi, kjer je ležal ubiti ded, sta stopala Rob in Burja. In za njima dva vojaka. Ob dedu so obstali. Vojaka sta pokazala na truplo, Rob in Burja pa sta izdrla vsak svoj kolec iz ograde, se sklonila in pričela grebsti v travnata tla. Ded je edini, ki mu vojna dovoli ostati doma, je obšla Franja grenka misel.